

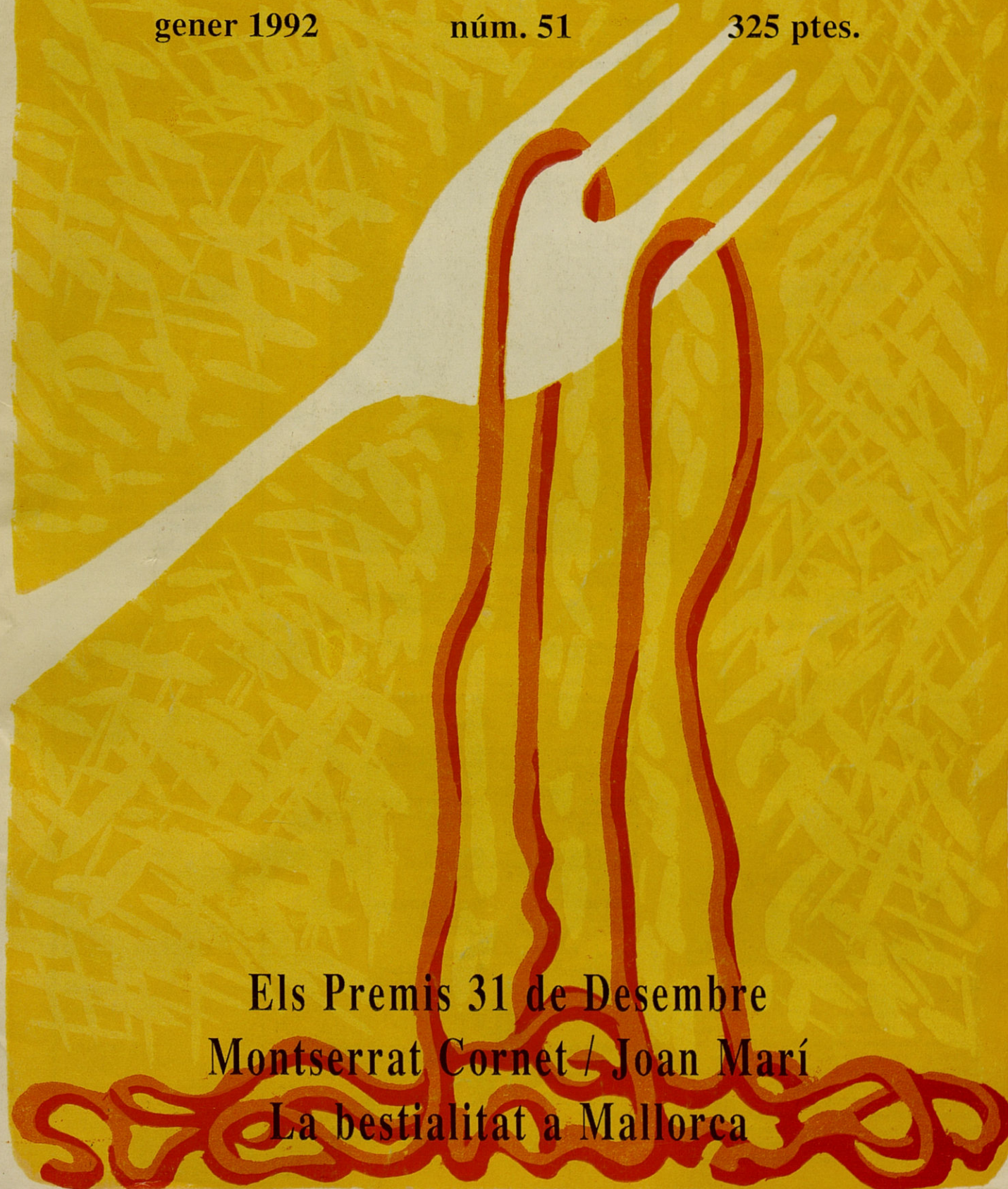


EL MIRALL

gener 1992

núm. 51

325 ptes.



Els Premis 31 de Desembre
 Montserrat Cornet / Joan Marí
 La bestialitat a Mallorca

Biblioteques Municipals

PALMA Carrer d'en Colom I Jaume II



CORT

Pça. Cort, 1
c.p. 07 001

SON RAPINYA

Catalina March, s/n.
C.P. 07013

SON XIMELIS

Cap Blanc, s/n.
C.P. 07011

RAFAL VELL

Pere Ripoll Palou, 9
C.P. 07008

GENOVA

Barranco, 2
C.P. 07015

ESTABLIMENTS

Pça Immaculada, 3
C.P. 07010

SANT JORDI

Bauça, 31
C.P. 07199

ARENAL

Pça. Gaspar Rul. Ian
Garcies, 5
C.P. 07600

COLL D'EN REBASSA

Albuera, s/n.
C.P. 07007

BLANQUERNA

San Joaquin, 9
C.P. 07003

SON GOTLEU

Regal, 105
C.P. 07008

SA INDIOTERIA

Gremi Tintorers, s/n.
C.P. 07009

POLIGON DE LLEVANT

Ciutat de Queretaro, 3
C.P. 07007

MOLINAR

Xadó, 7
C.P. 07008

SANTA CATALINA

Fàbrica, 34
C.P. 07013

L'OLIVAR

Mercat de l'Olivar,
parades 104b/105b
C.P. 07002

BIBLIOTEQUES



MUNICIPALS

Ajuntament de Palma

EL MIRALL

Revista mensual - 325 ptes.

Gener - 1992 - núm. 51

ANY VI

Edita:

OBRA CULTURAL BALEAR

C/ Impremta, 1 - 07001 Palma

Telèfons: (971) 72 32 99 - 71 48 57

Telefax: (971) 71 93 85

Publica:

Associació EL MIRALL

C/ Impremta, 1 - 07001 Palma

Producció, Administració i Publicitat:

Informació i Correspondència:

C/ Impremta, 1, Pral. 2ª Tel. 72 59 37

07001 Palma (Mallorca)

Apartat de Correus 179

07080 Palma (Mallorca)

Delegació a Barcelona:

C/ Montcada, 20 (Palau Dalmasas)

08003 Barcelona

Delegació a València:

C/ Moratín, 15

46001 València

Director:

Clement Picornell

Cap de Redacció:

Gaspar Valero i Martí

Secretari de Redacció:

Josep Mª Magrinyà i Brull

Consell de Redacció:

Macià Blàzquez i Salom

Francesca Bosch i Capó

Rosa Mª Calafat i Vila

Antoni Ginard i Bujosa

David Ginard i Féron

Antoni Marimon i Riutort

Antelm Pujol i Fulgencio

Andreu Ramis i Puigrós

Pere Rosselló i Bover

Publicitat:

Santi Adrover i López

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels autors.

Coberta: Litografia de Pere Martínez Pavia, impresa a l'Antiga Impremta Soler, per a l'OCB.

Fotos:

EL DIA i EL MIRALL.

Maquetació i Fotocomposició:

Documenta Balear s.a.

Impressió:

Interior: OMNI S.A. Gremi Ferrers, 42.

Polígon de Son Castelló - Palma.

Coberta: Vicens Arte Gráficas

c/ Baile

Dipòs

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS



510289164X

LA NIT DELS PREMIS

4

Els V Premis 31 de desembre de l'OCB
E.M.

LES ILLES BALEARS, REGIÓ D'EUROPA

11

Els problemes jurídico-constitucionals a Europa
JAUME PAYERAS i ALZINA

MEDI NATURAL

14

El Govern Balear i la Llei d'Espais Naturals
MACIÀ BLÀZQUEZ i SALOM

EL CARÀCTER RELIGIÓS DE LA CONQUISTA

16

Sermó de la Conquesta
PERE XAMENA i FIOL

PREMI JAUME I

19

El P. Josep Amengual
E.M.

ENTREVISTA

20

Montserrat Cornet i Planells
MIQUEL LÓPEZ CRESPI

NOTA DE LA REDACCIÓ

22

"Història del món antic"

CONEIXEMENTS I ACTIVITAT ECOLÒGICA

23

Nadal verd a Llucmajor
RAMON TOUS

NOTES HISTÒRIQUES

24

La bestialitat a Mallorca
RAMON ROSSELLÓ / JAUME BOVER

ACTIVITATS MUSICALS

28

La guitarra: una pinzellada sobre l'evolució
de l'instrument
AGUSTÍ AGUILÓ / JOSEP SBERT

L'ANY MOZART I ALTRES CONCERTS

29

Un any de vida musical a "Sa Nostra"
JOSÉ S. AYALA

HIPOTECA DE CABÒRIES

30

La discreta sensualitat de les coristes
RAFAEL CRESPI i RAMIS

IGUAL QUE AHIR

31

Vulgaris xampinyó
VICENÇ CALONGE i GUSTÀ

OCCITÀNIA

31

LLIBRES

32

Joan Marf: L'aventura de la història
JEAN SERRA

CRE-A-CCIÓ

34

"Carta a Verlaine" i altres poemes
AINA M. LENZEN

FIGURES I PAISATGES

35

Blai Bonet, de prop i a distància
JOAN BARCELÓ i COLL

LLIBRES

38

Susanna i l'estranger
F. RAMON

39

Àngels o dimonis?
JEAN SERRA

DOTZE VIATGES

40

Descobriments de la Mediterrània
ANTONI QUINTANA

PATRIMONI HISTÒRIC

41

Liber Maiolichinus
GABRIEL ESENATYAT i PUJOL

MISCEL·LÀNIA

42

Universitat de les Illes Balears

EXCURSIONISME

43

El Puig de l'Orre de Biblioteca
GASPAR VALERO i MARC
Edifici Guillem Cifre de Colònia

CURIOSA CASUALITAT

49

Vacances a l'OCB
JAUME MARCH

BÚSTIA

50

Quan un mitjà de comunicació distorsiona la veritat

FELIP MUNAR i MUNAR

SA TALAIA

51

Només parlava tres idiomes
BENIGNE PALOS

NOTA DE VOLTOR

52

Una iniciativa ciutadana

UNA DE TANTES

53

Què ens espera quan siguem vells
M.M.C.

XIBBOLET

54

Jo no en parl, d'anglès
MATEU GRIMALT i SUREDA

ENTREVISTA

55

Jürgen Baer
JOAN-FERRAN LLORENS i LÓPEZ

OBRA CULTURAL BALEAR

56

L'assemblea de socis de l'OCB
E.M.

60

Memòria 1991



En acabar el sopar dels Premis de l'OCB de 1990, en PERE MARTÍNEZ PAVIA, autor de l'escultura emblemàtica dels Premis, ens va dir: "Si l'OCB ho volgués, l'any que ve m'agradaria fer una litografia, signada cada reproducció, per a obsequi dels assistents. És més, ara ja sé el que m'agradaria". I amb la benedicció de l'entitat, en Pere ha fet una cosa plena d'originalitat, de dibuix reivindicatiu i, com va dir un dissenyador amic seu, divertida. EL MIRALL es complau a incloure-la en la portada d'aquest número perquè, ultra posar de manifest la magnífica realització litogràfica, la revista té l'oportunitat de començar el nou any amb un somriure.

Els V Premis 31 de desembre de l'OCB

E.M.

Reportatges gràfics de Magdalena Soler i Pere Muñoz.

Els Premis que cada any atorga l'OCB varen ser proclamats el 19 de desembre en el transcurs del sopar que va tenir lloc al Casino de Mallorca, amb assistència de diverses i nombroses personalitats intel·lectuals, culturals i polítiques de les illes que presidiren la festa social de l'entitat. La presència d'un nombre important de socis i amics de l'OCB va reunir devers 500 persones que seguien l'acte amb l'interès que proporciona la cosa pròpia.

El PREMI FRANCESC DE BORJA MOLL, destinat a una persona física o jurídica que s'hagi distingit a les Illes Balears per la seva dedicació a la normalització de la llengua, la cultura i la identitat nacional va ser concedit a títol pòstum a en **Baltasar Darder**. En concedir-li, el jurat va voler retre homenatge a la senzillesa, l'afabilitat i la voluntat estricta de servei al seu poble d'un home, mort prematurament als 42 anys, que va exercir sempre els valors del compromís personal, la solidaritat amb

l'amic i el sentit fraternal amb la gent d'aquesta terra.

Una MENCIO AL PREMI FRANCESC DE B. MOLL va ser lliurada a la **Unió de Pagesos** com a reconeixement, extensiu a tota la pagesia de les Illes, a la lluita que duu a terme aquest col·lectiu per mantenir el patrimoni agrari allunyat de l'actual especulació consumista, per l'esforç dels homes del camp en la recerca d'activitats rendibles que dignifiquin la seva situació social i econòmica tan

malmeses, i per la particularitat de ser gairebé els únics defensors de la terra damunt la qual s'han succeït les pàgines de la nostra història.

El PREMI GABRIEL ALOMAR, per a un treball escrit o audiovisual, difós durant l'any, entorn del procés de recobriment nacional, el va rebre **Cosme Aguiló** per les obres de les quals és autor, "La toponímia del litoral de Felanitx" i "La toponímia del litoral de Campos", editades enguany. De formació autodidacta, la



El President del Parlament de les Illes Balears, Cristòfol Soler, i la seva esposa; Antoni Mir, President de l'OCB; Genoveva Marí; Josep Maria Llompart, President de la Federació LLULL; Encarnació Viñas; i el Rector de la UIB, Nadal Batle.



Gerard Garcia, Delegat del Govern.



Taula de la UIB: Cathy Sweeney (d'esquena), Joan Miralles, Ma. Fca. Alcover, Bartomeu Colom i Joan Carles Carbonell.



Miquel Pascual, diputat, i davant seu Francesc Moll, Matilde Echeto, Paquita Iglesias i Pau Taura.



Bartomeu Fiol, President sortint de l'OCB, i Jordi Bonet, Vice-president d'Òmnium Cultural.



Pere Carlos, Sagrari Moranta i Margalida Munar.



Pere Albertí, Tresorer de l'OCB, i la seva esposa Rosa M. Oliver; i Antònia Codina.

feina continuada i rigorosa ha convertit Cosme Aguló en una autoritat científica en onomàstica i toponímia. L'obra que ha duit a terme en la recuperació dels noms de tants i diversos llocs ha estat també la tasca de la normalització lingüística, de la dinamització cultural i de la trajectòria d'una persona compromesa amb el país.

El PREMI EMILI DARDER, que premia una iniciativa o experiència en el camp de l'educació, l'ensenyament o el lleure, d'una manera especial les que tendeixen a la normalització del català com a llengua vehicular de l'aprenentatge, la renovació pedagògica o l'educació medioambiental, el jurat va decidir atorgar-lo a **ESPLAI de les Illes - GDEM**, associació que de fa catorze anys treballa en el camp de l'educació del lleure dels infants i joves de Mallorca. En l'actualitat aplega 47 grups (27 a Palma i 20 a la Part Forana) amb uns 500 monitors i més de 3000 infants i

joves. És l'associació més nombrosa, en aquest camp, de les Illes Balears, i depèn del Bisbat.

PREMI BARTOMEU OLIVER, en reconeixement d'una activitat cívica (de dinamització cultural, de recuperació lingüística, de revalorització de la cultura popular) desenvolupada dins un determinat àmbit territorial o social; també un treball que contribueixi a la recerca o al millor coneixement de l'àmbit en qüestió. El jurat va considerar la **Federació de Corals de Mallorca** mereixedora del Premi. És molt important en la història de Mallorca que un moviment musical s'hagi organitzat col·lectivament. Des la seva fundació, inicialment com a Agrupació de Corals l'any 1973 i després com a Federació al 1979, ha volgut ser, i ben conscientment, un moviment de Mallorca, de la nostra llengua, de la nostra cultura i del nostre país a partir del patrimoni musical que tenim, importantíssim, el qual ha mantengut, ha difós i ha estés

Composició del Jurat dels V Premis 31 de Desembre 1991

Bet Abeyà, Antoni Bonner, Xesca Cantallops, Josep Forteza-Rei, Tomàs Martínez, Climent Picornell, Ponç Pons, Antoni Serra, Bartomeu Fiol (com a President) i Antoni Mir (com a Secretari).

a pobles i ciutats mitjançant una imprescindible tasca de dinamització cultural. Avui agrupa 35 corals (11 de Palma i 24 de la Part Forana).

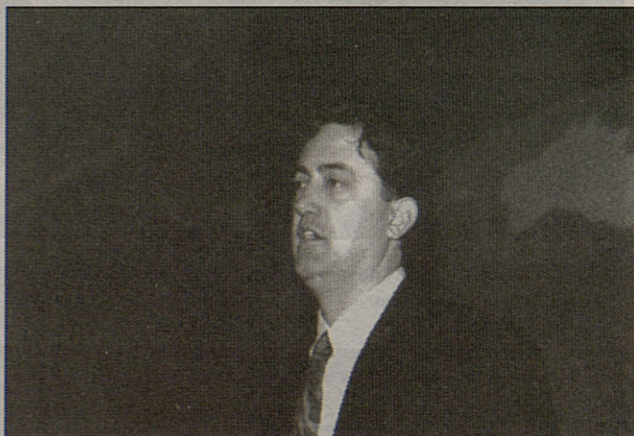
MENCIÓ AL PREMI BARTOMEU OLIVER a la **Coral Universitària**, amb motiu del quinzè aniversari de la seva constitució l'any 1977. Va ser creada pel seu actual director, Joan Company, i un grup de professors i alumnes de la UIB. El paper revitalitzador de la música coral a Mallorca i la tasca de difusió que ha exercit en aquests anys evidencien la seva activitat concertística. D'altra



Jordi Magrinyà **DISTINGIT** per l'OCB, amb la seva esposa Catalina Palmer.



Nicolau S. Cañellas, autor de *La iarda mallorquina*, llibre premiat amb el **MIQUEL DELS SANTS OLIVER**.



Jaume Calafat, actor del Grup sa Murga, que va presentar l'acte mitjançant gloses.



Una nombrosa representació dels grups d'**ESPLAI de les Illes-GDEM** va recollir el premi **EMILI DARDER**.



Bartomeu Colom lliura la **DISTINCIÓ** atorgada a Catalina Calafell.



Cosme Aguiló, Premi **GABRIEL ALOMAR**; Antònia Ferrer i Francesca Aguiló.



Josep Forteza-Rei, membre del Jurat dels Premis; Pau Llabrés i Antoni Roig.



Pere Carlos, Climent Garau, Eliseu Climent, Biel Mesquida.



Nadal Batle, rector de la UIB; Francesc Obrador, portaveu parlamentari del PSOE; Francesc Casanovas, professor dels Cursos de Català de l'OCB; i Miquel Riera, batle de Felanitx.



Representants de l'Associació de Veïnats del Camp Redó.

banda, ha impulsat el sorgiment d'un nombre considerable d'agrupacions musicals (per exemple, la "Quarta Sciencia" i la formació de més de trenta cantaires que han dirigit o dirigeixen corals -infants o adults- en indrets distints de l'illa).

PREMI MIQUEL DELS SANTS OLIVER, per a un treball escrit, editat durant l'any de la convocatòria, que prengui el passat o el present de les Illes Balears com a camp d'investigació o objecte d'estudi. Va ser concedit al llibre de Nicolau S. Cañellas i Serrano **La iarda mallorquina**, sobre aspectes fonamentals de la història econòmica i els inicis industrials de Mallorca estudiats a partir de les companyies de ferrocarrils, línies fèrries, túnels, ponts, arquitectura civil, material mòbil, tallers..., amb inclusió d'abundant material gràfic.

PREMI BARTOMEU ROSSELLÓ-PÒRCEL, destinat a una persona menor de trenta-un anys que hagi excel·lit en el camp de l'animació cultural, de la investigació (artística, humanística, científica) o de la creació, a **Jaume Falconer i Perelló**, que reuneix la doble condició de ser jove i haver reeixit en el terreny de la creació artística com a experimentat



Aina Montaner, el diputat Pere Sampol i la seva esposa Joana; Antoni Serra, Rafel Estaràs i Vicenç Terrassa "Pere Gil".

dissenyador gràfic. Ha publicat els llibres "3x7=21 cercles" i "Diccionari blau" en col·laboració amb Esther Llompart. Ha concorregut a dotze exposicions col·lectives i a altres tantes d'individuals, amb obres de pintura, d'escultura o efímeres. Com escenògraf ha treballat en diversos muntatges teatrals.

LES DISTINCIONS PERSONALS DE LA JUNTA DE L'OCB

L'OCB va voler significar la tasca

rellevant que al llarg de la seva vida han duit a terme:

Guillem Colom i Casasnovas, investigador infatigable dedicat a l'estudi científic de la nostra terra.

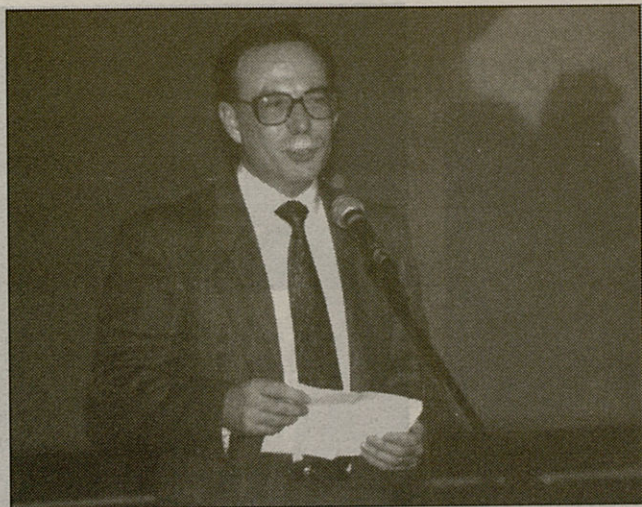
Blai Bonet i Rigo, el més destacat membre literari de la generació dels cinquanta.

Catalina Calafell i Galmés, abnegada pionera en la dedicació a l'ensenyament de la llengua i cultura catalanes.

Jordi Magrinyà i Brull, constant i tenaç en l'ensenyament de la llengua i la cultura catalanes.



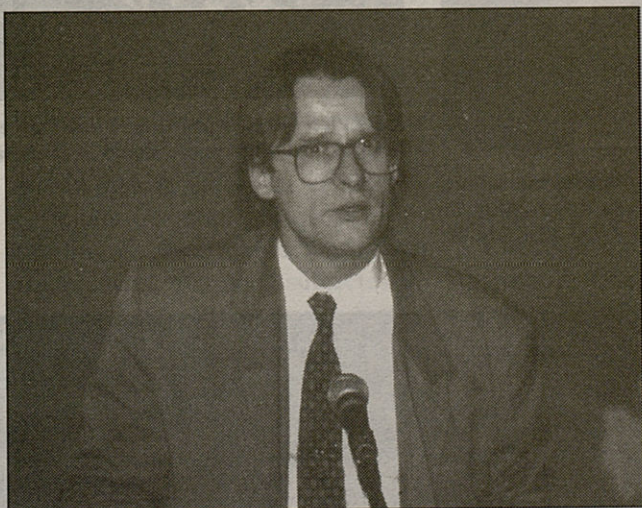
Premiats a les edicions anteriors, reunits a l'escenari.



Antoni Vidal Ferrando va llegir una carta de Blai Bonet, **DISTINGIT** per l'OCB.



Jaume Falconer va ser guardonat amb el Premi **BARTOMEU ROSSELLÓ-PÒRCEL**, que rep de mans de Francesca Company.



Joan Company, director i fundador de la Coral Universitària, entitat musical mereixedora del la **MENCIÓ** al **PREMI BARTOMEU OLIVER**.



El premi **FRANCESC** de **B. MOLL** va ser concedit, a títol pòstum, a Baltasar Darder. El president de l'OCB, Antoni Mir, en fa lliurament a la vídua, Àngels Estevez.



Climent Picornell lliura a Josep Pizà la **DISTINCIÓ** amb què l'OCB va significar Guillem Colom, l'eminent científic que ha estudiat tan extensament la configuració geològica de les Balears.



Mariano Cortès, president de la Federació de Corals de Mallorca, rep de Ferran Gomila el Premi **BARTOMEU OLIVER**.



Un dels plafons instal·lats amb fotografies de les quatre edicions anteriors dels PREMIS.



Margalida Estelrich, coordinadora de la Unió de Pagesos de Mallorca, va recollir la MENCIO al Premi FRANCESC de B. MOLL.



Neus Picó va saber presentar l'acte amb el punt de qualitat professional i calidesa adequats.



Aspecte de la sala.

ELS PROBLEMES JURÍDICO-CONSTITUCIONALS A EUROPA

JAUME PAYERAS I ALZINA

Les Illes Balears es constituïren com a Comunitat Autònoma l'any 1983. Tres anys més tard l'Estat Espanyol entrava a la Comunitat Europea.

El Tractat de Roma, signat el 1957 pels Estats Europeus, parla, efectivament, de la necessitat de realitzar una política regional que redueixi les diferències socio-econòmiques existents dins la Comunitat. Contràriament, però, no ofereix a les Regions afectades la possibilitat de participar en la seva definició. El perquè d'aquest fet és fàcilment clarificable: les parts contractants, els únics subjectes de deures i drets a la Comunitat, foren i segueixen essent els Estats. Les aproximadament 160 Comunitats Autònomes, Region, Länder, etc., les regions de la CEE, han estat sempre considerades com a subjectes passius de l'acció comunitària, com a entitats que es beneficien de les diferents polítiques que la Comunitat posa en marxa però que no poden participar en el seu disseny (procés legislatiu) ni en la seva execució perquè, entre altres coses, estan mancades de responsabilitat davant del Tribunal de Justícia.

Tot i així, la pràctica quotidiana de les institucions comunitàries ha demostrat la inviabilitat d'una Comunitat que ignori les Regions. L'execució de les diferents polítiques sectorials impulsades per la Comissió Europea exigeix efectivament la participació d'uns governs regionals o municipals que, a la majoria d'Estats Membres, són titulars de competències exclusives importants. Aquesta evidència es veié reflectida per primera vegada als textos d'algunes sentències del Tribunal de Justícia de Luxemburg, a les quals l'Alt Tribunal es refereix en esmentar les obligacions que les

Regions europees tenen envers la Comunitat, fonamentalment en matèria d'execució del dret derivat de la CEE.

Progressivament, les Regions europees han anat assumint un paper actiu en l'aplicació de les diverses polítiques comunitàries, com per exemple la política regional, industrial o medio-ambiental. La Comissió emperò ha intentat evitar sempre el fet que la cooperació directa amb les Regions es faci sense el consens dels Estats Membres, reticents a tota cessió de competències "exterior" a les Regions. Com he dit abans, només els Estats són parts contractants del Tractat i, a més, llurs Constitucions reserven per norma general la competència en matèria de relacions internacionals al govern central, per tant tot contacte entre les regions i la Comissió s'ha de fer teòricament a través de l'intermediari capitalí.

Les primeres experiències importants de col·laboració directa entre la Comissió i les Regions són relativament recents. L'any 1988 es produí la reforma dels Fons Estructurals, que són els instruments fonamentals de la política regional de la CEE. Un dels principis inspiradors d'aquesta política fou precisament el de COOPERACIÓ mitjançant el qual el disseny i l'execució de la política regional de la Comunitat havien de ser en endavant l'objecte d'una concertació entre l'Estat Membre, les Regions, i la Comissió. D'aquesta forma les Regions participaren en la gestació dels Programes Operatius Regionals i han facilitat el procés de seguiment i avaluació de les accions dutes a terme pels Fons Estructurals.



El Parlament Europeu d'Estrasburg

Sempre, o quasi sempre, però, al costat dels governs centrals. En d'altres casos d'acció comunitària, com per exemple els Projectes Pilot o les Iniciatives Comunitàries, el paper del govern central s'ha limitat a ser el d'un intermediari que avala els projectes presentats per les regions al concurs financer de la Comunitat. Un intermediari privilegiat en tot cas, ja que ostenta el dret de vetar qualsevol dels projectes presentats.

El fet és que les visites de funcionaris i dirigents de les administracions autonòmiques a Brussel·les es multipliquen d'any en any, i no només això, sinó que a més són valorades molt positivament per les diferents Direccions Generals de la Comissió que d'aquesta manera veu facilitada la seva tasca.

La "batalla" de les representacions regionals a Brussel·les és una altra història. La Constitució espanyola de 1978 reservà al Govern Central la competència en matèria de relacions internacionals. Alguns Estatuts d'Autonomia, però, estableixen el dret de les Comunitats Autònomes a ser informades de la signatura d'aquells Tractats Internacionals que les afectin. Significa això el reconeixement a les CCAA d'un "droit de regard" sobre la política exterior del Govern de Madrid? Sincerament, crec que no. Vol dir, en canvi, que qualsevol activitat exterior de les Comunitats

Autònomes és anticonstitucional? Tampoc, i si no que li ho diguin a Fidel Castro.

Quan fa pocs anys el País Basc decidí crear una representació institucional a Brussel·les, els problemes jurídic-constitucionals dels quals hem parlat abans es posaren de manifest. Madrid dugué el tema al Tribunal Constitucional, que avui encara no s'ha pronunciat, i així començaren les tribulacions europees de les almenys vuit Comunitats Autònomes que fins ara han "promogut" la creació d'oficines regionals a Brussel·les. Catalunya, fent honor al famós "seny", evità en aquest punt la confrontació amb Madrid i decidí la creació d'una Fundació privada que, sense dependre directament del Govern Català, s'encarregàs dels afers comunitaris (el Patronat Català pro-Europa, amb una oficina davant l'edifici de la Comissió conegut pel nom de Berlaymont i una plantilla d'unes quinze persones). Altres Comunitats, com l'andalusa, la

murciana i finalment també la basca han preferit la forma jurídica de la Societat Pública per a ser presents a la capital europea. Així s'han constituït INTERBASK, l'Institut de Fomento de Andalucía i el de Múrcia. El País Valencià per la seva banda optà per un consorci de les entitats públiques i privades interessades en l'obertura d'una oficina a Brussel·les, concretament la CAV, la Cambra de Comerç i les Caixes d'Estalvi. Fins i tot la Comunitat de Madrid ha contractat els serveis d'una persona que des de Brussel·les i d'una manera informal li gestiona alguns dossiers.

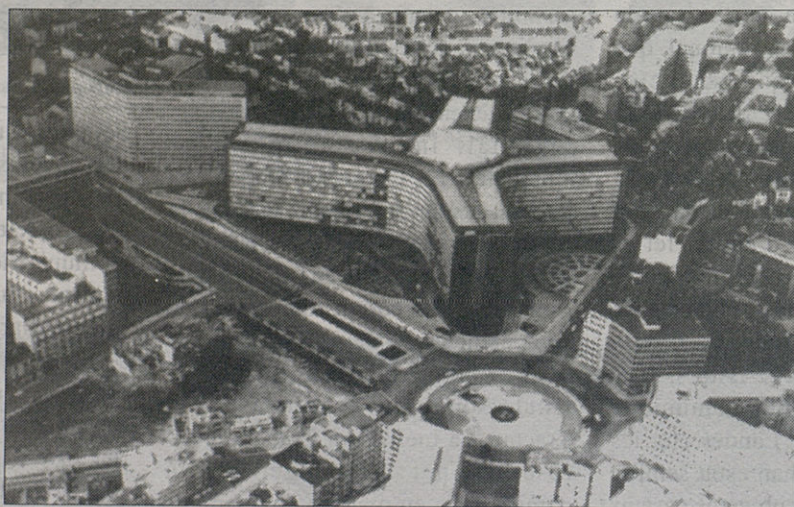
El cas alemany, pel que fa a les representacions regionals a Brussel·les, presenta algunes similituds amb l'espanyol. En un principi el Govern Federal es mostrà contrari a l'obertura de representacions dels Länder davant la Comunitat Europea.

Així les primeres oficines de Länders alemanys a Brussel·les es constituïren com a societats privades promogudes per bancs de caràcter regional. Posteriorment, l'aprovació de l'Acta Única Europea pels Estats Membres i l'inici de la política de "cooperació" amb les regions per part de la Comissió, feu inevitable que aquestes oficines de "promoció regional" es transformassin en representacions regionals amb caràcter oficial. Les conseqüències d'aquest canvi d'actitud del Govern Federal no s'han fet esperar i en aquests moments Brandenburg és l'únic Land que no ha

munitàries i per a promoure la cooperació inter-regional. Doncs bé, de la CRPM sorgirà al 1984 el Consell de les Regions d'Europa que al 1987 es convertirà en l'organisme que avui es coneix com l'Assemblea de Regions d'Europa (ARE).

Des de la seva creació l'ARE es fixà com a objectiu afavorir la "regionalització" de la Comunitat, d'una Comunitat que fins aleshores havia atorgat un paper eminentment subsidiari a les Regions en el procés de construcció europea. Efectivament, les Regions comunitàries no estan associades al procés legislatiu i tampoc

poden interposar un recurs al Tribunal de Justícia de Luxemburg, essent el dret de la seva participació al procés d'execució el derivat de caràcter subsidiari. Únicament Bèlgica i la República Federal Alemanya permeten la participació de representants regionals dins la delegació que



Brusel·les seu de la CEE

obert una representació a Brussel·les.

Paral·lelament, quasi totes les Comunitats Autònomes d'Espanya han anat creant una Direcció General d'Afers Comunitaris al si del seu govern, a excepció de l'aragonès que compta fins i tot amb una Conselleria per a les Relacions amb la CEE. A les Balears, l'Institut de Relacions Europees, dependent de Presidència, és l'organisme governamental encarregat de la representació institucional del Govern Balear a Europa.

A escala europea, els primers contactes per a la promoció d'organitzacions inter-regionals que poguessin fer front a la nova realitat política del Continent, es produïren devers els anys setanta. La Conferència de Regions Perifèriques i Marítimes d'Europa neix, per exemple, el 1973 per a defensar els interessos d'aquest tipus de Regions davant les institucions co-

aquests països envien als Consells de Ministres dels dotze, l'òrgan legislatiu per excel·lència de la CEE.

En resposta a les demandes de creació d'un òrgan consultiu regional fetes, entre d'altres, per l'ARE, alguns governs i el Parlament Europeu, el 24 de juny de 1988 la Comissió instituí el Consell Consultatiu de les Col·lectivitats Regionals i Locals (CCRL). El CCRL compta amb 42 membres nomenats per la Comissió, a proposta de l'ARE, la Unió Internacional de Ciutats i Poders Locals i el Consell dels Municipis i Regions d'Europa (les unions de Regions i Poders Locals existents fins aleshores). Segons l'article 2 de la Decisió que el creà, el Consell pot ser consultat per la Comissió sobre qualsevol tema relacionat amb el desenvolupament regional o l'elaboració i execució de la política

regional de la Comunitat. Després de tres anys d'activitat, el CCRL no ha assolit el prestigi i la funcionalitat suficients per a sobreviure a la Reforma dels Tractats que el 10 de desembre es firmarà amb tota seguretat a Maastricht (1). Resulta evident en aquests moments que un òrgan d'aquestes característiques ha de ser instituit pel propi Tractat i ha de comptar amb la participació de totes les Regions Europees ja que en cas contrari el que s'estarà fent és crear un òrgan merament decoratiu.

La proposta de reforma dels Tractats feta per la presidència luxemburguesa del Consell Europeu preveia la creació d'un Comitè de les Regions on serien presents representants dels governs regionals existents en els diferents Estats Membres. Segons aquest document la determinació del nombre i característiques de les

paral·lel a tots els Estats Membres, fins al punt que és inexistent o quasi inexistent a Portugal i a Grècia, mentre que a Bèlgica i a la RFA se segueix una línia federalitzant. A pesar d'això la presidència actual, l'holandesa, ha reprès el projecte dins la seva proposta de reforma i en certa manera l'ha millorat perquè, si és creat, el Comitè serà instituit davant la Comissió i el Consell, i no davant el Comitè Econòmic i Social com proposava la presidència luxemburguesa. El Comitè podrà ser consultat per la Comissió o pel Consell quan aquests ho considerin oportú.

El problema de la participació de les Regions al procés de construcció europea no es resoldrà, malauradament, amb la creació d'una diguem-ne "Assemblea de les Regions", sinó, com diu la Resolució final de la segona Conferència Parlament Europeu/Regions de la Comunitat de novembre del 1991, pel reconeixement en el mateix Tractat del fet regional i el respecte de les competències que els ordres jurídics interns dels Estats Membres atribueixen a les Regions. En el cas que això es faci efectiu, la Comunitat es veurà obligada a associar (en virtut del principi de subsidiarietat) més estretament les Regions al procés de decisió comunitari i, conseqüentment, a conferir al ja famós Comitè de les Regions un major protagonisme entre els diferents òrgans consultius amb què compta la Comunitat. En cas contrari, és a dir, si les dues mesures abans esmentades no van acompanyades, el Comitè acabarà essent,

junt amb el Comitè Econòmic i Social, un element decoratiu més de l'organigrama comunitari.

Com hem pogut veure, el futur que ofereix Europa a les seves Regions és com a mínim encoratjador. Si tenim en compte que l'Europa Comunitària, tal com s'ha construït, és una Unió

El futur que ofereix Europa a les seves Regions és com a mínim encoratjador

d'Estats, el fet que les Regions i Nacionalitats vagin assumint quotes de poder implica necessàriament un procés lent i difícil. Només cal ara que aquestes Regions i Nacionalitats d'Europa responguin al repte amb la maduresa i entusiasme necessaris.

Brussel·les, 5 de desembre 1991

NOTA

1. Efectivament, la Reforma dels Tractats va ser aprovada.

Jaume Payeras Alzina, llicenciat en dret per la UIB, ho és en Dret Comunitari per la Universitat Lliure de Brussel·les.

La pràctica quotidiana de les institucions comunitàries ha demostrat la inviabilitat d'una Comunitat que ignori les Regions

Regions representades s'havia de fer en funció del que digués l'ordre intern dels Estats. I aquí és on apareixen els primers problemes ja que el procés de regionalització no és ni molt menys

Papers pintats

Marc i Motlures

Pintures

Casa Pomar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

Sant Miquel, 77. Tel. 72 14 83

07002 PALMA

El Govern Balear i la Llei d'Espais Naturals.

De la seva explotació publicitària al buidament del seu contingut.

MACIÀ BLÀZQUEZ I SALOM

La Llei d'Espais Naturals (LEN) és una llei urbanística de mínims que impossibilita la urbanització en el 35% del territori de les illes, encara que permet l'edificació de vivendes en parcel·les suficientment grans. El seu objectiu és preservar els espais naturals, pel seu interès ecològic i paisatgístic. L'opció legislativa que es trià per assegurar dit patrimoni va ésser forçada per la manca de voluntat que ha demostrat l'executiu, el Govern Balear, a planificar el territori i defensar els nostres espais naturals.

No hem d'oblidar que el govern presidit per Gabriel Cañellas auspicià l'elaboració de tres catàlegs d'espais naturals (entre els anys 1984 i 1987) sense arribar a concretar cap figura de planificació per a les illes (Directrius d'Ordenació Territorial, Plans d'Ordenació del Medi Natural, Plans Territorials Parcials...).

El Parlament Balear va aprovar la LEN al gener de l'any 1991, gràcies a l'enteniment dels representants de l'oposició al Govern (format per membres del Partit Popular i Unió Mallorquina): PSOE, CDS, PSM i Grup Mixt.

Al llarg de l'any que la LEN duu de vigència, el Govern Balear, que s'oposava fermament a l'aprovació de la llei, ha explotat publicitàriament la suposada protecció dels espais naturals a les illes. Aquesta hipòcrita actitud s'ha materialitzat amb la publicació de guies turístiques dels espais naturals, fascicles col·leccionables i en l'exportació d'una nova imatge d'illes equilibrades i de desenvolupament urbanístic limitat per boca

dels Consellers Jaume Cladera i Jeroni Saiz, tot plegat una imatge per guanyar vots entre l'electorat. Els focs artificials que ha montat el Govern de Gabriel Cañellas en base a la protecció urbanística dels espais naturals de les illes, va dirigida als operadors turístics, agències de viatges i turistes potencials d'Alemanya, Holanda, Anglaterra, França, etc., països en els quals la consciència ecològica ha arribat al punt de demanar destinacions turístiques per allà on no s'hagi forçat la relació home-medi ambient, on el

castigà la política elitista i vanitosa del PSOE als ajuntaments votant el PP) el partit dretà majoritari al Parlament ara decideix crear una comissió per a la modificació de la Llei d'Espais Naturals.

Amb aquesta maniobra s'obre la porta de la seu del PP perquè els grans propietaris d'espais naturals i els promotors que han vist frustrada la seva especulació urbanística "convencin" la comissió de la manca de valors ecològics i paisatgístics dels seus terrenys afectats.

Ja s'ha començat a parlar de la desprotecció de Cala Falcó, Cala Belladona, Portals Vells, la Serra de Na Burgesa i Ses Salines d'Eivissa i Formentera. Com es pot argumentar la manca de justificació per a la conservació d'aquests espais naturals?

També s'especula amb la possibilitat de rebaijar la superfície de la parcel·la mínima edificable dins els terrenys afectats per la LEN. Recordem que la llei estableix superfícies de



Dins l'espai natural suposadament protegit del Cap de Cala Figuera hi ha aquesta cala anomenada Cala Falcó. A més de l'apreciable alteració per l'obertura de vials de la urbanització abandonada, aquests estius passats es concentraren al darrere de la platja gran quantitat de campistes incontrolats i un "xeringuito" que ocupa la meitat de l'arena. (Foto aèria de Macià Blàzquez)

paisatge i l'equilibri ecològic estiguin assegurats. El nostre govern ha captat el canvi de sensibilitat del turista reflectit en els operadors turístics i ha vist així l'oportunitat de treure profit publicitari de la llei emanada del Parlament contra la seva voluntat i la dels sectors empresarials de la construcció i el turisme que representa.

Quan encara no ha transcorregut un any de la LEN, i passades les eleccions autonòmiques (on l'electorat

200.000 m2 dins Àrees Naturals d'Especial Interès i 30.000 dins les Àrees Rurals d'Interès Paisatgístic. El Pla Provincial d'Ordenació de Balears que va ésser aprovat l'any 1973 (abans de la crisi econòmica de l'augment del preu del petroli, abans de l'aprovació de la llei del Sòl de 1975 i abans de l'acabament de la dictadura franquista) ja establia les parcel·les mínimes per a l'edificació de vivendes dins Paratge Preservat (la

seva segona figura de protecció (rere la d'Element Paisatgístic Singular) en 100.000 m² per a àrees forestals i excedents i de 15.000 m² per a les agrícolamaderes.

Amb la LEN s'ha fixat la duplicació de la superfície de parcel·la mínima després d'un període de 22 anys al llarg dels quals l'increment de la població de les illes ha estat del 29% (532.946 habitants l'any 1970 i 751.002 el 1989), han concentrat el 26% del total de l'oferta hotelera de l'estat, amb un increment del nombre de places legals del 238% entre els anys 1965 (57.608) i 1985 (194.978), i el nombre de turistes arribats ha crescut un 67% entre el total de l'any 1970 (2.253.000) i el de 1989 (6.851.257).

D'altra banda, ja tenim a les Balears 11 camps de golf construïts. A més hi ha altres 11 projectes aprovats que es poden materialitzar d'immediat. La llei de camps de golf (1988) prohibia la seva construcció dins espais naturals inclosos al catàleg de l'ICONA (1984) fins que, a proposta del Govern, el Parlament la modificà posteriorment per tal de permetre-ho. La LEN ha exclòs les Àrees Naturals d'Especial Interès dels espais on és permès construir camps de golf. També sembla voluntat del Partit Popular modificar aquesta darrera norma bàsica de protecció dels espais naturals.

I encara queda un argument més per afegir. Alguns propietaris tenien tots els permisos per urbanitzar els seus terrenys abans que fossin afectats per l'aprovació de la LEN. Això vol dir que tenien pla parcial aprovat definitivament per l'Administració (Ajuntaments i Comissió Insular d'Urbanisme). Amb la força legal d'aquesta aprovació, els propietaris d'Es Salobrar i Es Trenc demanaren ja fa anys indemnitzacions quan es van reclassificar els seus terrenys pel seu alt valor ecològic. Els tribunals han establert una quantitat, encara no fixada formalment, propera als 1.000

milions de pessetes la indemnització a la qual tendrien dret. En aquesta mateixa línia cal recordar el cas de Cala Montdragó, propietat per la qual el govern està pagant aproximadament 3.500 milions de pessetes per contentar els propietaris i promotors que varen veure frustrada la seva expectativa d'urbanització. Però en aquest cas són

no és urbanitzable (perquè si s'entengués així ens trobaríem el pla de Mallorca o la Marina de Lluçmajor plens de xalets i carrers), que els espais naturals no només es degraden a causa de les urbanitzacions i que per evitar això encara es requereix l'aplicació de figures de conservació de la llei 4/89 (com són les de **parc natural, reserva natural**, etc.)... Però començar cada un d'aquests punts ja és digne per ell mateix d'un text d'aquesta mateixa extensió.

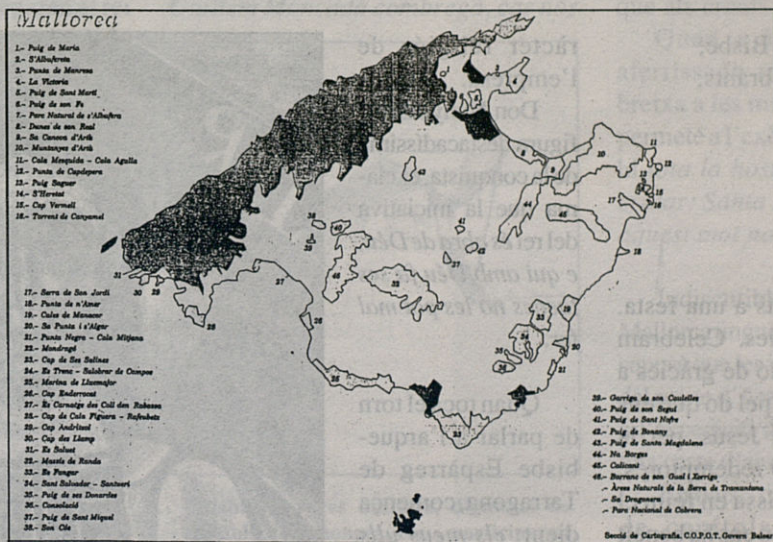
El present article és una denúncia de la manca de dignitat política del Govern Balear, que s'ofereix a mercadejar amb el nostre paisatge i l'equilibri ecològic de les nostres illes per fer el joc als empresaris de la construcció i als promotors immobiliaris.

Però també pot ser l'anunci d'una

actitud: la de posar en evidència el maquiavelisme d'un govern que a les fires internacionals dels Operadors Turístics amb una mà fa campanya d'oferta turística respectuosa amb el medi ambient i de gaudir d'un "catàleg" complet d'espais naturals protegits i amb l'altra organitza comissions per tal de modificar la llei de protecció dels esmentats espais..

També l'electorat, que paga setmanalment de forma indirecta amb els seus impostos la publicació dels fascicles més àmpliament distribuïts de la història de la premsa a les illes, té dret a saber que els espais dels quals fa ostentació el govern, a més de no estar realment protegits (afirmació que ningú deixaria d'autenticar si abans recorregués sa Punta de n'Amer o la platja d'es Trenc), estan a punt d'esser desprotegits per una modificació de la LEN promoguda pel Partit Popular i la seva cúpula que avui governa a les Illes Balears. □

Macià Blázquez i Salom és geògraf i membre de la junta directiva del GOB



Aquest és el mapa d'espais naturals publicat per la COPOT. En color més fosc hi apareixen els parcs que pensa promoure el govern. Dels set, que ja publicita, només n'ha fet dos.

doblers que es paguen perquè es vol. Molt inferior hauria estat la xifra que hagués pagat la comunitat (els contribuents a la fi) si s'hagués fixat l'avaluació justa que marca la llei i no el silenci complagut dels empresaris de la construcció que ja sabien on es ficaven.

Els espais protegits per la LEN que tenien pla parcial aprovat són pocs, molt pocs. La darrera reforma de la Llei del Sòl ("Ley sobre reforma del régimen urbanístico y valoración del suelo") de l'any 1990 estableix la quantificació del preu (i, indirectament, de les indemnitzacions a pagar per als casos de desclassificació) en base al seu valor inicial, més un percentatge del cost d'urbanització, que canviarà segons la facultat urbanística adquirida (25% sense Pla Parcial aprovat i 50% amb PP aprovat). Uns percentatges que es veuen reduïts en cas d'incompliment de terminis.

Encara podríem afegir que la LEN no protegeix tots els espais naturals de les Illes (posem per cas Santa Llúcia, es Cor de Jesús, Sa Muntanya de sa Vall, Montblanc, Cala Petita, es Calons...), que tot el que no està afectat

SERMÓ PREDICAT A LA SEU, DIA 31 DE DESEMBRE DE 1991, PER MN. PERE XAMENA I Fiol

Reverendíssim Sr. Bisbe,
Reverends Concelebrants,
Dignes Autoritats,
Estimats germans:

-I-

Hem estat convocats a una festa. Festa d'acció de gràcies. Celebrem l'Eucaristia que és acció de gràcies a Déu per mitjà de Jesús, pel do que ens ha fet d'aquest mateix Jesús, per la seva mort i resurrecció redemptores, de les quals ara en la missa en feim el memorial. Per Jesús, Déu ens ha beneït amb tota casta de benediccions, segons la frase de Sant Pau. Per això, totes les nostres accions de gràcies, les feim en referència a Jesús.

L'ocasió de la nostra festa eucarística d'avui és la commemoració de la reconquesta de Mallorca pel rei en Jaume i la host que l'acompanyava.

-II-

Aquesta empresa era, en la mentalitat d'aquell temps i d'aquells homes concrets, una gesta religiosa. L'esperit de croada, en la lluita dels regnes cristians de la península ibèrica contra els mahometans estava en l'ambient de l'època, i, d'altra banda feia 30 anys que la cristiandat havia acomplert el seu somni de recobrar el Sant Sepulcre de Jerusalem i la terra santificada per Jesús.

Quan el rei En Jaume, pel desembre de 1228 convoca Corts a Barcelona per plantejar la conquesta de Mallorca a honor de Déu segons el *Llibre dels Feits*, a la proposta del rei contesten els diversos estaments -noblesa, clergat i burgesia- amb un assentiment unànim i tots posen de relleu el ca-

ràcter religiós de l'empresa.

Don Nunyo Sans, figura destacadíssima de la conquesta, exclama que la iniciativa del rei *és obra de Déu, e qui amb Déu fa ses faenes no les pot mal fer*.

Quan toca el torn de parlar a l'arquebisbe Espàrreg de Tarragona, comença dient: *els meus ulls han vist la salvació*, repetint les paraules del vell Simeó quan Jesús fou presentat al temple; com una afirmació de que en el projecte d'aquell rei jove i abrinat hi veia la voluntat divina; i afegeix: *Aquest pensament... és a honor de Déu e de tota la Cort Celestial*.

El bisbe de Barcelona Berenguer de Palou compara el rei al Fill de Déu que es manifesta en el Tabor: *...e tal semblança pot hom fer de vós qui sou fill de Nostre Senyor*.

Per la seva part, el bisbe de Girona diu: *A Nostre Senyor agraex jo la bona voluntat que Déu ha donada a vós...*

Totes aquestes paraules que poden semblar lloança cortesana, eren indubtablement sinceres, i encara que en elles hi hem de veure la mà del redactor del *Llibre dels Feits*, però reflecteixen l'íntima veritat dels personatges en boca dels quals són posades. Aquella empresa els semblava quasi d'inspiració divina.

Una vegada aconseguit l'assentiment dels catalans, el rei es traslladà a Lleida on es trobà amb el cardenal



El bisbe de Barcelona compara el rei al Fill de Déu, "...e tal semblança pot hom fer de vós qui sou fill de Nostre Senyor..."

de Santa Sabina, Jean d'Abbe-Ville, enviat pel papa Gregori novè per tractar de posar en pràctica la reforma del Concili Laterà quart. El legat del papa quedà admirat de la joventut del rei, que tenia vint-i-un anys; i en assabentar-se del projecte que duia entre mans li semblà que era una empresa grandiosa per un home de tants pocs anys i s'exclamà: *Fill, certament, tal fet com és aquest no és mogut de vós, segons l'edat que en vós és, ans de Déu qui vos ha inspirat i tramès la sua gràcia...*

Poc després lo rei prengué un cordonet que tenia e feses-ne una creu, e digué al cardenal que l'hi cosís, e el cardenal cosí-l'hi e beneí-li i donà-li sa gràcia e gran perdó a tots aquells qui el seguien. E després lo bisbe de Barcelona, e l'ardiaca, e el sagristà e d'altres rics-homes que amb lo Rei eren venguts croaren-se.

El caràcter religiós de la conquesta de Mallorca quedà confirmat quan tot

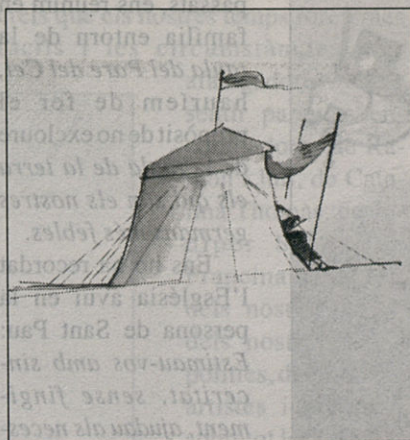
aquell grup de personalitats prengueren la creu de mà del cardenal.

Quan el cinc de setembre, des de Salou, Tarragona i Cambrils salpà la flota que havia de conquerir Mallorca, havent navegat unes vint milles, s'alçà un vent fort de llebeig que degenerà en tempesta. Els qui comandaven l'armada s'assustaren i pregaren al rei que tornassin a terra a l'espera de la bonança. Però el monarca no volgué escoltar-los i respongué que *e nós anam en est viatge en fe de Déu...e pus en nom d' ell anam, havem fiança en ell i que ell nos guiarà.*

A les envistes de Mallorca una nova maltempsada posà en perill l'esquadra cristiana, però l'ardit rei En Jaume no es descoratjà, sinó que amb el seu entusiasme de croat elevà el seu cor a Déu per demanar-li la seva protecció: *E nos, -conta el Llibre dels Feits- quan vim aquest perill haguem gran desconhort, mos tornam al Nostre Senyor e a la sua Mare, e faem aital oració: Senyor creador meu, ajudats-me, si a vós ve en plaer, en aquest gran perill, que tan bon feit com jo he començat no es pusca perdre... car jo vaig en aquest viatge per exaltar la fe que vós nos havets donada...*

Després del desembarcament de les forces cristianes a Santa Ponça, abans de la primera trobada seriosa amb els sarraïns, el bisbe de Barcelona celebrà missa i féu una curta exhortació a les hosts cristianes en què reafirmà una vegada més el caràcter religiós d'aquella empresa en què la pro-

pagació de la fe cristiana era una meta fonamental: *Barons, no és ara hora de llong sermó a fer... aquest fet és obra de Déu, que no és pas nostre... E tothom se deu pensar, e pot, que Déu e la sua Mare no es partirà vui de nós, ans nos darà victòria... E dita la missa -continua el Llibre dels Feits- En Guillem Moncada combregà, car nós*



"Bisbats, ordres militars, dignitats de capítols de canonges, etc... participaren amb diners, vitualles i tropes..."

e tota la major part havíem combregat ans que entràssem en la mar, e amb los genolls ficats rebé son Creador, e plorant e caent-li les llàgrimes per la cara...

A pesar de l'ardor amb què començà la conquesta de Mallorca, les dificultats per dur-la a terme foren tan grans i els sarraïns es defensaren d'una manera tan valerosa que la desesma s'estengué entre els croats. Davant el perill d'abandó per part de la noblesa, el papa Gregori novè reaccionà amb

una nova bul·la el 29 de novembre de 1229, quan ja el rei tenia posat siti a la Ciutat de Mallorca, adreçada al prior dels dominics de Barcelona i a Sant Ramon de Penyafor, per encarregar-los que predicassin la croada de Mallorca per la província de Narbona, concedint les mateixes indulgències que als croats de Terra Santa.

Quan a la fi, després d'una aferrissada resistència, s'obrí una bretxa a les murades de la Ciutat, que permeté a l'exèrcit conqueridor entrar-hi tota la host a una veu començà a cridar: *Santa Maria! Santa Maria! E aquest mot no els eixia de la boca.*

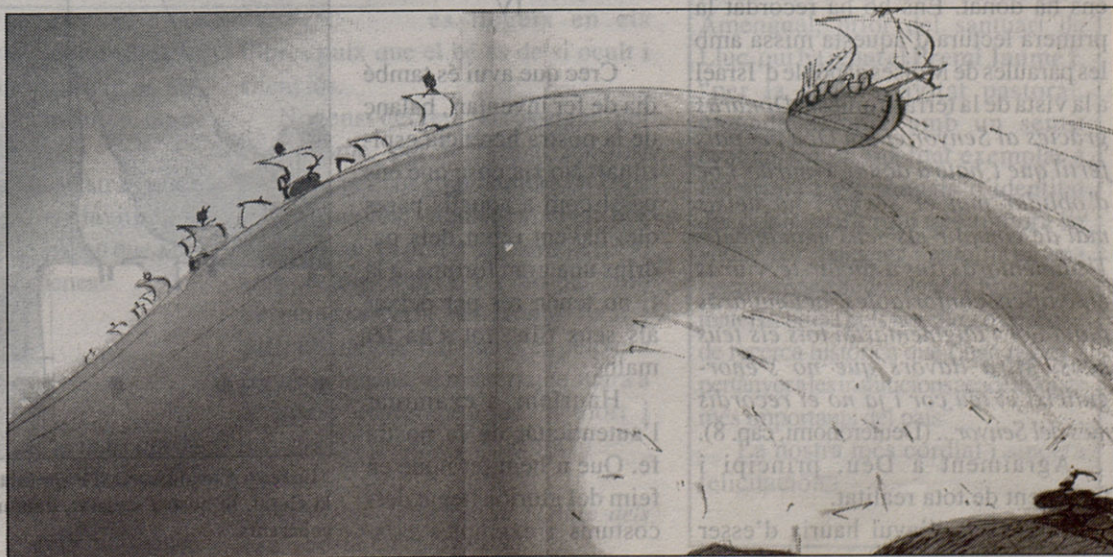
Indiscutiblement la conquesta de Mallorca tingué caràcter de croada, el que suposà que les institucions eclesiàstiques del regne d'Aragó s'afanyassen a prestar a l'expedició dirigida pel rei En Jaume tota casta d'ajudes.

Bisbats, ordres militars, dignitats de capítols de canonges, etc. participaren amb diners, vitualles i tropes per a l'estol que havia de dur a terme aquesta empresa.

Lluny de mi ara voler idealitzar i exaltar fora fites aquells homes i la seva empresa conquistadora. Sens dubte s'hi mesclaren interessos vulgars i egoistes, tammateix eren homes febles i pecadors; però no podem negar la seva fe i els seus ideals cristians que feien de la conquesta una iniciativa religiosa.

Idò, aquest és l'objecte de la nostra celebració d'avui.

"... havent recorregut unes 20 milles s'alçà un vent fort de llebeig que degenerà en tempesta."



Montserrat Cornet i Planells: La lluita contra la marginació cultural

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Cornet i Planells, Montserrat
va néixer a Barcelona, el 28.7.1934
Gèneres conreats: Teatre, novel·la, prosa
no de ficció
Idiomes als quals ha estat traduïda la seva
obra: Castellà
Obres dramàtiques representades:
Primavera a París. Elenc del Patronat de
Sitges, Festival de Sitges, 1990
Llibres publicats: *Entre dos estius*.
Barcelona: Pòrtic, 1984. *Fill, què hi fas, a
Polònia?* Barcelona: Elfos, 1987. *Rusiñol
que vas a França*. Barcelona: l'autora,
1987. *Cercles de colors*. Barcelona: El
llamp, 1988.

Em vaig casar l'any 57. Quan els
que sou 10 i 12 anys més joves que jo
(maig del 68, compromís polític, etc.),
posàveu els fonaments del que recollia
ara, jo estava tancada a casa amb els
meus quatre fills petits i un marit més
que absorbent. Vaig seguir els fets per
la incipient televisió.

El 31 de juliol del 79 vaig dir prou.
Vaig deixar el marit i vaig començar
una vida més dura del que
m'imaginava. No tenia vivenda, ni
pensió, ni res. A més, estava malalta
del cor. Tenia 45 anys.

Dos anys més tard, vaig començar
a escriure. Bona autoteràpia. *Entre dos
estius*. Quan el llibre es va publicar
(l'any 84), jo ja era àvia. Odio els
pseudònims, però com que no sabia
ben bé el que havia fet, el vaig presentar
al Premi Sant Jordi firmant Martal l'any
81 i vaig quedar 3a!! Va ser l'any que
va guanyar, crec, Joan Mas, de
Mallorca, amb *Els Comediants*.

A partir d'aquell moment, no vaig
parar de lluitar i d'escriure. Premis
petits i grans, patejar-me totes les
editorials, ajuts, beques... Em faltava
el padrí, les peles, etc. Alguns em
varen arribar a dir que no fos tan
pesada.



Montserrat Cornet i Planells.

5 Llibres publicats: cap crítica

L'any 69 -els fills eren encara molt
petits- començo a treballar fora de
casa, com agent d'assegurances, fins
ara.

Entre pòlissa i pòlissa, em van
demanar que fes entrevistes (per
substituir al que les feia) a gent del
món assegurador. En 10 anys, en vaig
fer més de 20 (en català i en castellà).
Ho vaig deixar perquè anava molt
cansada i no em pagaven ni un duro.

Tanmateix, van ser els meus
principis literaris (periodístics). Hi ha

també un principi més llunyà que,
crec, cal tenir en compte. Des que era
petita fins ara, he escrit cartes. Per
tant, practico el gènere epistolar de fa
anys. Com a tothom, em feia mandra
d'escriure, però ho feia... i ho continuo
fent.

Per exemple: Som 8 germans (jo
sóc la gran). Tenim un germà (en
Joan) que viu a Pequín de fa temps. Jo
pensava que li escrivia poc i tenia
remordiments de consciència fins que
vaig anar a la Xina i em va dir: "Sort
de tu que em poses al corrent de la
família i del que passa al país".

Com t'he dit, continuo fent assegurances però d'un temps ençà la professió s'ha endurit força perquè bancs i caixes s'han posat a fer assegurances més barates i és difícil de competir.

M'agradaria tenir un programa setmanal de ràdio i/o una columna en algun diari (la glosa, la carta o el conte) però no ho trobo. Quan una té 57 anys, els dies passen més de pressa i, a vegades, em desanimo i em sento cansada de la lluita.

Sort que, de tant en tant, tinc satisfaccions.

El 5 d'octubre es va estrenar, a Vilassar de Mar, el meu monòleg *La Nina*. Es va fer tres nits i sempre va estar ple i amb grans aplaudiments. Ningú, però, del món "oficial" se'n va assabentar. Sembla com si jo tingués un món popular, adicte i fidel però que viu en un planeta ben diferent del que remena les cireres.

Cada any, quan arriba Sant Jordi, hi ha més gent que em truca i em pregunta quin llibre publico i jo no sé com explicar-los que en tinc tres al calaix que van ser finalistes de premis i que no trobo editorial. I 4 obres de teatre i contes...

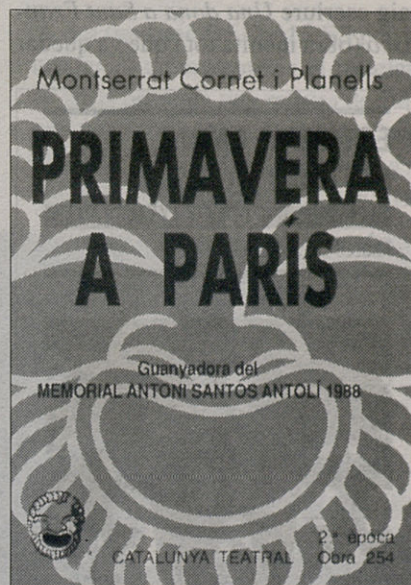
Tinc 5 llibres publicats i mai hauràs vist cap crítica sobre aquests llibres, ni bona ni dolenta. Silenci total.

Si arriba a guanyar un dels coneguts...

L'estiu del 89 vaig poder publicar un article llarg sobre la Xina al *l'AVUI*, gràcies al teu amic (i del Jaume) Agustí Pons. Llavors era cap d'opinió en Salvador Cardús. Li va agradar i en un mes i mig vaig publicar un conte i tres articles més. (Em sembla que te n'he enviat algun). També em van fer l'entrevista. En conjunt van sortir 7 coses meves i en Cardús em va demanar que cada mes i mig volia una tribuna meva sobre el tema que jo volgués. Un mes després em va dir que d'allò, res. Havia tornat el "jefe" i havia dit que jo era una firma desconeguda i que no interessava. (Jo ja tenia tres llibres al carrer).

L'any 88 algú em va comentar que com que la meua manera d'escriure era tan directa, que provés de fer teatre. En quatre dies vaig escriure dues obres,

vaig veure que es convocava el 1r Premi de Teatre a Sitges (Ajuntament de Sitges, Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona). Es van presentar 44 obres, gairebé totes amb pseudònim. Jo vaig portar les dues meves i sense pseudònim. Em van seleccionar les dues i una d'elles *Primavera a París* va guanyar el 1r



Premi. El jurat eren: Joan Lluís Bozzo, Xavier Bru de Sala, Mercè Bruquetes, Frederic Roda i el President de tots els teatres amateurs de Catalunya. Cap d'ells em coneixien de res.

Si arriba a guanyar un dels coneguts (sota pseudònim hi eren tots), l'obra s'estrena al Romea. Es va fer una discretíssima estrena a Sitges, per un grup del poble. Ni un comentari a Barcelona! La Bruquetes em va comentar que no sabien quina premiar-me perquè l'altra també els havia agradat. Pocs dies més tard, en Bru de Sala va ser nomenat "Director cultural de la Generalitat". Vaig anar a veure'l per mirar d'estrenar l'altra obra. Em va dir: "Bé, si tu tinguessis un director..."

Quinze dies més tard m'hi presentava amb l'Antoni Chic (director i realitzador a TVE), amb la seva productora i amb un estudi detallat de tot el pressupost, repartiment, etc.

Llavors, el Toni Bartomeus (delegat de teatre), ja no el Bru de Sala, ens va preguntar si teníem teatre i diners. Si teníem tot això, un cop estrenat (i pagat!!) ens donarien el

50%. Allà es va acabar la història.

L'hivern passat, es van fer monòlegs al Romea, un cada mes. Jo ja tenia el meu escrit. No vaig voler veure'n ni un. La gent em comentava que el meu era millor que alguns d'aquells, però...

És un cercle viciós. Si els bons professionals no representen les meves obres, no es pot emetre un judici just, i si els meus llibres no arriben a tothom amb una difusió normal, tampoc.

Com pots comprovar, sóc una àvia contestatària.

A part que, en quasi tot el que escric procuro denunciar fets, maneres d'actuar o institucions que no m'agraden.

Influències

He llegit molt poc però m'encanta la duresa/tendresa de la Rodoreda o la Marguerite Duras a "*L'amant*". D'ara, m'agrada, per exemple la sensibilitat i ironia d'en Joan Barril.

L'Osvald Cardona, poeta i traductor, jurat del Sant Jordi quan m'hi vaig presentar per primera vegada (com a "Marta", amb *Entre dos estius*) em va dir que tenia un estil propi, molt espontani, que no em deixés corregir aquesta manera d'expressar-me i que no llegís massa per no agafar influències. Curiós, no?

Quan vaig quedar finalista al Ramon Llull amb *Nocturn per a un recluta* (novel·la contra el servei militar), Planeta em va suggerir que posés pseudònim perquè cada any arribava a la final i la gent no ho entendria.

Vaig parlar amb en Jordi Maluquer, una setmana després del Premi. "La teua obra m'ha impressionat moltíssim. Ha estat com una sacsejada". "Però si no vaig firmar!", li vaig dir. I em va contestar: "després de llegir tres obres teves, sóc capaç de descobrir una obra teua entre mil obres diferents perquè tu ets diferent i comuniques amb força."

De tot el que t'he dit, la meua visió de la literatura catalana actual es resumiria amb aquests trets:

No hi ha una editorial popular, a nivell del poble, que faci un llibre comercial i assequible per a la gent

senzilla, no massa intel·lectual i sensible, que és el meu públic. Ara i aquí (que no a Nord-Amèrica, per exemple) rebutgen i tanquen la porta a la gent gran que vol començar, fins i tot, continuar.

Esriptora independent

Em defineixo com escriptora totalment independent, atípica i més periodista (i potser dramaturga, com Santiago Rusiñol) que no novel·lista.

Com que m'he de passar els matins al despatx d'assegurances (tot i que sóc autònoma i ara les despeses superen els guanys), escric quan puc i on puc. Se m'encèn la llumeta, veig si és una obra de teatre o un article o una novel·la i començo a escriure apunts i a omplir la carpeta. Quan està plena, és qüestió de posar-s'hi. Sempre escric a mà, amb rotulador negre i en fulls grans, sempre usats. Després, a vegades, m'ho passa a màquina el meu fill Jordi perquè entre els meus mals físics (que no són pocs) tinc dues vèrtebres malament.

No sé si t'ho he dit: tinc quatre fills, Núria de 33 anys que té dos fills, Xavier de 32 que en té 4, Jordi que és solter i Oriol (el músic) que viu amb la seva companya a París.

Com pots comprovar, tinc 6 nés. Déu n'hi do, no?

Viatges

M'encanta viatjar. Tanmateix, calen diners i no en tinc. M'ho monto, però, com puc. A base de fer intercanvi de vivenda he estat diverses vegades a París (ciutat que em fascina i conec bé). El meu fill petit, l'Oriol -té 26

anys- "leader" de la "París-Barcelona Swing Connection" (grup de jazz clàssic, fet amb músics francesos pel meu fill) viu a París de fa 3 anys (bé, a un poblet, a 20 quilòmetres).

També he fet intercanvi amb Alemanya i Califòrnia. L'estiu que vaig passar a Mill Valley, un poblet maquíssim al nord de Sant Francisco, vaig escriure *Una dona a Sant Francisco* (obra inèdita tot i que va quedar

ESTIMAT ENRIC, ESTIMAT ALFONS

MONTSERRAT CORNET

PRÒLEG DE JORDI PETIT



4a al Premi Ramon Llull. (La Maria Aurèlia Capmany era del jurat i la va trobar interessantíssima).

També conec Pequín (tot un estiu) i també vaig escriure una novel·la que també va quedar finalista al Ramon Llull.

I Polònia. D'allà va sortir "Fill, què hi fas, a Polònia?". □

Nota de la redacció

"Història del món antic"

de Jaume Domènech,
Inquisidor de Mallorca

Amb molt de retard, hem rebut la carta següent:

Sr. Director d'"El Mirall"

Distingit senyor: Lamentem la publicació de l'article relatiu a **La venda del manuscrit de la "Història del món antic" de Jaume Domènech, Inquisidor de Mallorca**, de Jaume Bover, tan carregat de bones intencions per a la salvaguarda del patrimoni català com d'errors objectius i de judicis de valor fora de lloc.

Ens plau puntualitzar que el Departament de Cultura de la Generalitat i la Biblioteca de Catalunya tingueren coneixement de la subhasta, com és habitual, a través del catàleg de la casa subhastadora, i que fou de manera ben conscient que no hi participaren, perquè tenien la certesa raonable que el manuscrit seria adquirit per un particular amb la finalitat expressa de fer-ne lliurament a la Generalitat de Catalunya per a la nostra biblioteca nacional.

El manuscrit fou adquirit, en efecte, per aquest particular, i les institucions esmentades tenen la seguretat que es complirà la voluntat de donació expressada per l'actual propietari del manuscrit, que es podrà consultar de moment per microfilm a la Biblioteca de Catalunya.

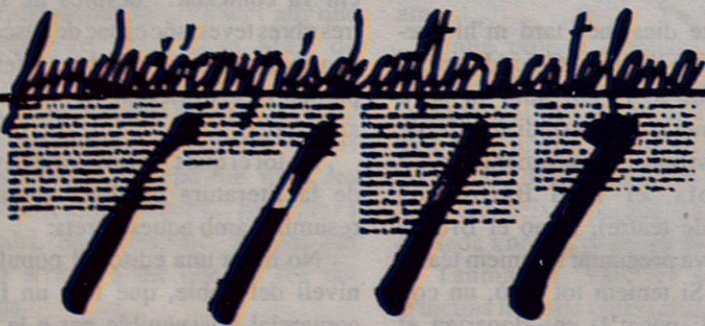
El saluden atentament,

Maria Porter, Cap de la Unitat del Patrimoni Bibliogràfic; **Manuel Jorba**, Director de la Biblioteca de Catalunya.

Barcelona, 30 de desembre 1991.

Ens complau reproduir aquestes aclariments perquè permeten saber, en primer terme, que el manuscrit ha estat recuperat per al patrimoni bibliogràfic de la nostra comunitat lingüística; i en segon lloc, perquè ens proporcionen l'oportunitat de manifestar el nostre reconeixement a l'anònim comprador.

«EL MIRALL» amb el suport:



Nadal verd a Llucmajor

RAMON TOUS

El passat dia 20 de desembre l'institut d'FP "Pere de Son Gall" de Llucmajor va celebrar una diada molt interessant: NADAL VERD.

Amb aquesta activitat, els alumnes i professors d'aquest centre intentaren atracar-se a la natura i conèixer de més a prop els problemes del medi ambient i la seva conservació.

Nancy Matamoros, coordinadora de l'àrea d'extraescolars, ens explicà els diferents estands i les activitats programades durant la jornada.

En primer lloc, trobarem l'exposició de productes d'agricultura ecològica. En Jaume Martorell i n'Antònia Pol mostraren alguns dels productes que obtenen a la seva finca de can Bolla de Binissalem a partir d'aquestes tècniques.

Al llarg del dia varen vendre diversos tipus de mel, farina integral i altres aliments obtinguts de la terra de manera ecològica -sense esquitar ni adobar químicament- i que presenten setmanalment al mercat de Santa Maria.

L'activitat més espectacular del dia va ser una sembra d'arbres per part d'alumnes i professors. Se sembraren 24 arbres que corresponen a tots els cursos i seminaris del centre i que duen la seva rajola explicativa corresponent.

El GOB presentà un stand molt interessant amb mapes, fotografies i gràfics sobre la problemàtica ecològica de Mallorca i els principals temes conflictius: camps de golf, carreteres, ports esportius, fems, turisme, aigua, animals en perill, problemes energètics, urbanitzacions, agroturisme, etc.

La fundació DEIXALLES per a la reinserció de marginats i el reciclatge de fems presentà una mostra de paper reciclat (folis de colors, quaderns, bloquets, etc.) i informació diversa sobre l'eliminació de deixalles perilloses.



Alumnes i professors sembraren arbres a en l'institut "Pere de Son Gall".

GREENPEACE, la multinacional de l'ecologisme, també presentà un vídeo sobre problemàtica medioambiental.

Paral·lelament es desenvoluparen una sèrie de tallers relacionats amb aquesta temàtica i que els alumnes seguiren amb molt d'interès: ioga, medicina alternativa, Taichi, expressió corporal, cuina vegetariana, cicloturisme, reciclatge de paper, decoració a partir de productes reciclats i dos tallers del GOB sobre l'aigua i

Mallorca. La durada dels tallers era d'aproximadament una hora i mitja o dues hores.

A més a més, aquestes activitats tengueren un rerefons més espectacular per la decoració dels arbres i l'entrada al centre a càrrec del taller de decoració i l'actuació dels grups de teatre de l'institut després d'un curset de xancles. També els escolars i els professors es pintaren les cares amb motius festius per l'ocasió.

La jornada acabà amb el tradicional concurs de cuina que cada any es realitza el darrer dia abans de les vacances de Nadal. A part dels premis habituals -plat salat, plat dolç i millor presentació- s'hi afegí enguany un premi per a cuina sana que tengué molt d'èxit. Com cada any, aquesta activitat es va fer en benefici del viatge d'estudis.

El jurat d'aquesta activitat -format per membres de l'Ajuntament, l'APA, els alumnes i els professors- tengueren una gran dificultat a l'hora de triar els millors plats.

La comissió d'activitats extraescolars va ser l'encarregada d'organitzar i coordinar les tasques per fer possible aquest NADAL VERD. El suport de pares alumnes i professors va ser unànime i tots feren la seva tasca amb gran il·lusió.

Al final de la jornada, els alumnes ens confessaven la seva satisfacció per haver conegut millor el medi ambient del qual depenem i la millor manera de conservar-lo.

Des d'aquí els enviam la nostra enhorabona i esperam que continuïn amb aquestes activitats tan interessants i constructives. □

LA BESTIALITAT A MALLORCA

Someres, ruques, mules, egües, cabres, ovelles...

RAMON ROSSELLÓ I JAUME BOVER

Una de les parafilies més poc coneguda és la zoofília o bestialitat, malgrat sia una pràctica ben viva dins certs estaments com és ara la societat pagesa i en menor grau en les microsocietats tancades (militars, religiosos, mariners, presoners, malalts mentals internats...); també es troba en la societat urbana que, més sovint del que sembla, utilitza animals domèstics per a activitats sexuals.

La zoofília a la nostra societat és un tema tabú... fins a un cert punt, perquè de fet besar, acariciar i dormir amb animals no està mal vist; al mateix temps, al mercat del sexe es poden trobar fàcilment tot tipus de material relacionat amb aquesta paràfilia, fins i tot el lloguer d'animals degudament ensinistrats. Coses absolutament impracticables temps enrera.

Des del punt de vista històric les cultures mediterrànies són les que més han practicat la bestialitat, possiblement perquè insistiren en la prohibició. A altres cultures, com les de l'Àfrica negra, es practica poc gràcies a la permissivitat social i religiosa. A l'Àfrica mediterrània, especialment al Rif, la bestialitat realitzada en solitari o en grup amb èquids, vaques, camells, ovelles o cabres, és un fet desdramatitzat i no mereix el rebuig social, malgrat estar prohibit a l'Islam. Als acudits apareix com una cosa fresca, alegre i satisfactòria.

A la Palestina bíblica fou prohibida, per tant es practicava, car no es pot prohibir una cosa inexistente. S'hi dedicaven tant homes com dones.

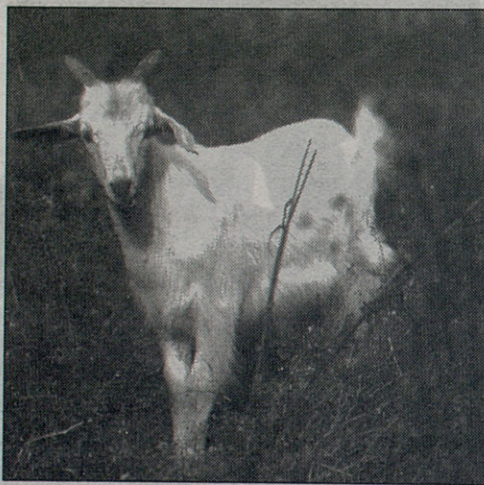
En temps de la Roma clàssica els gladiadors sodomitzaven ases i altres animals, com també els presoners i esclaus.

A Al-Andalus fornicar amb animals femelles i amb esclaves negres

tenia virtuts terapèutiques per a certes malalties, com encara creuen al Rif avui en dia.¹

A Europa central la zoofília fou prohibida per la *Constitutio criminalis Carolina* (1532) de Carles V, que tengué efectes a tot arreu especialment a Dinamarca, Països Baixos i Prússia fins al segle XVIII.

El primer cas documentat a



Mallorca data de 1414, a Suècia el 1484, a València el 1571. El fet que no apareguin processos amb data anterior cal interpretar-ho com que les autoritats no hi donaven massa importància. Amb la Inquisició és quan la persecució s'enforteix, la qual cosa provoca l'existència de més nombrosa documentació. En una societat on l'heterofília era perseguida i condemnada des de la trona i fàcil de descobrir, la sodomia amb animals era la darrera possibilitat. La sexualitat que no comportava descendència era perseguida, malgrat que a vegades fos practicada pels mateixos perseguidors.

Sembla que és a Suècia el país on s'han realitzat els estudis històrics sobre la zoofília més acurats i fiables. Allà, entre 1600-1700 foren condemnades més persones i animals per

sodomia que per bruixeria. La persecució era comuna a tota l'Europa cristiana, però especialment dura a Hongria i sobretot a Suècia.

A tot arreu els homes que treballaven amb animals a les boveres, estables, solls, païsses, tanques, etc., eren espiats assíduament amb vigilància tridentina; i els animals, igualment, fins i tot quan pasturaven a la garriga. Bastava que un home es col·locàs darrera una bèstia amb actitud sospitosa perquè fos denunciat. A instigació del Sant Ofici tothom vigilava el seu germà proïsme sempre i en tot lloc i circumstància. Així s'explica el cas ocorregut en 1621 a Lluçmajor —com veurem més endavant— que abans d'expel·lir l'esperma, dos comissaris ja havien aglapiat al jove que tenia el membre introduït dins la natura d'una cabra.

Els historiadors suecs han demostrat que si el fet de munyir els animals és una tasca femenina a moltes cultures ho és precisament per prevenir que els homes no caiguin en el lleig pecat de la sodomia animal.

Una llei de la Justícia Reial sueca de 1686 mana que pasturar animals sia una feina exclusiva de les dones i la prohibeix als homes. El manament fou vigent fins a 1981, la qual cosa demostra que en tot lloc els cossos legislatius moderns poden fàcilment transformar-se en el rebost de les mentalitats retrògrades. D'aquesta manera el poder sempre disposarà d'una ordre oportuna per a la repressió de qualsevol ciutadà que resulta molest quan interressi sacrificar-lo.

Els homes

Els homes que practicaven la

bestialitat a Mallorca eren molt diferents dels sodomites convencionals. Es tracta majoritàriament de persones solitàries o desarrelades, com els esclaus i captius (tant musulmans com cristians), algun estranger, etc. Possiblement era el fruit de l'aïllament social i de la frustració.

Quan són esclaus o captius no consta l'edat. Quan són mallorquins o menorquins els sorpresos i jutjats per la Inquisició l'edat hi figura i va dels 19, més o menys, fins als 46 anys.

No consta que la bestialitat es practicàs en grup. Tampoc consta cap cas de dones inculpades. Però això no s'ha d'entendre com que les dones no la practicassin, simplement que devien ser més llestes a l'hora d'amagar-se o que les autoritats morals no hi donaven tanta importància. A Europa central sovint foren acusades falsament de bestialitat pels eclesiàstics sol·licitants, tant catòlics com protestants. Les bruixes també eren víctimes sovint d'aquesta acusació.

Els animals

En el casos documentats a Mallorca apareixen solament animals mamífers femelles, i de casta grossa, especialment els èquids: someres, ruques, mules, egües; i també cabres i ovelles. Cal suposar que es realitzava el coit vaginal.

No apareixen animals mascles ni altres mamífers àmpliament usats a altres llocs com cans i cusses, vaques, vedelles i bous, porcs i truges; ni cap au com gallines, ànneres, endiotes, etc.²

Dels processos no es pot deduir l'existència d'afecte per part de l'home

inculpat cap a l'animal. Es pot tan sol suposar una certa estima en aquells casos en què s'expressa que ha sodomitzat repetides vegades l'animal, car és sabut que un bon afeccionat a la zoofília elegeix un animal concret i especial, el qual és objecte d'un tracte i miraments privilegiats, com és el cas dels pastors que actuen amb una ovella o vaca precisa.

L'acte

A la terminologia jurídica de l'època el *pecat nefandíssim de sodomia contra natura* consistia en la penetració i seminació del membre viril dins qualsevol *vaso indebito* o sia l'anús masculí o femení, i l'anús o vagina animal. Dit d'altra manera: qualsevol penetració fora de la vagina humana. També així era anomenat l'acte sexual entre dues dones. A la terminologia jurídica no es fa diferència entre les relacions homosexuals pròpiament dites i la bestialitat. Qualsevol altra pràctica sexual entre dos homes que no implicàs la penetració en el *vaso postrero* també era considerada un pecat contra natura, però menys *nefandíssim*.

Els jutges tenien un interès morbós per averiguar com i de quina forma i manera es realitzava la penetració i seminació, a més d'altres detalls. Existia una veritable obsessió per part dels jutges per saber totes les particularitats, tan humana com animal. Entre els actes sexuals objecte de con-

demna la penetració anal era examinada amb una lupa, amb delectança insana i malaltissa per part dels interrogadors.

La pena

Els inculpats devien confessar o ser acusats per testimonis d'haver penetrat i emès l'esperma viril dins la

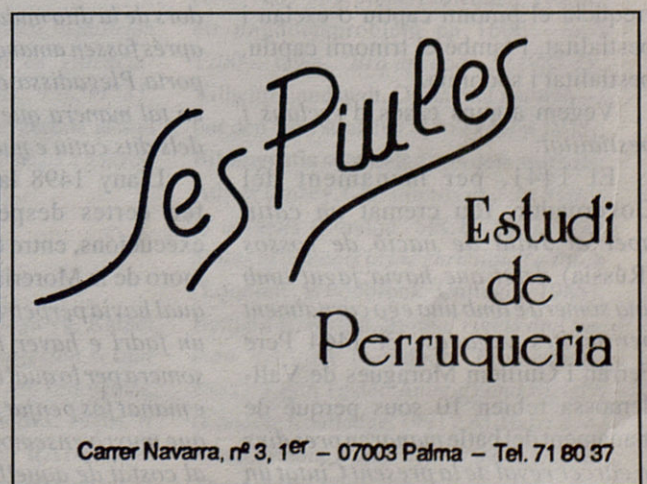


natura (anus o vagina) de l'animal. Sovint la reacció dels testimonis era violenta i aquests mateixos portaven el pecador i l'animal davant el tribunal.

Els inculpats juntament amb l'animal eren condemnats a la pena capital, curiosa particularitat penal que els estudiosos del dret i de l'antropologia sabran valorar. L'execució de la pena capital comportava els següents elements que cal examinar de prop.

El penjament simultani de l'home i de l'animal

La simultaneïtat de l'execució té el seu origen en el dret mosaic com queda manat al Levític, 20, 15 i 16:



El qui pequi amb alguna bèstia, mori sense remissió; mateu també la bèstia. La dona que pequi amb qualque bèstia, sigui morta juntament amb la bèstia; caigui la seva sang damunt elles.

I a l'Exode, 22, 19:

El qui pecàs amb una bèstia sigui castigat de mort.

La vigència d'aquest manament bíblic està documentada a Europa fins el segle XVIII.

El ritual de penjar animals perniciosos, encara vigent al camp de Mallorca i Eivissa, té qualcom a veure amb el fet de penjar l'animal usat com a parella sexual, ambdós són portadors d'esperits dolents.

El foc, usat per a la cremació dels cadàvers

L'ús del foc per a combatre el sexe no té res de nou. En el cas de la bestialitat té el seu origen en el càstig que reberen els habitants de Sodoma i Gomorra quan a causa dels seus pecats abominables els va caure a sobre una pluja purificadora de foc i sofre (Gènesis, 19, 20).

Una vegada cremats els cadàvers les cendres dels dos culpables havien d'esser ventades. No consta a Mallorca que la cremació fos realitzada al lloc del delictes, com era preceptiu a Castella (1497) i a València (s. XV).

De les condemnes i de l'execució es feia la màxima publicitat possible com a lliçó i advertència i com a didàctica repressiva.

Alguns casos de bestialitat a Mallorca

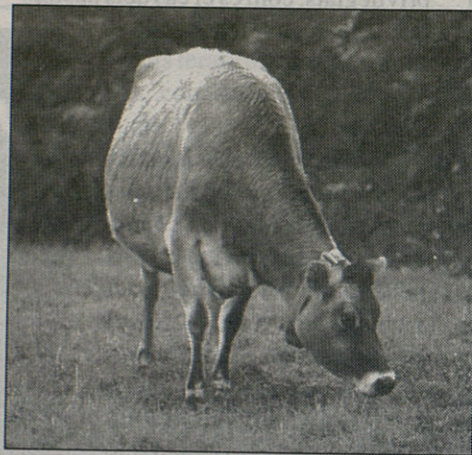
A la segona meitat del segle XV es freqüent el binomi captiu o esclau i bestialitat, i també el trinomi captiu, bestialitat i sodomia.

Vegem alguns casos d'esclaus i bestialitat:

El 1441, per manament del Governador, fou cremat un *catíu* apel·lat Julià de nació de rossos (Rússia) *delat que havia jagut amb una somera e amb una ego carnalment per moltes vegades*. El 1464 Pere Ferran i Guillem Moragues de Vall-demossa rebien 10 sous perquè de manament del batle manaren pres dins lo càrrec reyal de la present Ciutat un

catíu d'en Ramon Rotlan de la dita parròquia lo qual fonch delat que usava ab una somera. L'any 1468 penjaren En Damià, esclau negre, culpats *que ell induït del esperit diabolical hauria haut concubir per dues vegades amb una ruca*.

Un altre cas pintoresc succeí l'any



1517 en què En Jordi, captiu negre, fou *delat que havia haguda part carnalment amb una somera per lo qual delictes mana* (el lloctinent general) *esser penjat ensemps amb la dita somera a la plassa de Sanct Antoni*.

Vegem ara dos casos d'esclaus acusats de sodomia i bestialitat.

Un cas ocorregué l'any 1414 en què de manament del regent de la Governació fou sentenciat un *catíu cristià apel·lat Antoni, de nació de moros, delat e convensut que havia fet son esforç de corrompre un infant de edat de deu anys, e més continuans lo dit detestable e enorme crim, cometent contra natura, que havia conaguda carnalment una mula, lo qual Antoni fou condemnat que cavalcant en lo dors de la dita mula corregués la vila e après fossen amanats e cremats fora la porta Plegadissa en lo loc acostumat en tal manera que dels ossos e carns dels diits catíu e mula fos feta pòlvora*.

L'any 1498 la Procuració Reial feu certes despeses per diverses execucions, entre elles la d'un captiu moro de la Moreria anomenat Joan lo qual havia perpetrat un crim de forçar un fadrí e haver hagut part ab una somera per lo qual crim fonch provehí e manat fos penjat per lo coll en guisa que muyra ensemps ab la dita somera al costat de aquell.

Resulta simptomàtic que els condemnats per bestialitat al segle XV i començaments del XVI fossin tots esclaus. A finals del segle XVI ja no apareixen esclaus sinó ciutadans normals.

Vegem alguns casos de ciutadans acusats de bestialitat.

Martí Borràs, conrador, veí de Marratxí, natural de Bunyola, de 45 anys, l'any 1595 fou penitenciat i desterrat durant dos mesos pel Tribunal de la Inquisició *por haber sido acusado de que diciéndole cierta persona que sí lo había de hacer a todos, él dixo que lo haría a St. Pedro y a Sanct Pablo quanto más a ellos por palabras deshonestas. Lo de la bestialidad constó de su confesión de que lo había hecho siendo muchacho y se había confesado dello*.

El 1621 dos comissaris reials sorprengueren in fraganti a Macià Monserrat, de Lluçmajor, quan sodomitzava una cabra. Aquest desventurat, d'una edat compresa entre 19 i 25 anys es dirigia a la Marina a pescar quan es va trobar una cabra que pasturava i tenia las mamellas molt plenas de llet per causa que avia poch encabridat y no podia córrer per estar carregada de llet y no tenia cabrit qui la mamàs y jo l'e monyida, y axí com la moyia li e vista la natura y jo me só mogut y he tingut gana de cavalcar-la i li e posat el meu membre dins la sua natura y al temps que las tenia dins de dita natura, que encara no havia complit... són arribats dos comissaris y se són agafats ab mi.³

Fou condemnat a morir cremat juntament amb la cabra.

L'any 1625 es processà a Pere Antoni Forteza, llibertí, *que quando quemaron un hombre culpado de aver tenido parte con una cabra, dixo que estava muy alegre y contento y avía engordado por aver visto quemar un cristiano viejo*.⁴

Tot seguit dos exemples de ciutadans acusats de bestialitat i sodomia.

L'any 1585, Andreu Pons, treballador, de Menorca, de 46 anys d'edat, fou reprès pel Tribunal in-

quisitorial perquè havent-lo advertit cert home dient-li que ja essent de certa edat i en temps de Quaresma andava tras mugeres, él dixo y afirmó que siendo viudo no peccava en tener parte carnal con mugeres; hízole cargo el fiscal para agravar su culpa de que había tenido cuenta carnal algunas vezes por detrás con su propia muger sin corromperla y con dos someras y había tentado de tenerla con una cabra y había permitido que un muchacho la tuviese con él sino que por falta de fuerças no pudo... De las bestialidades y sodomia solamente constó por su confesión.

El 1586 la Inquisició veié el cas de Pere Tuelli, francès, natural de Genes i veí de Ciutat, de 20 anys. Fou acusat perquè havia dit que anant caminant Jesuchristo Nuestro Señor y el apóstol Sanct Pedro cavalcant una somera, es toparen amb una dona, i sant Pere tuvo cuenta carnal con ella, i més tard, arribant a una posada, sant Pere dugué la somera a l'estable i veient el Bon Jesús que tardava el va cridar i



l'apòstol contestà dient que estava hechando un clavo a la bestia y Nuestro Señor se asomó a la puerta de la cavalleriça y vio que estava teniendo cuenta carnal con la burra y dixo: Pedro, tan cerca del culo len clavass.

El fiscal, per agreujar la culpa, afegí que l'acusat Tuelli había tenido cuenta carnal con un hombre por detrás y con otros por delante. L'acusat confessà haber dicho las dichas proposiciones y heber cometido el peccado contra natura.

I per acabar, un exemple compost d'incest, sodomia i bestialitat.

Martí Febrer, de Manacor, l'any 1581 fou aglapit pel Sant Ofici perquè havia dit que la simple fornicación no es pecado. Però el fiscal volia mostrar su manera de vivir que había cometido el peccado nefando con un hermano suyo y con otro siendo agente y paciente, y con ovejas y yeguas. Fou condemnat a remar a les galeres durant tres anys, on la pràctica de la sodomia era, per cert, correntíssima. □

NOTES

1. Antonio Arjona Castro. *La sexualidad en la España musulmana*, 2ª ed. ampliada, Córdoba: Universidad, 1990. Dedicat un capítol a la bestialitat, p. 77-79.

2. Cert informant d'uns 30 anys originari d'una aldea de León, immigrant a Mallorca, ens deia que a la seva adolescència mentre els homes treballaven al camp i les dones passaven el Sant Rosari, els al.lots sodomitzaven gallines, i així a l'escainar aquestes, estaven segurs de no ser descoberts ni pels homes que eren lluny ni per les dones que per una cosa tan fútil no gosarien interrompre mai tan devot exercici.

3. Publicat per Jaume Serra i Barceló, *Postura de la societat mallorquina davant algunes pautes sexuals*, s. XVI-XVII, a: *La vida quotidiana dins la perspectiva històrica*, Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 1985, p. 205-211.

4. Publicat per Onofre Vaquer i Bennàssar, *La sexualitat a Mallorca: documents històrics*, Mallorca: l'autor, 1987.

5. Vg. Rafael Carrasco, *Inquisición y represión sexual en Valencia: historia de los sodomitas, 1565-1785*, Barcelona: Laertes, 1986, on es tracta la qüestió de la sodomia entre els condemnats a galeres.

Bibliografia

Sobre la bestialitat a Espanya vg. Rafael Carrasco, *Inquisición y represión sexual en Valencia: historia de los sodomitas, 1565-1785* (Barcelona: Laertes, 1986). A les següents obres de Bartolomé Bennàssar es troba un capítol dedicat al



tema: *L'inquisition espagnole, XVe-XIXe siècle*, (París: Hachette, 1979, altra edició: Verviers: Marabout, 1983), i a *Los españoles: actitudes y mentalidad: desde el s. XVI al XIX*, (San Lorenzo de El Escorial: Swan, Avantos and Hakeldama, 1985).

Bibliografia anglesa: E. P. Evans, *The criminal prosecution and capital punishment of animals: the lost history of Europe's animal trials* (London: Faber and Faber, 1987).

Bibliografia sueca: Gunnar Heinsonn och Otto Steiger, *Häxor: om häxförföljelse, sexualitet och människoproduktion*, (Stockholm: Röda bokförlaget, 1987); Alf Aberg, *Häxorna: de stora trolldomsprocesserna i Sverige 1668-1676* (Stockholm: Akademiförlaget, 1989); Jan Eric Almquist, *Tidelagsbrottet* (Lund 1938); Jonas Lilliequist *Tidelagstabet* i 1600 —och 1700— talets Sverige: en forskningsansats "Historisktidskrift" 3 (1985) 287-309; Jonas Lilliequist, *Tidelag ett ungdomsproblem på 1600 —och 1700— talen, "Bra aproa"* 3 (1985 15; Vilhelm Lundstedt, *Otukt mot naturen —bor den vara straffbar?* (Stockholm 1933).

Bibliografia sobre els drets dels animals: Adrew Linzey, *Christianity and the Rights of animals* (London: SPCK, 1987); *The Status of animals in the christian tradition* (London: Woodbrock College, 1985); Bernard E. Rollin, *Animal rights and human morality* (Londodn: Prometheus, 1981); Keith Tester, *Animals and society*, (London: Routledge, 1991); Al-Hafiz B.A. Masri, *Islamic concern for animals* (Hants: The Athene Trust, 1987).

La guitarra: una pinzellada sobre l'evolució de l'instrument

AGUSTÍ AGUILÓ / JOSEP SBERT

Per als darrers dies de desembre, la Casa Municipal de Cultura de l'Ajuntament de Felanitx, l'Associació de Violers de les Illes Balears i la Societat Mallorquina de la Guitarra, sota el patrocini de la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear i el mateix Ajuntament de Felanitx, varen organitzar el **II Seminari de Vioeria Ciutat de Felanitx**, consistent en una exposició de violes i

Josep Sbert en l'esboç històric que han escrit sobre l'evolució d'aquest instrument, estudi destinat a complementar l'esmentada exposició i que ens han fet arribar perquè el publiquem a les pàgines d'EL MIRALL, cosa que feim amb molt de gust.- E.M.

resta de constructors europeus. La lleugeresa de la factura, amb espessors de fusta increïblement fins, la sobrietat, la claretat i profunditat del so, eren característiques que l'enfrontaven a la guitarra de més enllà dels Pirineus, més pesada i reforçada, i també més rígida quant a sonoritat.

La guitarra que anomenaríem "clàssica" arriba, després d'una certa època de desorientació constructiva i



Francesc Llinàs - Guitarra. Construïda l'any 1811. És propietat d'Agustí Aguiló.

guitarres, la conferència "La guitarra i la música tradicional de Mallorca" que va fer Xavier Carbonell, actual president de l'Institut Pau Villalonga de Musicologia i de l'Associació de Compositors de les Illes Balears, clavecelista de la Camerata Instrumental de la UIB, i el concert que va oferir el Grup de Músics de s'Estol des Gericó.

La importància de la guitarra en el desenvolupament de la cultura musical la reflecteixen Agustí Aguiló i

Des que apareixen les primeres notícies de l'instrument musical anomenat guitarra a finals de segle XV fins a la nostra actualitat, l'essència i forma d'aquestes fustes sinuoses i sonores han sofert canvis importants, dràstics quasi diríem.

La història més o manco documentada ens mostra un instrument amb quatre ordres de cordes i una caixa de reduïdes dimensions. Al llarg del segle XVI els quatre ordres passaren a ser cinc i la caixa augmentà en volum. A Espanya, França i Itàlia la guitarra fou especialment apreciada en aquesta època, i a voltes competia musicalment amb el llaüt o, en el cas específic espanyol, amb la vihuela. El repertori era, tanmateix, en la gran majoria dels casos, de caire popular i la seva funció era normalment l'acompanyament.

El panorama canvià al segle XVII, amb l'instrument ja estabilitzat en allò que ara diríem "guitarra barroca", malgrat les diferents afinacions possibles. Excel·lents compositors, recolzats per excel·lents constructors, ens deixaren una literatura riquíssima i uns instruments magnífics. A Espanya, concretament, la guitarra aniria adquirint en aquesta època les peculiaritats que, d'una manera o altra, arrossegaria al llarg de la seva posterior evolució i que la distingiria de la



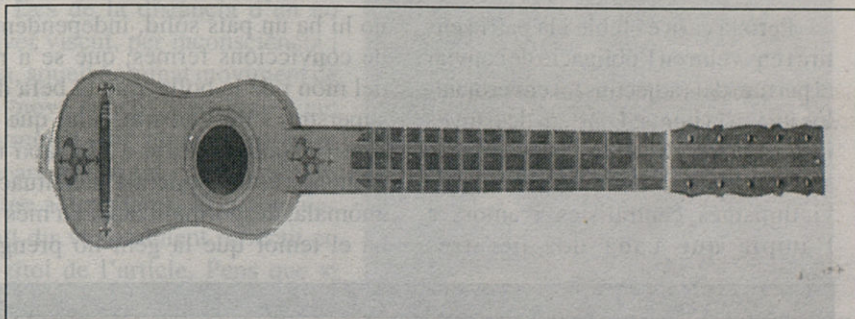
M. i B. Casanovas - Guitarra. Construïda l'any 1890. És propietat de Jaume Vidal.

musical, a finals del segle XVIII, amb la disposició de cordes actual, és a dir, sis cordes simples i afinació uniforme internacional (mi, la, re, sol, si, mi). Es perd el rosetó a la boca i la construcció es reforça per admetre més tensió i un so més brillant. Al nostre país els violers d'aleshores es diferenciaren clarament en tres escoles: andalusa, castellana i catalana, amb instruments sempre lleugers i sonors en comparació als luthiers europeus. La guitarra catalana adquireix qualque

complexitat addicional constructiva (major nombre de barres harmòniques, per exemple) i ornamental, acostant-se, en aquest darrer aspecte principalment, a certes influències franceses. La guitarra castellana i andalusa continuaren, de manera més independent, amb la seva tradició de sobrietat i senzillesa característiques.

renaixement musical i un nou repertori, així com la guitarra clàssica ho havia fet al seu temps, i fins i tot podríem afegir que la seva herència constructiva encara està en bona part per descobrir i potenciar fins a les darreres conseqüències.

Dins de l'escola catalana de violers podríem incloure els constructors



Francesc Llinàs - Guitarró. És propietat de Jaume Vidal.

Fou gràcies a Antonio de Torres, ja avançada la segona meitat del segle XIX, que la guitarra pegà un altre bot en volum sonor i qualitats tímbriques. Torres, partint de bases netament espanyoles, elaborà un instrument potent i ric en colors que fou l'origen de la guitarra actual, desplaçant de manera definitiva els constructors alemanys, francesos i italians. La guitarra de Torres possibilità un nou

mallorquins. A l'exposició del II Seminari de Violeria "Ciutat de Felanitx" hi figuren, a més d'alguna guitarra barroca possiblement autòctona, dos noms importants: Francesc Llinàs i la saga dels Casanovas (Francesc i els seus fills). Les guitarres de Llinàs, de la primera meitat del XIX, són d'una factura exquisida i so delicat; evidentment era un constructor culte que coneixia els instruments millors de l'època i els darrers avenços, com ho demostren la data (1811 i 1815) tan primerenca i l'aspecte tan relativament modern. La família Casanovas, de la segona meitat del XIX, ens mostra una varietat molt més gran d'instruments, des de la guitarra popular (dotada a vegades de cordes dobles per augmentar la sonoritat de l'acompanyament) fins als magnífics exemplars de concert. És curiós i interessant saber que els Casanovas foren durant un grapat d'anys uns grans exportadors de guitarres a Sudamèrica i a Cuba en particular.

Per acabar caldria dir que la tradició de constructors de guitarra a Mallorca no és morta ni prop fer-hi. Avui es fan guitarres de bona qualitat i el futur ens pareix, a la vista la labor i l'interès dels estoics violers, decididament optimista. □



M. i B. Casanovas - Guitarra. Construïda l'any 1892. És propietat de Josep Sbert.

L'ANY MOZART I ALTRES CONCERTS

Un any de vida musical a "Sa Nostra"

JOSÉ S. AYALA

És obligat retre homenatge d'agraïment a "Sa Nostra" Centre de Cultura que, amb la valuosa col·laboració de la Fundació Pública de les Balears per a la Música i de Joventuts Musicals, ha duit a terme una intensa labor de programació musical que s'ha traduït en els magnes esdeveniments que s'han anat succeint al llarg de tot l'any 1991.

Durant aquest any els melòmens hem gaudit de concerts, recitals i altres manifestacions musicals que ens han proporcionat el goig d'escoltar molt bones i agradables obres interpretades per joves músics, generalment de les Balears, als quals ha estat possible valorar un alt grau de preparació i vocació, amb capacitat de donar cos i ànima a famoses partitures dels grans virtuoses de la música.

Com a colofó de tot el repertori musical, cal destacar el Marató-Homenatge a Mozart, el 17 de desembre, i el Gran Concert de Nadal, dirigit per Barry Sargent, director i violí solista en les Quatre Estacions, d'A. Vivaldi, concert que a la setmana següent va ser necessari repetir per a complaure el nombrós públic que no va poder assistir a la primera edició.

Felicitam, doncs, els joves intèrprets, planter de futurs mestres, i els demanam que continuïn la tasca perquè, juntament amb el Centre de Cultura de Sa Nostra", en el seu entranyable auditorium, ens permetin seguir delectant-nos com en el passat 1991.



La discreta sensualitat de les coristes

RAFAEL CRESPI I RAMIS

No cregueu que amb això del 92 m'hagin pujat els fums i em cregui un element imprescindible de la cultureta "oficial" -les cometes i el seu contingut és una llicència a la morbositat pecaminosa d'alguns- d'aquesta terra anostrada. Som conscient i no voldria pecar de modest (a vegades la falsa modèstia amaga dosis de prepotència)-, que els meus articles no tenen gaire transcendència. Si descomptam la dotzena i mitja, entre amics i devots, i tres o quatre que des d'un cantó o l'altre aguaiten la desbarrada, es pot dir que escric per a la meua autocomplaença. Ben mirat en aquesta terra -i això em serveix d'exculpació- qui més qui menys practica, per afició o per força, tant se val, tal tipus d'onanisme.

Posades les fites clares, puc afirmar amb tota la contundència que calgui que estic com a cansat de sempre navegar enmig de la pestil·lència monocromàtica de la llengua i la nació. Dit amb altres paraules: m'agradaria canviar de tema; de capbussar-me, a estones, dins les manses aigües de l'elegia quotidiana. Podria afirmar -modestament, això sí- que aquest monocromatisme -a banda d'altres consideracions ben o mal intencionades- és un exponent més, minúscul, de l'anormalitat que ens ha tocat viure.

No sé si us hi heu fixat mai, en les coristes. Jo, en assistir al cant coral, no me'n puc reprimir, de mirar-les amb ulls concupiscents i golosos. No totes. Sempre n'hi ha algunes que, en alliberar les notes, contorsionen el cos de manera tan gràcil i suggerent que evoquen, impúdiques, altres contorsions placèvoles. D'altres, no poden dissimular el goig místic que s'estableix entre elles i el cant, i els seus rostres invoquen traces paradisiàques que et remetien a la gola d'altres plaers edènics. No us hi heu fixat mai...? Sempre em dic que és tema perfecte per a un article elegíac d'aquells que tant fretur de fer...

Però la carn és feble i la pàtria ens tira i ens veim en l'obligació de canviar el perfum dels adjectius tot enverinant-los un xic la punta. I parlem de banyes i de caragols llimosos que bavegen sobre l'electorat, tot envescant-lo, victimismes centralistes i amors a l'ampla que cada dos per tres

no hi ha un país sòlid, independent i de conviccions fermes, que se'n riu del món i de la bolla, que fa befa del superstrat i de l'adstrat, sinó que el sherif Ripoll, conegut a Marratxí i a Santanyí, és l'exponent d'una situació anòmala, desnormalitzada, i a més hi ha el temor que la gent ho prengui



prostitueixen i malbaratarien per un bigotet escardalenc que coronàs el cadiram de la Moncloa. I parlem de canyelles que perden el gust i el nord i ens fan tornar agra la llengua perquè mai no arribi a assaborir el gust dolç que tenen els pobles lliures. I no podem deixar la fauna escatològica d'aquesta terra i parlem de molls, peixos marins de vermellor pàl·lida, que intenten pair, tot passant-ho per les ganyes del cinisme, la barreja entre l'avior de les quatre barres que Ramon Muntaner els atorgà i la claror del sol, d'aquell sol imperial que sempre il·luminava aquella pàtria, embrió d'Unidad de destino en lo Universal. I al sol, astre d'un sistema perfectament centralitzat, s'hi immolen, traïdes, les vermellors de les quatre barres; l'obediència mesella, la fidelitat submissa al partit obliguen... Altra en mancaria...!

I tampoc no podem riure, barres desfetes, de la pardalaria conjuntural d'Ossifar perquè rere la seva música

com a model paradigmàtic de normalització. I tot perquè no som, i no és victimisme ni plorinya melodramàtica, un país normal i definit.

I si ho fóssim, no hi hauria lluites acarnissades per demostrar qui és més patriota que qui i quina és la dreuera més encertada. Tots ho seríem per definició, patriotes. Només quatre renegats amb pintes marginals ens ensutjarien la vasa, però nosaltres podríem riure panxacontents de la seva estretor de cervell i l'internacionalisme il·luminat.

Si fóssim un país normal, tal vegada, als quatre cebelluts indòmits no ens seria indigest i estugós, ans al contrari podria ésser símbol de natural distinció, acabar qualsevol acte amb la degustació d'un "vinillo español".

I posats a demanar, tal vegada, jo us podria parlar, ni que fos per satisfer el meu peculiar onanisme, del plaer que em produeix la discreta sensualitat de les coristes. □

VULGARIS XAMPINYÓ

VICENÇ CALONGE I GUSTÀ

Des de la distància d'un no haver viscut, per inconsciència i son, aquell nominat moviment de la "nova cançó", necessit, si em permeteu, dir algunes paraules encara que sigui contra-corrent, sobre aquest tema. El que jo vos vull dir ve totalment reflectit en el títol de l'article. Pens que si abans hi havia un Dictador en majúscula, ara aquests s'han multiplicat i en lloc d'un en tenim a cents, sembla que és una llavor molt prolífica la d'aquest "vulgaris" xampinyó. I per què som pessimista? Ai las!, ho som perquè, dissortadament, comprov diàriament tota una sèrie de fets que condueixen a la ruïna moral, a la corrupció i a un egoïsme esfereïdor. No serà tant? Bé, sempre queda el "super-home".

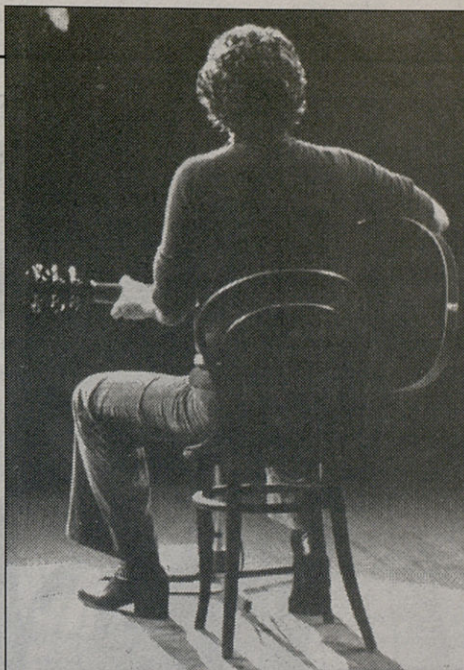
Igual que ahir (Pi de la Serra. 1968)

Malgrat la por, malgrat la sang,
malgrat el caminar del cranc,
els bancs obren cada matí
i la gent dorm igual que ahir.
La gent fa cua per a entrar,
i els culs són bons per a pessigar

Malgrat l'odi de l'innocent,
que ningú escolta i ningú sent...
Avui em pagues l'autobús;
vés amb compte que aquell és rus...,
i ningú sent.

S'ha mort el vell del pis de dalt,
però tenim un nou general.
Hi ha una vaga a Sant Adrià
i l'adroguer no em vol fiar.
Nou general.

Cançons d'amor i de vent anys
-ara en tinc més-
i som estranys...
-Coneixes Boris Vian?



Francesc Pi de la Serra.

Per a mi és l'escriptor de l'any,
i som estranys.

Malgrat la por, malgrat la sang,
malgrat el caminar del cranc...

Bé, crec que si meditam una miqueta aquesta cançó, veurem que, avui mateix, encara té plena vigència. No crec que faci falta cap mena de dissecció perquè vegem al mirall la sang, el cranc, el banc, el marginat, el general, la vaga, l'escriptor del mes, perdó, de l'any, i una altra vegada el cranc. No serà que la bèstia canvia de nom o rostre, però segueix essent la bèstia? No serà que tots nosaltres, encara fills de l'alè del Dictador i la Pàtria "Una, grande y libre", arrossegam tics o bafs que fan que embrutem l'horitzó? Tal vegada la "nova cançó", canviant alguns petítissims matisos, encara sigui vàlida, perquè el món fa voltes i el ca, jo voldria poder dir tot el contrari, porta sempre la mateixa corretja. -Au va! no siguis caganius. -Caganius? □

Palma, desembre 91

Occitània

Transcrivim les dues notes que hem rebut amb prec de publicació, procedents de l'Escola Occitana d'Estiu que té lloc tots els anys a Fumel durant la darrera setmana del mes d'agost.

Cristian rapin
"A la caminada"
Sauvanhàs
47340 La Roca-Timbaut
Occitània Estat francès
53.95.74.34
Octubre de 1991

Vos cal saber, se o sabètz pas, que l'Escola Occitana d'Estiu (EOE) se debana, cada an,a Fumel (47500), dins l'encencha del Licèu, pendent la darrera setmana completa del mes d'agost. I a tanben d'autres estagis, intensius o especialisats, que se fan al Centre Cultural Occitan de Picapol. Per s'inscriure, o per aver simplement d'entre-senhas mai precisas, s'adreçar a: Centre Cultural Occitan, Picapol, 47340 Autafajala-Tor, tel. 53.41.29.35 o 53.95.74.34.

Cristian Rapin
"A la caminada"
Sauvanhàs
47340 La Roca-Timbaut
53.95.74.34
lo 13 de decembre de 1991
Al Cap-redactor
Vos prègui de voler plan publicar lo comunicat çai-jos dins l'un de vòstres numeròs avenents.
Coralament,

Comunicat

Lo tòme II del *Diccionari francés-occitan* (segon lo lengadocian) de Cristian RAPIN es en cors de soscripcion al pretz de 165f. Se lo pòt comandar (e mai lo tòme I qu'es en venda al pretz de 200f) en cò de l'autor: C. RAPIN, "A la caminada", F-47340 Sauvanhàs (fr. Sauvagnas). Los mandadisses son francs de pòrt, exceptat pels païses fòra las frontièras de l'Estat francès, que i cal ajustar 30f. Los chècs son de libellar a l'òrdre de Cristian RAPIN, CCP 457439 k Bordèu.

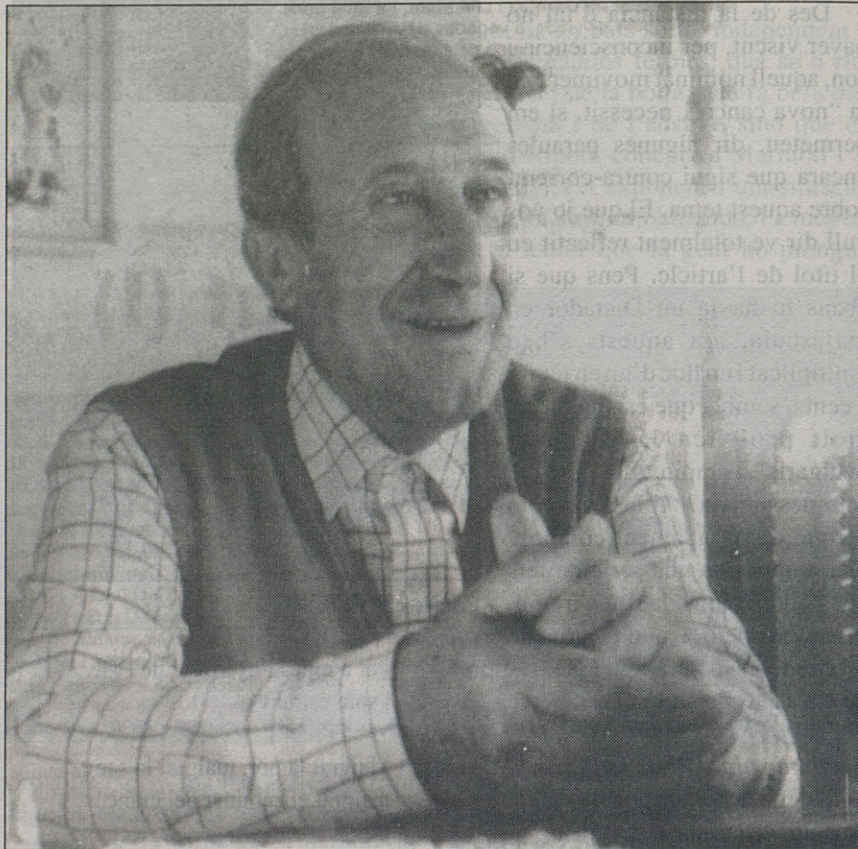
Joan Marí: L'aventura de la història

JEAN SERRA

De tothom és sabut que Gerald Durrell va ser, a més de notable escriptor, un gran naturalista. D'ell em va agradar una frase que li vaig llegir i que, de seguida vaig copiar al meu quadern; diu: *Res no és massa insignificant per a no merèixer ser anotat, perquè res no hi ha insignificant en la naturalesa*. Els mateixos dies en què llegia jo un llibre seu, es va presentar a la nostra ciutat el darrer llibre de Joan Marí Cardona, el *Sant Ofici*, que l'autor qualifica de catàleg i és el primer d'una nova sèrie, com *La conquesta catalana de 1235* fou el primer volum de *Illes Pitiüses*. Ben mirat, si a la frase del britànic li canviàssim el mot *naturalesa* pel de *història* podríem atribuir-la a l'investigador eivissenc. Joan Marí Cardona sap prou bé —com ho sabia l'autor de *Ocells, bèsties i parents*—, que som, des que naixem, exploradors d'un món complex i fascinant.

Nascut a Sant Rafel de Força en 1925, Joan Marí Cardona va sentir ben aviat l'estrebada de la religió i paral·lela, si no un altre aspecte de la mateixa vocació, la de la terra nadiua, la de la història “menuda” d'Eivissa i Formentera. Primer va estudiar al Seminari de Vila, a continuació al de València. A finals dels anys quaranta es va ordenar sacerdot. Després de tres anys exercint a la parròquia de Sant Carles de Peralta, i havent aprovat les oposicions a Canonge Arxiver, va substituir Don Isidor Macabich al front de l'Arxiu història d'Eivissa.

El propi Joan Marí Cardona, en una estampa entranyable, recorda amb afecte i gratitud el seu iniciador; no em ser estar de reproduir-ne el fragment més significatiu: *Don Isidor: Jo no podré oblidar mai aquella tarda que de la seua mà vaig entrar per primera vegada a l'arxiu catedralici*.



Joan Marí Cardona. Foto: *Diario de Ibiza*.

*Vostè m'acompanyà somrient per aquella escaleta tan estreta, ja desapareguda, i va obrir-me la porta. Com un al·lot —i ja no ho era— vaig pujar molt content en la seua companyia...*¹

Lliurar-se a una activitat, qualsevol que aquesta sigui, de servei als altres i dur-la a terme a consciència, esgotant totes les possibilitats personals ha de ser en justícia compensatori, ha de produir satisfaccions... Joan Marí Cardona és el prototipus d'ésser humà que segueix la seua polar, entenent la tasca que s'ha proposat com un servei a la comunitat a què pertany, sense que això estigui gens renyit amb més fondes conviccions, ans ben el contrari.

La seua dedicació a la història “petita” de les illes Pitiüses se'ns manifesta, a la llum dels llibres que fins ara ha publicat i per l'habitual bonhomia que li coneixem una lloable expressió, també, de la seua fe. Tants d'anys d'investigacions, d'estudis i reflexions li hauran permès d'acostar-se encara més als homes tant com a l'Ordre superior on tot i tots tenim lloc i resposta. No hem d'oblidar que Joan Marí Cardona és Canonge Arxiver de la Seu d'Eivissa, l'església que els conquistadors catalans erigiren en llaor de Santa Maria. És prou comprensible que hagi escollit el període que comença en 1235 i no un altre per estudiar-lo, intentant

d'aclarir-lo o, al menys, d'il·luminar-lo amb la seua sapiència.

Els seus llibres donen testimoni fefaent de l'esforç i la cura que ha esmerçat en la consulta exhaustiva de tota mena de documents, no sols dels papers conservats als arxius d'ací o de fora, sinó també dels documents topogràfics espargits damunt l'entranyable terra pitüsa.

Durant molts anys, abans d'oferir cap resultat al públic, es va dedicar a classificar els milers de papers existents als arxius episcopals eivissencs; després, a estudiar-los... Finalment, i des de 1976, a editar-ne en forma de llibre, treballs estimables. Al primer, que iniciava la col·lecció *Illes Pitiüses*, *La conquesta catalana de 1235* (1976), esglaió notable del nostre accés a la cultura històrica², l'han seguit *Els Llibres d'Entreveniments* (1981), *Formentera* (1983), *Balansat* (1984), *Santa Maria d'Eivissa* (1985), tots ells, com el titulat *Sant Antoni de Portmany* (1985), fora de sèrie, publicats per l'Institut d'Estudis Eivissencs. Cal

afegir el catàleg *Sant Ofici* (1990), editat per l'Ajuntament d'Eivissa, i podem mencionar, també, *Els carrers de l'Eivissa Antiga* ("la Caixa", 1981), amb dibuixos de l'arquitecte Luis Cervera Miralles.

Però darrerament Joan Marí Cardona ha multiplicat la seva presència amb saborosos articles a *La Prensa de Ibiza* i al *Diario de Ibiza*... Tot plegat palesa una constància exemplar i un amor pregon a la terra nadiua, assistides pel rigor i la professionalitat de l'historiador que sap que *res no hi ha insignificant*. □

Eivissa, tardor 1990/tardor 1991



NOTES

1. Joan Marí Cardona: Notes biogràfiques sobre Isidor Macabich. *La paraula*, núm. 3, 1983.

2. M. Villangómez Llobet: La conquesta catalana de 1235, segons Joan Marí Cardona, *Setmanari UC*, núm. 6, 1977.

Granja La Balanguera

**DOLÇ
i
SALAT**

**GELATERIA
i
XOCOLATERIA**

*C/ JOAN MAURA, BISBE
CANTONADA C/ VINYASSA*

Podeu adquirir EL MIRALL a les següents llibreries:

Barcelona	Ona	Palma	Byblos
Barcelona	Signe	Palma	Embat
Campos	Colom	Palma	Fondevila
Ciutadella	Roser Seguí	Palma	Jaume de Montsó
Eivissa	Vara de Rei	Palma	Llibres Mallorca
Inca	Casa Pedrós	Palma	Manera
Inca	Espirafocs	Palma	México
Inca	Vilanova	Palma	Papereria Mallorca
Felanitx	Ramon Lluís	Palma	Quart Creixent
Felanitx	Còndor	Palma	Selecta
Manacor	Xaloc	Palma	Totem
Maó	Catalana	Sant Joan	Ca na Blanch
Maó	Católica	Sóller	Calabruix
Palma	Alcaide	Son Cladera	Arbós
Palma	Balmes	Son Ferriol	Verd en Blau
Palma	Baron	València	Tres i Quatre

I als principals quioscs de Palma.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./a. _____
 Adreça _____
 C/ _____ Núm. _____ Pis _____
 Codi Postal _____ Població _____
 Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 3.000 ptes. de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària / d'estalvi que indic a continuació a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____
 Agència/Oficina _____
 Cte/Lta. núm _____

Signatura _____

“Carta a Verlaine” i altres poemes

AINA M. LENZEN

Carta a Verlaine

A l'angle de llum, els ulls que volies,
Verlaine, Verlaine... allà el teu nom ressona
I aquí t'esquitxa el fang mesquí
que afanyós buscaves. Verlaine, Verlaine:

Sortosament hi ha llibres de butxaca
Amb els teus poemes i quan els miro,
Sola, asseguda al banc del parc, sento
La música immaculada dels mots:

Teus, meus, divins. Verlaine: vaig arribar
Sortosament massa tard a París
I el sol lluita pacífic arreu,

I asseguda en un cafè m'entretinc
Pensant en què deuria ser el què més
Temies: l'eternitat o el no-res?

D'esquenes a la nit

El teu bell cos, tan nu, abandonat
A la intempèrie de somnis d'or,
Glauc el frec imprecís d'un sol tresor
De gespa mimant ton peu delicat...

I en el ressò purpuri ofuscat
Pel vespre abocant angoixa de foc
I ànsies de fugir cap el broc
Dels dies eterns mai no ha tastat...

Et veig, tan nua, bellíssima dona,
La pell d'argent que has robat al fruit,
I els cabells, sense por d'un vol roí

Penetrant cruel en la veu que sona
Més enllà del cant serè al meu pit,
Te'ls pentino d'esquenes a la nit.

Homenatge

Si de l'ombra humida, núbil donzella,
Tens el revolt creix un replà absent,
Enuig de roses tendres... Si se sent,

Font aromàtica, cada poncella
Arreserant el vol prop de les llunes,
Noves potser rera un núvol d'engrunes...

Mina la fam que cap delit no oblida
Al triar al jardí, de besllum al so,
L'indecís to purpuri de la flor,
L'auguri exuberant ben fet a mida:

Avui o ahir l'àgil ploma que escombra
Res tan buit com l'ala estesa al paper,
Mentre la immensitat dorm, Mallarmé,
Extenuat artesà al si de l'ombra.

Ofèlia

Al meu alumne Reinhold, ofegat

A l'aigua
falgueres feréstegues s'arramben
a la claraboia

A l'aigua
es despulla la tardor

A l'aigua
flota l'escorça
de tantes estones esmicolades

A l'aigua ressona elada una veu impossible

Tot és absent
quan l'aigua et deslliura a la mare

A l'aigua callada
ones sonores de quelcom de tu.

Benlloç, Sr.,

sóc catalana de naixement encara que visc un xic lluny del meu país d'origen. Estic acabant la carrera de Filologia germànica i romànica a la Universitat d'Aquigrà i dono classes de català a la "Volkshochschule" de l'esmentada ciutat. M'interessaria molt subscriure'm a "El Mirall" i també poder col·laborar-hi amb algun dels meus darrers poemes.

Ben agraïda, Aina Lenzen

Blai Bonet, de prop i a distància

JOAN BARCELÓ I COLL

*Em criaren amarg, com la pols de sivina,
de cap agrest i alt, com el cap d'una cabra.
No em marcaren amb cuiro les marcades costelles,
però prest m'engrunaren l'os del front amb paraules".*
(Blai Bonet, d'Autoretrat, a *Comèdia*, 1968).

La figura de Blai Bonet sempre ha estat conflictiva, esguerdada i indòmita. Difícilment s'explica la seva obra si no es parteix d'aquest fet. El seu doll poètic és personal, trencador, genèsic, abrupte i provocatiu. Hi ha moments de la seva poesia gairebé insuperables de tanta autenticitat i sinceritat humanes. En Blai Bonet lluiten internament moltes contradiccions cruentes. L'home nascut en el color i la bonior de Santanyí—entre el coral i l'espiga, com tan bé va saber batejar ell mateix—, el tacte aspre de la garriga, el nin que aviat deixà d'ésser-ho, l'al·lot de seminari fosc, fred i recòndit amb tast de llatins, gramàtica, teologia i hermenèutica, el jove de malaltia fonda, tenaç i colpadora, el joc i l'impuls de la vida des del seu llarg entotsolament covat en el repòs del llit de malalt de llençol blanc i amorosit, el seu sentit religiós, civil i social, les agrors i les insatisfaccions internes... En el desvetllament de tot aquest món hem de destacar també la bona mà amical i el bon consell i mestratge d'en Bernat Vidal i l'eclosió poètica benèfica de la generació del 27.

La primera novel·la de Blai Bonet, *El mar* (1958), ens dona el ressò amb profunditat i un llenguatge que esclata desfermat mostrant-nos el clivellament interior de l'autor. És una novel·la a la qual no s'ha prestat tot l'interès que mereix, de gran valor estilístic i temàtic. A la Mallorca dels anys 1940-50 l'escriptura agresta i la

Blai Bonet, en un dibuix de B. Sancho per a una publicació de la Conselleria de Cultura.



veu fonda i greu de Blai Bonet varen ésser un cop de fuet sec, tallant i rejuenidor capaç d'esbandir la dolçor esmorteïda i el cofoïsme, innocu i emmirallat, de la poesia tradicional de l'illa. Mostrà a cor batent i a contracorrent les incertituds i les creences d'un jovecell ferit de dolor i amarat d'un crit personal indomable, ple d'alè substancial fet d'inquietud religiosa, apetència de vida i goig d'existència.

Les dues primeres publicacions de poesies (*Quatre poemes de Setmana Santa*, 1950, i *Entre el coral i l'espiga*, 1952) mostren el domini sorprenent del llenguatge, la seva puresa i una gran qualitat i originalitat de la imatgeria poètica. Quan al 1952 guanya el premi "Ossa Menor" amb *Cant espiritual* (1963) rep l'afecció entusiasta de Salvador Espriu, que prologa el llibre i el relaciona amb Bartomeu Rossellò-Pòrcel. Però potser és a *Comèdia*, escrita el 1954 i

publicada el 1960, quan apareix amb tota empena i magnitud la veu trasbalsadora de Blai Bonet. Quina expressió més simple, pura, diversa, rica, original, brillant, personal, autèntica, provocativa i feridora! En els seus versos hi bull la sang de l'al·lotell malalt i enllitat, amb el clam i el desig de viure i sobreviure per conviure amb els altres. És el frec de l'experiència pròpia que es fon i s'identifica amb el món proper. La recança de Déu, la necessitat de l'amor, l'esclat del viure, l'amistat desitjada i buscada aferrissadament, la família propera i quotidiana, la bellesa esplendent del camp i del mar, el descobriment de les sensacions, els impulsos de la sang i de la joventut, el sentit místic i el crit religiós, la inquietud espiritual amarada de matèria física i sensorial... Al meu parer, és un dels seus millors llibres, escrit en plena crisi personal i en plena

jovenesa, que mostra de forma inusual la identificació del jo-matèria-Déu, la seva forja interna i la seva valentia d'expressió i afirmació per copsar i copsar-se en el batec de l'entorn. El premi Carles Riba 1962 (*Oh Calvary, Calvary*), publicat després com *Evangeli segons un de tants* (1967), és una altra obra profunda i essencial. De nou, el crit poètic de Blai Bonet amalgama el sentir personal, la poesia i la realitat.

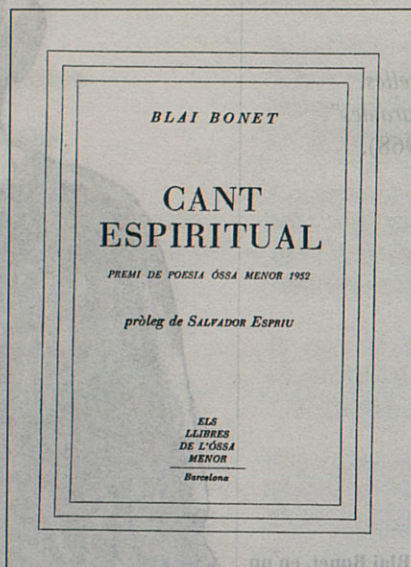
Per guarir-se de la malaltia pulmonar greu va haver de fer estades llargues a diversos sanatoris. Una d'elles enmig del paisatge muntanyenc del Montseny, envoltat de la verdor de La Selva i el fons més agrest de les Gavarres i el Montnegre. Més lluny del ressò del mar i del brot mediterrani, més a prop d'alzines envellides, avellaners de fulla fosca i fagedes que filtren de verd tènue i lluminós el sol ardent de la muntanya, entre espais humits i dolls d'aigua clara, sonora i salubre. Allà, a Riells, conegué mossèn Pere Ribot, poeta, també com ell ferit per la paraula, la imatge i el batec de Déu.

Amb el recobriment de la salut li espera la llarga i densa experiència de la Barcelona a cavall dels anys 1950-60. Viu en una residència a la part alta de la ciutat, a Sarrià, situada a mig camí entre la ciutat universitària la casa d'en Foix, el mag de les paraules. Cap avall, al fons, lluu el mar i Montjuïc; darrere, ben a prop, l'ombra verda, gris i malva del Tibidabo. El carrer és costerut, com la pròpia existència i el gall de la vida. Experimenta amistats fonderes i exclusives. S'im-

pregna del teixit social de la ciutat, segueix amb delit l'evolució del cinema, s'endinsa en la interpretació de l'art, segueix amb molt d'interès un cicle de conferències sobre jazz i els cants del poble negre, assisteix al teatre, a conferències, observa la vida social... Es relaciona amb alguns personatges importants de la cultura

experiències, les formes de vida i les provatures en la innovació tècnica de la novel·la. *Judes i la primavera* (1963) i, sobretot, *Mister Evasió* (1969) són fites importants. Barcelona, personatges a la recerca de la seva essència i contradiccions, les relacions juvenils, el crit abassegador i furtiu del sexe, els personatges insatsfets de la societat establerta, els bars i terraces de la buidor i la solitud ciutadanes, el Montjuïc isolat, lluminós i esmolat, envoltat de pobretalla, la platja llunyana i temptadora... Publica poesia, però ja no amb tanta freqüència ni tanta intensitat, que vessa més en la prosa, rica, profunda, carregada de color i de sensacions, sempre amb la pulsio pròpia i la de les seves relacions. Segurament durant aquest període s'inicia el ferment de les Memòries que seran tan personals, fragmentades i sorprenents com sempre la seva obra d'estructura anàrquica i complexa, divagadores del seu pensament, impulsos, visions i sempre amb el pes de la substància, la matèria, el color, el desig de viure i la categoria. Els dos primers volums apareixeran els anys 70 amb títols i distribució de l'espai i el temps molt suggeridors (*Els ulls*, 1973; *La mirada*, 1975).

És en aquesta època barcelonina que me'l vaig trobar diverses vegades. Mai, per timidesa, em vaig donar a conèixer i això que jo devorava literalment la seva poesia i els seus escrits. Era no gaire alt, més que rabassut extranyament inflat de pit, sempre embotit de vestimenta i jerseis, amb un cap gros que ja s'anava



(Carles Riba, Josep Maria de Sagarra, J. V. Foix, Gabriel Ferrater, Tàpies, etc.) amb els quals manté converses enriquidores. Comença a publicar una sèrie d'articles a la revista *Destino* que amalgamen, amb un cert desordre volgut, les seves inquietuds a la recerca del jo, el tu i el tot. Religió, art, literatura, poesia, vivències pròpies i alienes, interpretacions personals van fluint lliurement, amb força i caràcter. Continua esquerp, solitari, provocador, inclassificable. Aquest període recull un intens cercar en les

ROLDAN

OFICINES I DESPATXOS S.A.

A la seva disposició en:

- Despatxos Direccional
- Despatxos i Oficines Generals
- Mampares d'Oficina
- Separacions simples i dobles
- Estanteries Emmagatzematge

- Estanteries Gran Càrrega
- Biblioteques
- Cadires i Taules apilables per a col·lectivitats

Complements: Llums

Cendrers (de peu i sobretaula)

Càixes Fortes, etc.

Eusebi Estada, 68 (carrer del tren de Sóller)
Telèfon 20 98 13

CIUTAT

acalbint. Destacava, prominent i tossut, el seu front i la presència imponent dels ulls, tímids i profunds, que semblaven absorbir golafrement el món exterior per engolir-lo. Portava normalment un abric gros, gruixut, gris i llarg. Els moviments eren precipitats i plens d'indecisió. Se'l veia un gran solitari que agradava de la seva pròpia companyia. Me'l trobava per carrers tant de la part alta de la ciutat, més tocada i posada, com en llocs actius o de recreació del centre (en conferències, l'Ateneu, cinemes—a galliner, doncs encara hi havia distanciament econòmic i social de classes). Fins i tot l'havia trobat jugant a cartes en algun bar de l'Hospitalet. Llavors ell, el poeta esquerp de Santanyí era molt estimat i conegut per la classe benestant de Barcelona, especialment la que estava a la cresta de la moda. Moltes noies "pijes", precioses, pedants i molieresques, li anaven al darrere, el volien lluir i potser sentir-se en la seva poesia i en les seves novel·les. Ell es deixava estimar i feia el seu camí.

La producció de Blai Bonet d'aquella època barcelonina reflecteix molt bé les inquietuds i el rerefons dels anys 1950-60 en el nostre país. Les dificultats del medi polític i social, el caràcter furtiu i l'amargor de la vida amorosa, l'afany d'ideal i substancialitat, una religiositat agònica, vivencial, no eclesial i heterodoxa que despertava el sentit de l'individu, les desigualtats i el

classisme, la buidor inflada i pedant de la cultura, la pesantor agra dallò que és oficial i payoutat, la recerca d'autenticitat, la necessitat de l'amor i l'amistat salvadores...

En un moment donat, Blai Bonet retorna a ca seva, a la Mallorca empedreïda i seca de Santanyí. Hi ha un



cert període de mutisme inicial, de pèrdua o canvi de ritme, un retrobar-se a si mateix en la seva nova solitud. Apareix de nou esquerp i emmagrit a les fotografies d'aquesta època, com un ocellot de geni covat, mirada fonda i observador. Reprèn les publicacions de versos a Barcelona (*Els fets*, 1974, i, amb gran força a *Has vist, Jordi Bonet Ca n' Amat a l'ombra*, 1976) i en editorials vilatanes, que mostren el

seu volgut aïllament (*El poder i la verdor*, 1981; *Teatre del gran verd*, 1983). La crítica no piula tant. Una nova generació és lluny d'ell, fins que el retroba i descobreix el seu valor, la seva veritat i la seva autenticitat. S'inicia el seu mestratge a l'illa. Ell és igual d'esquerp, impetuós, destemprat a vegades, individu, entotsolat, independent, rampellut, mimat, amic dels seus amics, poc normatiu. Quan això escric —agost de 1991— a part del llibre de versos *El jove* (1987), que li valgué la Lletre d'Or de la literatura catalana d'aquell any, ha publicat un altre volum de Memòries, encara més anticonvencional que els anteriors (*La motivació i el film*, 1990) i, recentment, amb gran brou i brogit, els versos de *Nova York* (1991) que marquen una nova inflexió en la temàtica i en la puixança de la imatgeria. Altra vegada ens aboca el seu jo dins el tu, sense oblidar el tot, amb una certa dispersió temàtica i l'afany de ser present davant el tombant dels temps. És l'ocellot d'ulls escrutadors i cap poderós de sempre, que intenta veure de

prop i a distància per no marrar la peça que, en el seu cas, és el poder de la paraula i l'expressió esqueixada, nua, sensual i provocativa abocada a la descripció de les contradiccions, els fets i les temporalitats que condicionen l'essència i l'existència de cadascú. □

Joan Barceló i Coll és catedràtic de Fisiologia Vegetal.



hilario

EN CATALÀ:

Blocs impresos de factures,
albarans i rebuts.

- Material Tècnic de dibuix
- Llibreria Tècnica de dibuix
- Papereria

C/. Aragó, núm. 10 Tel. 46 45 72
Palma de Mallorca

C/. Quint, núm. 3 Tel. 71 54 33

Susanna i l'estranger

F. RAMON

Diuen que *Susanna i l'estranger* és el primer llibre de narracions de Miquel Bezares, però no és cert. De fet, *Susanna i l'estranger* no és un nou llibre de Miquel Bezares. És el llibre de sempre.

Miquel Bezares Portell va néixer a Lluçmajor l'any 1968 i es donà a conèixer gràcies a les **Edicions Atàviques**, un invent estètic-literari un poc llunàtic i brusquer que compartí amb Gabriel Thomàs. En aquesta època va aparèixer *Cos de Calitja* -1987- un llibre tàctic que ja presenta l'univers literari del jove poeta: el desig i la mort.

Cos de Calitja parla de sexe i de mort amb un to fosc en un escenari aquàtic ple de metàfores i personatges marins.

Les sirenes nues, els jaços sagnants i els esculls coralins ballen en un calidoscopi fantàstic que canvia insistentment de color.

En aquest llibre ja apareix la violència -els ganivets, les venjances, la sang, les nafres, els fuets, les amputacions, els xiscles...- i el to pessimista, ple de lepra, misèria, llàgrimes pudents i laberints nocturns.

També comença aquí l'interès pel ritme -superior a la rima-, l'ús lliure de les majúscules i la puntuació poc acadèmica.

I, sobretot, hi comença la narració viva i directa, encara desfressada de poema, que s'anirà desenvolupant d'una manera imparable.

Un llarguíssim poema narratiu ja crida l'atenció pel seu títol: "ALIEN (l'estranger)".

Després arribaren *Indicis* de noves experimentacions més agosarades i radicals amb una presentació artesanal i sorprenent.

L'any 1990 Miquel Bezares sembla

SUSANNA I L'ESTRANGER MIQUEL BEZARES



NARRATIVES 3i4

tomba el coll als copyright i les disposicions legals i publica a Columna el seu *Carnaval*, Premi Ciutat de Palma, 1989.

Encara hi queden alguns "divertimento" d'èpoques passades-paròdies d'anuncis, quasi-cal·ligrames... i hi continua el sentit del ritme i la puntuació heterodoxa.

Sobretot, però, s'accentua la tendència narrativa amb pseudo-poemes com "El Rei", "Hotel Vienès", "Els homes i les metamorfosis"... que ja són autèntiques narracions curtes. Unes narracions en les quals ja passen, amb molta naturalitat, una tal Susanna i un estranger.

El passat dia 30 de novembre Miquel Bezares va presentar al bar Can Punta del

Molinar el seu darrer llibre *Susanna i l'estranger*. Es tracta d'una nova edició de les narratives 3i4.

El presentador de luxe va ser un Biel Mesquida més publicitari que mai i biellesquidejant amb una certa exageració. La presentació s'anà filant a base d'onomatopeies, jocs de paraules i altres gràcies agraïdes per un públic clarament addicte.

Miquel Bezares, enllestit i nirviós, ens embullà una mica més sobre qui pestes és Susanna i qui cony és l'estranger. Bezares parlà de desig i de mort i assegurà que són els tòpics que interessin a l'estranger-això, segurament, era una pista-.

El llibre ens presenta onze narracions inquietants plenes de desig i de mort. Hi torna a haver platges i sirenes i sang i fosc. També hi ha el mateix ritme poètic penetrant, i paraules que llueixen poderosament: la metamorfosi, la destrucció, l'amor...

Bezares hi (re)crea personatges una mica rurals -sirenes, vampirs, unicorns, fantasmes i tritons- i, gràcies a un narrador hiper-omniscient, els fa viure un escenari majoritàriament urbà amb escales mecàniques, motels de "road movies", ascensors infinits, maníacs i un fantàstic apartament com el de Mirna Loyd i William Powell a les pel·lícules de "The thin man".

Susanna i l'estranger no és, per tant, un nou llibre. És una passa més dins una investigació creativa. Dins un món ja sabut i admirat que (re)coneixem perfectament. Però, així i tot, ...qui pestes és Susanna? □

FAJAS REINA
José Tous Ferrer, 1 - Tel. (971) 71 60 33
07002 Palma de Mallorca

FUNDACIÓ «SERVEIS DE CULTURA PER AL POBLE»
Per a la promoció popular de la nostra cultura estam al vostre servei
Demaneu informació a c. del Mar, 6, 3r.
07012 PALMA

Àngels o dimonis?

JEAN SERRA

Sempre agrada d'allò més entrar en una llibreria i perdre-s'hi llarga estona cercant a les seves prestatgeries, entre el maremagnum de títols aquell que voldreu llegir... Però arriba que la manca de temps també us priva d'aquest plaer: aleshores el més senzill és d'acudir als autors predilectes o als que us vénen recomenats i llegir, així, sobre segur. Tanmateix, convé deixar a l'atzar la possibilitat de descobrir una bona lectura.

L'atzar ha estat qui m'ha proporcionat recentment la lectura gratificant d'una novel·la de lladres i serenos, *L'Àngel Blau*, la primera de Miquel Mas i Ferrà (Palma, 1950), finalista l'any passat del premi de Novel·la Ciutat d'Alzira.

Sense ser afeccionat a la novel·la policíaca (o novel·la negra) n'he llegides algunes. Moltes han esdevengut cèlebres i han proporcionat el fonament de pel·lícules memorables, sense les quals el nostre bagatge cultural resultaria manco.

Per altra banda, a la distracció de la intriga que hom sol buscar-hi cal afegir el mèrit de servir per denunciar la complexitat de la societat capitalista i les seves injustícies, bo i actuant com a factors conscienciadors. Aquests, ja ho sé, són uns trets excessivament

sintetitzadors, i, per ventura algú aduirà que són també atribuïbles a bona part de la novel·lística moderna, la qual cosa ja em semblaria massa.

Sigui com sigui, la novel·la dita de lladres i serenos si és vella com un segle a Europa i Amèrica, el seu conreu a casa nostra és més tost recent. A les illes Balears l'estrena la va fer Guillel Frontera amb *La ruta dels cangurs* publicada en 1980. Ben escrita i ben conduïda, gira entorn del l'assassinat d'una dona a la Mallorca del desenvolupament turístic. Resulta es cas, el detectiu/protagonista torna al seu domicili de Barcelona, a les seves audicions musicals, a les seves lectures de poesia i a les seves inofensives investigacions matrimonials.

A *L'Àngel Blau* Miquel Mas i Ferrà ens immergeix en la trama d'una organització neofeixista que pretén, des de l'ombra, dominar les finances mitjançant el control de les regnes de l'estat... Per tal d'aconseguir llurs objectius, els membres d'Heliòpolis creen l'associació cultural L'Àngel Blau, la qual és legalitzada pels volts de la mort del general Franco. L'Àngel Blau no és altra cosa que un reclam, una falsa societat filantròpica que obliga, a la llarga, els seus associats de contribuir econòmicament al suport d'Heliòpolis, diabòlica secta que



no s'atura davant res... Si cal matar, mata. Hi ha, a *L'Àngel Blau*, intrigues i ambició de poder; hi ha sexe, encara que desviat. Hi ha un cadàver, i la subsegüent investigació policial, aviat interrompuda... Hi ha, finalment, atemptat i segrest, i el suposat èxit d'Heliòpolis i els seus crims sense punir...

Però el que atreu des de bell començ a *L'Àngel Blau* no és pas ni la intriga ni la trama d'un complot —amb això no n'hauria prou—, sinó un llenguatge acurat i una excel·lent caracterització dels personatges, la ubicació sociològica que els ha conformat i que justifica el seu tarannà.

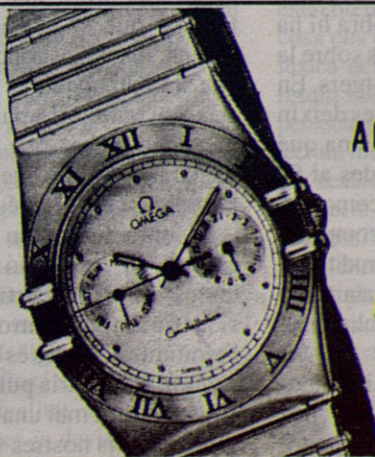
Miquel Mas i Ferrà fa gala d'un més que notable domini de la llengua, la qual cosa és ja una constant en els escriptors balears. En aquest sentit Miquel Mas i Ferrà no ignora, doncs, ni la tradició que l'ha precedit ni els exemples que li són contemporanis. □

L'Àngel Blau. Miquel Mas i Ferrà. Col·l. L'Eclèctica, núm. 8. Edicions Bromera. Alzira, 1991

Relojería Española

FUNDADA 1885

C. Colon, 12 — Telef. 72 15 63 - 72 43 44
07001 PALMA DE MALLORCA



Ω
OMEGA
AGENCIA OFICIAL

Moments
estelars

Descobriment de la Mediterrània

ANTONI QUINTANA

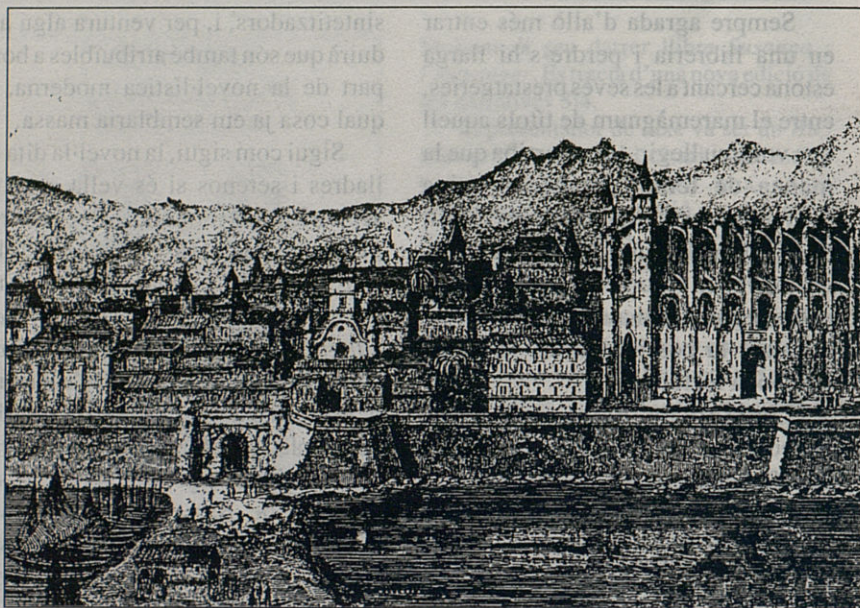
Ara deu fer un any, al número 42 d'aquesta revista corresponent al mes de febrer, a una ressenya on comentava uns llibres sobre altres llibres, vaig tenir ocasió d'advertir als lectors de la propera aparició d'una obra d'En Joan Miquel Fiol sobre viatgers britànics per la Mediterrània.

Doncs bé, aquest darrer Nadal i després d'un lentíssim i complicat part, a la fi ha sortit a la llum *Descobrint la Mediterrània*. Es tracta d'un sobirà llibre editat per Miquel Font amb tota la cura que un bibliòfil pot posar en les seves pròpies edicions. Ja des de la coberta el llibre ens crida l'atenció per la panoràmica ciutadana que ens mostra. No és que no l'haguem reconeguda, és que es tracta d'una visió molt personal del nostre frontal urbà.

Des de la primera línia, quan partim de l'Estació Victòria, l'autor es proposa traslladar-nos a nosaltres també al fins ara inèdit món d'aquests imperials viatgers. La gran majoria de textos són inèdits en català i en algunes ocasions el mateix Fiol ens mostra el text original i la seva traducció per cridar l'atenció sobre la percepció que els britànics tenguieren de la nostra illa. Algunes apreciacions eren molt errònies com podem suposar i en canvi n'hi ha d'altres que sorprenen pel seu alt grau d'encert. Com exemple es poden citar les anotacions filològiques del reverend William Dodd.

El llibre està farcit d'anècdotes que indiquen que darrera l'obra hi ha una gran quantitat de lectures sobre la vida i les ocurrences dels viatgers. En aquest sentit recoman que no es deixin de llegir les notes a peu de plana que malhauradament estan situades al final de cada capítol. Darrera la incomoditat que això suposa hi trobarem la recompensa del comentari divertit, curiós, erudit. Qui sabia que Bertrand Russell quan visità Sóller el 1920 sols es va poder alimentar de taronges?

Des del punt de vist històric-antropològic no podem oblidar que els viatgers són dignes fills de l'Imperi



Així doncs, no els demanem més del que per la seva educació i la seva condició social ens poden donar. Tanmateix això no hauria de ser un obstacle per fruit de la lectura dels qui cerquin una visió de les Balears del XIX, perquè evidentment això hi és en el llibre encara que no en el grau de detall al que ens ha avesat el nostre Arxiduc Lluís Salvador. Cert és que els britànics no es despullen gens ni mica de la seva visió *imperial* del planeta, i que sembla que els seus comentaris estan fets amb la llengua del que està avesat a manar. Que si la ciutat està bruta, que si no som gens feiners, que si la ensaimada no els agrada, que si les fondes són infectes, que si l'Almudaina és un convent, que si la Seu sembla despullada, etc... A tot hi poden trobar què dir i d'aquesta manera no fan més que redescobrir-nos a nosaltres també què és la Mediterrània.

L'obra d'En Joan Miquel Fiol no és sols la traducció comentada de textos britànics. Particularment consider que la seva introducció sobre la literatura de viatges és del tot encertada i alhora necessària puix que encara no s'havia escrit mai una sistematització sobre tots els nostres viatgers. A això

hi hem d'afegir una bona descripció bibliogràfica de totes les obres fent especialment esment de les il·lustracions i pàgines referides a les Balears. Quan l'obra ha estat consultada a la British Library hi figura la signatura. Probablement dins l'estudi bibliogràfic és on millor es pot valorar la feina de l'autor. Qualsevol que hi pegui un cop d'ull se'n temerà tot d'una.

No podem deixar de comentar les il·lustracions que acompanyen l'edició més que res perquè mostren també una bona feina de recerca fins i tot dins col·leccions particulars. Algunes d'elles ens mostren unes illes inèdites als nostres propis ulls. I tot això acompanyat dels mapes pertinents que detallen els itineraris dels onze viatgers.

Com molt bé podeu imaginar el dotzè viatge al qual fa referència el títol d'aquesta ressenya és la lectura d'aquest llibre. □

FIOL GUISCAFRÉ, Joan Miquel (1991). *Descobrint la Mediterrània. Viatgers anglesos per les illes Balears i Pitiuses el segle XIX*. Miquel Font Editor. Ciutat de Mallorca. 225 pp. Preu 6000 pts.

Liber Maiolichinus de gestis pisanorum illustribus

GABRIEL ENSENYAT I PUJOL

Liber Maiolichinus de gestis pisanorum illustribus (Traducció de Mireia Mulet Más), Societat Arqueològica Lul·liana, Palma, 1991. 91 pàgs.

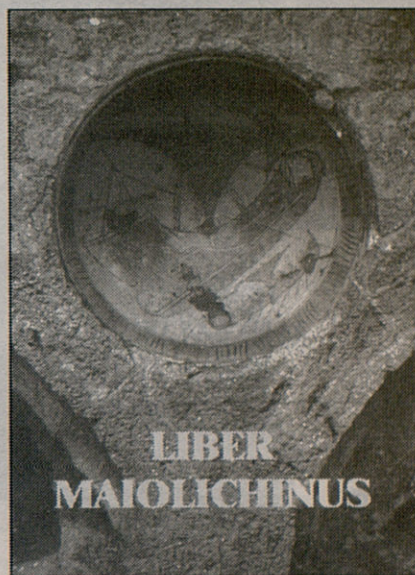
Que el *Liber Maiolichinus* és un testimoni històric fonamental per conèixer les vicissituds de l'expedició catalano-pisana del 1113-1115, és una cosa que sabíem fa temps. El que fins ara no havíem tengut, emperò, era l'oportunitat de fruit-ne d'una lectura fàcil. Les dificultats que suposa sempre llegir en llatí, una edició de principis de segle, en castellà i poc fiable, una promesa mai no complerta de fer-ne una revisió i un estudi més tost de caire filològic (i publicat només de manera fragmentària) per part de Jaume Vidal Alcover era tot el que hi havia a l'abast. No gaire, certament, per a l'historiador ni, en general, per al públic interessat.

És per tot això que, d'antuvi, hom ha de rebre aquesta edició amb alegria. Una alegria que, en començar a llegir el text, aviat es converteix en autèntic plaer gràcies a la cura amb què s'ha realitzat la traducció. I és que no només ens trobam amb un text ben traduït, que ens ofereix una versió rigorosa d'uns fets històrics remarcables, sinó també amb una excel·lent prosificació en català de l'original, versificat, llatí.

En aquestes condicions, doncs, no ens ha d'estranyar que la lectura resulti assequible i, sobretot, amena. A partir d'ací, el *Liber* fa la resta. Els fets són narrats amb una extraordinària pulcritud. La minuciositat de l'anònim autor ens permet saber d'on sortí la fusta amb què foren construïdes les embarcacions, el nom de molts dels personatges morts en l'empresa o anècdotes com la d'una nau genovesa que, en certa ocasió, es perdé i els cavalls que transportava, aclaparats per la set, varen beure vi. Precisament sobre el vi tendrem l'oportunitat de llegir un comentari ben curiós: L'autor ens diu, tot referint-se a l'estat dels soldats, que "des que la tropa bevia aigua i no vi, havia agafat malalties". Les referències a la Mallorca musulmana són, per altra part, d'allò més interessants: Sabem,

per exemple, que en arribar l'hivern el fred fou intens i les muntanyes tornaren "blanques per les nevades". La descripció de la ciutat és feta, a voltes, amb molta minuciositat: se'ns indica el nom dels diferents nuclis, els distints recintes amuradats, el nombre de torres i el torrent, "molt tranquil", que hi passava, anomenat *Ezechin*, travessat per cinc ponts. I hom parla d'un "riu" (*Enelamir*) que, amb els seus canals, abastia d'aigua la població: és, sens dubte, la font de la Vila, encara avui dia en ús. Els detalls de la campanya són explicats, no caldria dir-ho, amb tota mena de detalls. Així, hom s'assabenta, si més no, que els fets d'armes foren nombrosos i l'expedició no va ésser cap passeig militar. Ací és quan ens adonam millor de la meticulosa investigació duita a terme per l'autor: per citar-ne només un exemple, la informació sobre la sol·licitud d'ajuda feta per Mubassir (l'anomenat *Nazaredeolus*) a Dènia va acompanyada dels textos de la correspondència mantinguda pels reis mallorquí i denier. Fins i tot, ens són descrits els símptomes que, poc temps després, provocaren la mort natural a Mubassir. La conquesta final de la ciutat, amb què acaba el llibre, és narrada amb cruesa i realisme: el substitut de Mubassir, Abu Rabi (*Burabé*), en trobar-se desesparat, intentà fugir però fou capturat i engrillonat. Mentrestant, va ésser nomenat un nou rei, Alí (de qui no es conserva cap altra referència), el qual també acabarà fugint a través del mar.

Alguns aspectes del relat, com a testimoni històric, evidentment s'han de revisar, o, si més no, matisar. És difícil de creure que la flota pisana, durant el trajecte a les Illes, es "perdés", com diu l'autor, i recalàs accidentalment a Catalunya: cal pensar que els contactes previs havien existit i el poeta, pisà, volgué donar un protagonisme absolut a la república, tot situant els catalans en un segon terme. En canvi, podem acceptar les crítiques vessades contra Gènova com el reflex d'una situació històrica real. Els lligurs són acusats de no col·laborar i, fins i tot, d'entrebancar l'empresa: la rivalitat entre les dues repúbliques veïnes ja devia existir i els

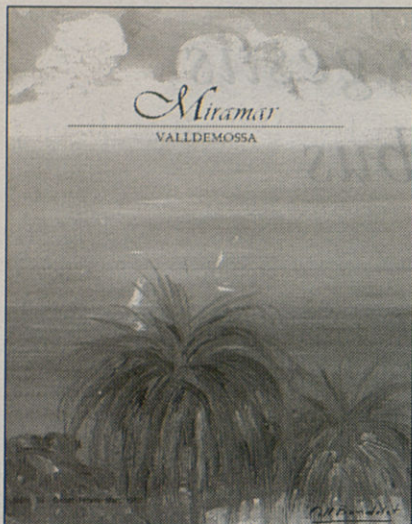


genovesos difícilment podien veure de bon grat els afanys expansionistes pisans.

L'obra conclou amb una breu referència al retorn de les tropes. Com és ben sabut, els almoràvits prepararen una expedició que ocupà les Illes pocs mesos després d'haver estat saquejades i abandonades. Devers la meitat de segle, en temps de Ramon Berenguer IV, hom plantejà la possibilitat de dur a terme una nova incursió militar catalano-pisana, semblant a l'anterior, per bé que el projecte aviat fou oblidat.

Finalment, cal referir que l'edició d'aquesta obra es completa amb tres apèndixs sobre els arabismes presents al *Liber*, les embarcacions que s'hi esmenten i l'armament emprat, la qual cosa ens permet de constatar la riquesa lèxica del vocabulari. Tot plegat fa que resulti més fàcil la identificació d'alguns personatges i, en general, la comprensió i la lectura històrica del llibre. Per tot això, i ja per acabar, hem de felicitar l'autora de la traducció, per oferir-nos en una versió tan acurada, i la Societat Arqueològica Lul·liana per l'encert de la iniciativa de posar a l'abast de tothom —estudiosos i persones interessades en general— una obra tan peculiar i cospadora. □

Gabriel Ensenyat Pujol és doctor en Història



REVISTA
MIRAMAR



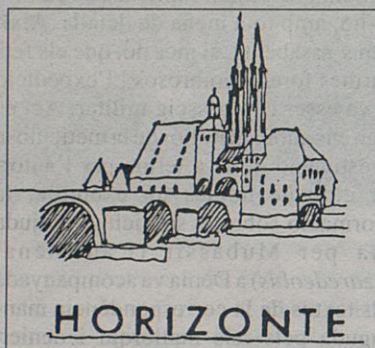
Taula rodona sobre la caça, amb motiu del monogràfic de la revista MIRAMAR. Ajuntament Vell de Valldemossa (Foto Miquel Massutí).

La revista MIRAMAR que la delegació de l'OCB de Valldemossa edita trimestralment, en el núm. 5 inclou un especial monogràfic de 48 pàgines sobre la caça. En una àmplia exposició que va de la història de la cinegètica fins a la problemàtica local dels caçadors valldemossins, el dossier tracta la toponímia, les migracions, l'ecologisme, els refranys i les gloses, la cuina i entrevistes amb persones coneixedores d'aquests temes. En definitiva, un report ben interessant que recomanem a qualsevol dels nostres lectors.

La publicació es completa amb les habituals seccions d'entrevistes, informació general i local, pàgines culturals i de societat, tot en una impressió pulcra i de molt bon llegir.

Aprendre alemany a Ratisbona

HORIZONTE, que és un institut de Ratisbona, a Baviera, d'interès públic que empra les matrícules per a l'ensenyament de la llengua alemanya exclusivament per subvenir les despeses necessàries, ha publicat en català i editat a Alemanya, un tríptic que anuncia els horaris, les dates - d'abril a octubre, en cicles de dues i quatre setmanes - i els preus d'uns



cursos actius (a més de les classes de llengua hi ha tallers de fusta, ceràmica, pintura, programes de lleure...) per a aprendre alemany.

Tant com significar el fet que el centre hagi editat en català la publicitat per a captar alumnes en el domini de la llengua catalana, recomanem als possibles interessats la consulta del tríptic, molt explícit, dirigit a l'ampli ventall d'estudiants que va dels no iniciats fins als especialment coneixedors de la filologia germànica. El podeu consultar -o el podeu demanar- a la redacció d'EL MIRALL. També a la Llibreria Quart Creixent, c. Rubí, 5; tel. 713821. Palma (07002).

El país a l'escola

Informació general

A l'OCB s'han rebut els impresos que detallen la campanya "El país a l'escola" d'enguany i que duen adjunta la butlleta d'inscripció. Se n'han tramés a tots els Instituts de Batxillerat i de Formació Professional de les Balears i als centres que fan part del Moviment d'Escoles Mallorquines.

El concurs de treballs sobre "L'Europa de les Nacions" per a estudiants de BUP, COU i FP té el termini de presentació el dia 15 d'abril i està dotat amb premis de 75 mil, 50 mil i 30 mil pessetes per a l'autor o autors dels grups guanyadors.

Les "IX jornades d'intercanvi per a estudiants dels Països Catalans" (Bup, COU i FP) que es convoquen també sota el tema L'Europa de les Nacions, donada la limitació de places disponibles, la inscripció dels grups es realitzarà per rigorós ordre



de recepció de butlletes. El termini es clourà tan bon punt s'hagin cobert les places previstes. Recordam al professorat que les inscripcions s'han de canalitzar per mitjà de l'OCB.

El Concurs d'auques i còmics en català, per a alumnes d'EGB, COU i FP, consisteix a realitzar historietes amb el tema genèric "Jocs Olímpics '92". Els objectius són manifestar els valors humans de l'esport i l'aspecte cultural de l'esdeveniment olímpic en relació a Barcelona i els països de llengua catalana que acullen els jocs. El termini d'inscripció i presentació dels treballs és el 15 d'abril.

Vacances a la neu

JAUME MARCH

Durant les passades vacances de Nadal em vaig poder passejar pels carrers de Palma, i quina seria la meva sorpresa quan vaig veure els mostradors de les botigues sembrats de cartells promocionant una campanya de la Direcció de Joventut, "Vacances a la neu". Pel que vaig poder descobrir es tracta d'una oferta que fa l'esmentat organisme dependent del Govern balear perquè els nostres joves puguin gaudir de l'esport de l'esquí. El primer que se'm va ocórrer va ésser pensar si era natural que a una illa on la realitat climatològica no permet que la neu sigui un element natural i normal del seu paisatge, llevat de quatre bavarades de neu de pedaç que en un fet i no res es fon, sigui el lloc més apropiat per promocionar un esport que necessita incondicionalment d'aquest element. A més a més, les nostres muntanyetes no donen per més. Per moltes il·lusions que ens facem això no és el Prineu Català.

D'aquí es dedueix que qui vol esquiar no li queda altre remei que agafar avió o vaixell i plantar-se al Principat, Aragó, Serra Nevada o al Pirineu francès. Això comporta un seguit de despeses prou importants: viatge, estada, equip d'esquí (per a emprar un cop o dos l'any). La veritat, una despesa absurda. Però encara hi ha més: en aquestes condicions, qui pot gaudir llavors de l'experiència apresada? És molt fàcil: els fills de les famílies benestants, mentre que els joves de família mitjana han de quedar-se amb les ganes, és a dir, discriminats per raons econòmiques. Tot això potenciat amb doblers públics, no s'oblidi que la Direcció General de Joventut es nodreix de les arques del Govern balear.

No és que hom tenguí mania a l'esquí, que esquii qui vulgui! Però



quan es tracta de donar serveis públics, i especialment als joves, hom voldria que l'administració hi posàs més cura. Perquè, tal i com ho fa el Govern autonòmic, d'aquestes campanyes només se'n pot beneficiar un grup més o menys reduït de joves d'una classe social molt determinada, que a més sol ser la dels papàs votants dels partits en el poder. Curiosa casualitat. I això no em sona a democràtic. Però aquest no és un cas únic i, per tant, perdonable. No, hi ha altres antecedents: anys enrere el Govern de la Comunitat subvencionà una escola de vela. És veritat, aquí mar no ens en manca; però, ai! les barquetes no són precisament un objecte a l'abast de qualsevol família mitjana mallorquina.

I és que més enllà de la pura anècdota hi ha un rere fons més profund. No cal recordar que l'organització del lleure no és un fet neutral. La potenciació del futbol per part de determinats elements polítics i el propi suport econòmic als equips locals per part dels empresaris significativament col·locats, no és una casualitat, com bé han apuntat historiadors d'aquest fenomen social. Així, doncs, l'es-

mentada campanya "Vacances a la neu" no esdevé tan pura i neutra com hom podria creure. Convidar a esquiar els nostres joves suposa, si més no, acostumar-los a donar importància a una pràctica diferenciadora socialment parlant (sols uns pocs de l'illa poden esquiar) que els enganxa al luxe i al consumisme que porta l'entorn social que hi ha al costat d'aquesta pràctica esportiva (sopars, festes, etc.). Tot això no és gratuït. Amb aquests fonaments els nostres joves esquiadors avui seran uns bons seguidors dels principis neoliberals (luxe, doblers fàcils, consumisme) que són els que predica la força que detenta el poder a les nostres illes. Vet aquí com d'unes vacances nadalenques n'esdevé -al mateix temps que un present projecte polític- un futur home fidel a un sistema, el capitalista, el qual defensa en tot i pertot el grup governant. Així que cria petits neoliberals avui en comptes de demà per perpetuar el sistema fins allí on sigui possible, doncs serà difícil que si ara creixen aferrats a certes conductes i privilegis, demà hi vulguin renunciar. Tota una formació del "es- piritu nacional" après en quinze dies. □

Quan un mitjà d'informació distorsiona la veritat

FELIP MUNAR I MUNAR

Aquests darrers dies, un mitjà d'informació escrita ha donat notícia del poble de Lloret d'una manera totalment barroera, grollera, i matussera i ha proporcionat una imatge falsa dels veïns i de la institució que els representa: l'Ajuntament. És difícil comprendre l'actitud d'aquest mitjà tractant de "vendetta" un afer relacionat amb un individu que no ha fet més que semblar l'odi, la intolerància i la mentida dins Lloret.

Els fets començaren quan el corresponsal del *Diario de Mallorca* acusava el Regidor de Cultura de falsejar les actes (¿?) i aquest mateix diari donava informacions falses sobre una sèrie d'acords presos en un Ple. L'Ajuntament va enviar al diari una carta de rèplica explicant els fets i demanant una rectificació. El diari no només no va rectificar sinó que va llançar una embranzida contra el Regidor de Cultura tot insultant-lo en un escrit signat amb pseudònim, contrareplicant la carta que havia tramès l'Ajuntament i que mai no va publicar; o sia, va negar el dret a rèplica d'una institució que volia clarificar les coses.

Per aquestes mateixes dates la casa del corresponsal, en un fet indigne, salvatge i només fruit d'una ment distorsionada, fou mascarada i embrutada l'entrada. Aquest mateix diari va publicar un editorial propi de folletó i de cops de cec culpant els membres de l'Ajuntament i qualificant el poble de Lloret com una guarda de "camorristes".

Tot això ha creat un ambient molt negatiu, fruit de la intolerància d'aquest mitjà de comunicació que pensa que informant mitges notícies i donant opinions purament personals fa ús de la llibertat d'expressió i que criticar-lo és un acte antidemocràtic.



Lloret de Vistalegre, "Es Pou".

Hi ha la circumstància que el Regidor de Cultura fou corresponsal del *Diario* durant vuit anys i que quan es varen fer les redaccions comarcals va demanar l'ús més freqüent de la llengua catalana en segons quin tipus d'informació. Passava que es traduïen entrevistes a persones que ni tan sols sabien parlar castellà. Davant això, el corresponsal va fer una "Crida als Corresponsals", apareguda al núm. 23 de EL MIRALL, demanant que deixassin de col·laborar si no es produïa un canvi d'actitud. L'endemà, Jordi Bayona va telefonar al corresponsal dient-li que havia acabat la seva tasca al *Diario*.

A les darreres eleccions es varen presentar tres partits a Lloret: el PSOE -el cap de llista era l'actual corresponsal-, el PP-UM i els Independents -jo em vaig presentar en el lloc núm. 5 amb els Independents-. El resultat fou de cinc regidors per als Independents i dos per al PP-UM; el PSOE va treure trenta-tres vots. Davant aquest fet, el qui ara és corresponsal del *Diario de Mallorca*, va amenaçar que em destruiria. No vaig dir res perquè m'ho comunicà només a mi, però resulta que ha escampat pel poble que el PSOE m'havia col·locat a un lloc privilegiat

de feina i que ja no començaria al setembre perquè "m'eliminarien": tenc els noms i llinatges d'aquests individus que han repetit això; sort que aquest partit té altres persones més sensates i que no actuen d'aquesta manera tan peculiar i "democràtica". El meu lloc de feina, assessor de llengua del CEP, fou aconseguit mitjançant concurs públic, amb un barem determinat i en presència de sindicats: puc assegurar que ningú no m'ha col·locat enlloc i que si estic on estic és perquè m'ho he guanyat ben honestament. Resulta que la "vendetta" és en el propi diari i la cerquen a altres llocs.

Dic això perquè sembla que el *Diario* vol presentar aquest afer com si fos una disputa personal: jo no estic barallat amb ningú. L'únic que deu pretendre el diari és amagar la manca d'ètica i professionalitat sota la capa d'una suposada llibertat d'expressió i una informació que mai no ha estat certa -vull dir que les persones que havien facilitat la informació al corresponsal varen dir al Ple de l'Ajuntament que el que s'havia escrit era mentida i fals-.

Davant tot això, l'Ajuntament va decidir fer un comunicat que rebutjàs el que havia sortit publicat contra el

poble de Lloret i va aprovar per majoria -els dos regidors del PP-UM es varen abstenir- el següent escrit:

Comunicat de l'Ajuntament de Lloret de Vistalegre

És evident que la llibertat d'expressió és un bastió fonamental per a la convivència democràtica i un guany irrenunciable de la nostra col·lectivitat. No obstant la llibertat d'expressió comporta un cert nivell d'educació, tolerància i respecte per part de tots els membres que en fan ús: aixecar banderes sota la capa d'una suposada llibertat d'expressió per encobrir la veritat, informar a mitges, insultar i no confrontar les opinions que comportin ofenses a una institució o personals presuposa un atemptat contra aquesta mateixa llibertat.

Els mitjans de comunicació -i la premsa escrita entre ells- tenen un ressò i una incidència gairebé definitives ja que és a través d'ells que les persones que pertanyen a una societat poden controlar tot allò que incideix sobre la seva vida social; és a dir, menysprear un mitjà de comunicació per la feina que fa -en principi *informar*- ha de ser considerat un acte indigne dins uns paràmetres democràtics.

Tota llibertat du una sèrie de riscos que cal tenir sempre presents; el més important és que la llibertat d'un acaba quan comença la de l'altre, que en nom de la llibertat s'han comesos abusos que han marcat moltes persones i que la llibertat mal entesa no és sinó una forma dictatorial d'actuar, pel poder que pressuposa. És difícil destriar quan acaba una i quan comença l'altra, però el sentit comú d'una col·lectivitat civilitzada a vegades pot ser determinant.

L'Ajuntament de Lloret rebutja i condemna qualsevol acció que no s'emmarqui dins les coordenades de llibertat, respecte i tolerància suara esmentades. Dit això, i manllevat com a punt de referència constant, vol posar de manifest que:

1) L'informador d'un diari ha d'intentar informar de tot el que s'esdevé amb certa rellevància en un poble i no només d'una mitja veritat no contrastada,

ja que això no és informació.

2) Volem posar en dubte la imparcialitat d'un informador que es presenta de cap de llista en un partit polític i que es destaca per una campanya verbalment molt violenta contra unes persones que després ha d'informar-ne llurs accions.

3) És una obligació dels mitjans de comunicació vetllar per la imparcialitat en les informacions i, per suposat, de l'informador.

4) No assistir als actes públics i després no consultar o contrastar les actes o els escrits que oficialment se'n desprenen i sí deixar-se informar per una tercera persona totalment parcial en l'esdevenir d'una acció és, com a mínim, qüestionable i mereixedor d'una investigació per part dels mitjans esmentats.

5) Negar el Dret a la rèplica -i més trist contrareplicar un escrit que no s'ha volgut publicar- és un fet gens ètic i manco professional.

6) L'Ajuntament de Lloret mai no ha demostrat prepotència amb ningú i a ningú i lamenta la manca de sensibilitat dels qui haurien de ser els responsables per veure que és l'acció d'una sola persona que ha anat distorsionant els fets presentats d'una forma totalment parcials, dins un poble on l'harmonia i la tolerància sempre han estat puntals en relacions entre els veïns.

7) Condemnam qualsevol acció violenta i pensam que el diàleg, o al seu cas la via jurídica, és l'eina per avançar; no es poden imputar accions violentes contra una persona als membres de l'Ajuntament ja que pot ser qualsevol individu i, el més probable, que no sigui del poble: demanam als mitjans d'informació que s'informin degudament abans d'acusar ningú i s'adonaran com, possiblement, hi pot haver individus d'altres indrets interessats a actuar d'una forma antidemocràtica, per assumptes personals fets públics, contra aquesta persona. □

Lloret de Vistalegre, 8 de gener de 1992

Felip Munar i Munar, és regidor de Cultura de l'Ajuntament de Lloret de Vistalegre

SA TALAIA

Només parlava tres idiomes

BENIGNE PALOS

Abans de contar-vos l'anècdota que ha motivat aquesta nota, crec oportú fer un comentari respecte la inqüestionable intel·ligència dels mallorquins.

Pens que, sense cap dubte, es pot afirmar que els mallorquins som políglotes (els envejosos ens diuen bilingües). Bàsicament tothom parla espanyol i català, en les seves versions de mallorquí, menorquí, eivissenc, formenterenc, solleric, felanitxer, etc. etc. i molts són els qui parlen una, dues o més llengües de més enllà de les nostres fronteres.

Aquí, véngui qui véngui, pot parlar en la seva llengua i l'entendrem, i no diguem dels forasters la llengua dels quals (el castellano (a) el cristiano) sovint el parlam nosaltres més bé que ells mateixos per allò que l'hem après a l'escola. Aquí ningú diu "los güelos" (els avis) o "un güevo" (un ou).

És corrent sentir dir a un foraster "Yo llevo 40 años en Mallorca y si bien entiendo el mallorquín no lo hablo para no hacer el ridículo". El ridícul el fan quan diuen això i més si tenim en compte que hi ha estrangers que fa pocs anys que viuen amb nosaltres i parlen un català de meravella après durant aquest període de temps.

I ara contaré l'anècdota. No fa gaire un estranger intentava fer-se entendre de dos forasters. Al cap d'una bona estona d'inútils esforços, un dels forasters diu a l'altre: "Vamos a dejarlo, este tío sólo habla inglés, francés y alemán".

UNA INICIATIVA CIUTADANA POT ESTALVIAR AQUEST ANY 1992 A LA NOSTRA COMUNITAT AUTÒNOMA ENTRE 28 I 45 MILIONS DE PESSETES.

Quan es va fer la campanya "Volem veure TV3, Ara!", a mitjans 1984, o es va promoure l'Entitat Voltor (primer com a S.A. i després com a Associació) a finals de l'any següent, pocs pensàvem que aquesta iniciativa de l'Obra Cultural Balear podria arribar a suposar no només una oferta audiovisual institucional, de qualitat i acceptació, en la nostra llengua, sinó també un clar exemple de com la gestió social d'un servei descentralitzat, desburocratitzat i amb una estructura mínima de personal a temps parcial, podria proporcionar un estalvi importantíssim per a tot el col·lectiu de ciutadans.

La Llei de Normalització Lingüística, aprovada per unanimitat pel Parlament Balear el 1986, estableix que el Govern Balear ha de promoure el coneixement i desenvolupament de la llengua i cultura catalanes en tots els mitjans de comunicació social; garantir el dret dels ciutadans a ser informats per aquests mitjans en igualtat de condicions en les dues llengües cooficials; dur una política de col·laboració, en matèria de ràdio i TV, amb les CC.AA de parla catalana; potenciar l'exhibició de pel·lícules realitzades, doblades o subtitulades en català, així com altres mitjans audiovisuals i edicions fonogràfiques, representacions teatrals, espectacles i altres manifestacions culturals en la nostra llengua; i donar suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin el català de forma habitual.

En allò que fa referència a les emissores de TV, la Llei és molt explícita: encomana al Govern gestionar la recepció de les emissores institucionals de TV en la nostra llengua.

Tot plegat sembla que fa indefugible la recepció a les Illes Balears de totes les emissores públiques de ràdio i TV en llengua catalana de Catalunya i del País Valencià, especialment pel fet que el país balear no disposa de ràdio, TV, premsa ni mitjans de comunicació propis, als

quals té dret institucional, i que naturalment tendrien, per exigència legal, també el català com a llengua usual i pròpia.

Si aquesta tasca s'hagués de fer a través dels mecanismes legals i estatals existents, s'hauria d'encomanar a l'Ens Públic previst a la Llei d'Ordenació de les Telecomunicacions de 1987, anomenat Retevisión, que té, entre d'altres missions, la gestió i explotació exclusiva de la xarxa pública de telecomunicació de transport i difusió de senyals de TV i, en el seu cas, de ràdio en FM.

Doncs bé, segons l'informe redactat per la firma Cast Enginyeria, el cost que suposaria per a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per al present any 1992 el transport i difusió d'aquelles senyals de ràdio i TV públiques que avui es reben a les illes (i que configuren una oferta de gran interès i varietat, i fins i tot gràcies al sistema dual/stereo, molt ben acceptada per la comunitat estrangera resident a les Illes, per no parlar de la castellanoparlant que així entén de cada dia més el català), arribaria a una xifra entre els 48'845 i 65'479 milions de pessetes.

Dins la partida per a 1992 aprovada pel Parlament de les Illes Balears amb destinació als mitjans de comunicació, és previsible que una xifra aproximada als 20 milions es destini al funcionament dels repetidors i instal·lacions que Voltor, Associació germana de l'OCB, té al Puig d'Alfàbia i que són, es podria dir, les instal·lacions "mare" o "nodrissa" que faciliten tant la recepció directa a la badia de Palma i a quasi tot el pla de Mallorca, com a Menorca i fins i tot a les Pitiüses.

En conseqüència, i com a resultat d'una oportuna iniciativa dels ciutadans, la Comunitat Autònoma podrà estalviar del "cost oficial", solament durant l'any 1992, entre 28'8 i 45'5 milions de pessetes per un servei molt ben rebut per tots els ciutadans,



Activitats Tècniques desenrotllades per Voltor al Centre de Comunicacions d'Alfàbia

-equipament per a la millora de la reemissió del C-33 (que ha passat d'una potència de 200 w a 2Kw);

-equip transmissor de Catalunya Ràdio d'1Kw (que ha substituït l'equip manllevat de 200 w);

-millora en la recepció dels senyals (incloses les antenes receptores);

-millora del sistema radiant compartit TV3/C-33 (diplexor);

-ampliació de la instal·lació elèctrica a causa de l'augment de potència absorbida (inclou: instal·lació d'un transformador-separador de 150 Kva);

-estabilitzador trifàsic 100 Kva, escomesa elèctrica pels nous equips de C-33 i Catalunya Ràdio;

-manteniment preventiu setmanal i reparacions d'averies de tots els equips (inclòs el platejat de la cavitat de l'equip de TV3), amb la pertinent substitució permanent de material en els dos casos.

que tècnicament es perfecciona dia a dia, que és l'element integrant d'una més alta qualitat de vida i que amplia extraordinàriament l'oferta d'informació, cultura, formació, lleure i entreteniment de tota la població. A més, i a manca de la creació d'una RTV pròpia (que l'OCB continua exigint com a base per constituir "un vertader país i una vertadera autonomia"), és una forma molt eficaç per complimentar alts preceptes més importants en el fonamental capítol dels mitjans de comunicació de la Llei de Normalització Lingüística de les Illes Balears. □

Palma, 13 de gener de 1992.

Reemissors en funcionament:

TV3, Canal 33-TVE Catalunya: 2 kw

Canal 9-TVV: 200 W

Catalunya Música (88.7 FM), RAC-105 (106.8 FM) i Catalunya Ràdio (94.8 FM): 1 Kw.

Previsió per a 1992:

Ampliació potència Canal 9/TVV (que emet senyal 24 h. al dia) fins a 2 kw

Instal·lació d'un repetidor de Canal 9 Ràdio, d'1 Kw.

Què ens espera quan siguem vells

M.M.C.

Vaig anar a un congrès internacional pensant que a la fi clarificaria si en les meves velleses vagaria sola sense sostre, arrossegant les meves pertinences en un "carrito", per no haver-me pagat un pla de pensions del BBV, per no haver criat una filla que em guardàs, per haver viscut del sou i no haver fet lladriola, per no haver comprat una vivenda on hi deixàs hipotecada la meua joventut i maduresa, per no haver fet suficients cotitzacions a la Seguretat Social i haver-me de conformar amb una miserable pensió no contributiva.

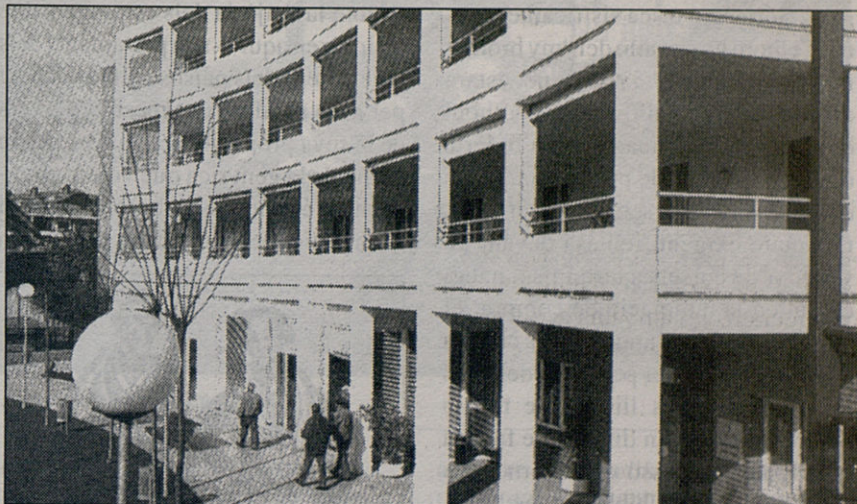
La majoria de gent ratllàvem la quarantena d'anys, i decididament altres com jo també cercaven resposta a la incògnita de si l'estat proveirà.

Allà ens digueren que si encara queden monges, tal vegada ens cuidaran, però que posaran les seves condicions...

Tal vegada hi hagi empreses privades, transnacionals inclús, amb ànim de lucre disposades a cuidar-me, amb personal femení d'arreu (del Magreb, africanes, filipines...) i a través d'una concertació, subvenció, finançament de l'Insero, C.A. o Ajuntament. Podria ésser un interessant intercanvi cultural.

Tal vegada davant tanta vella soltera com jo i amb més gent major que possibilitats d'atenció, aparegui un actiu voluntariat format per senyores de classe mitjana, d'estudis mitjans i d'ideologia no t'hi fixis, que en les seves hores d'oci em visitin i em preparin un tassó de llet.

També hi haurà Fundacions, Patronats, Obres Pies, on persones benpensants que han sofert el problema i busquen notorietat o passar a la posteritat, posaran les seves influències i



A mi, com a loteria, tan de bo em toqués una placeta en una d'aqueixes residències dependents de Patronats, Fundacions, Obres Pies...

béns en aquest menester; a mi, com a loteria, tan de bo em tocàs una placeta en aqueixes residències.

També puc esperar que després de viure de lloguer amb els "avantatges" del decret Boyer (contracte pel temps que vulguin i al preu que els surti dels...), el govern tenguí el detall de treure qualche decret pensant en gent que, com jo, vivim amb 80.000 ptes. al mes.

També puc sol·licitar des d'ara una plaça en una d'aqueixes residències públiques, que encara que tenen capacitat per a cent persones hi ha llistes d'espera d'altres quatre centes, cosa que ens farà desitjar que els i les que són a dins tanquin l'ull ben aviat.

Com que sospito que no hi haurà igualtat d'oportunitats i no tenc influències polítiques, em tocarà el pitjor.

Seria convenient també d'anar-nos preparant, per si les ajudes de fora no arriben i les/els assistents socials no ens troben plaça enlloc... Com? Procurant quedar-nos a viure allà

mateix on les veïnades ens conequem i ens poguem ajudar, avui per tu i demà per mi... Avui per avui això no és tan bo de fer: canvis de feina, de relacions familiars, de casa...; el més probable és que a l'hora de la veritat les veïnades tenguin prou feina a ca seva com per passar pena per qui tenen devora, com veim que succeeix ara.

Si en lloc d'anar tirant resulta que no em puc valer per mi mateixa i he de menester qui em faci les feines de totes totes, o bé no és aconsellable, inclús perillós, que visqui sola... ara sí que amb l'Estat hem topat!

No sé si em quedarà rebel·lia per protestar contra tot això, ja se sap, quan una està en situacions difícils és quan més li costa de plantar-hi cara i posar-hi ovaris.

En fi, en vaig treure tota la impressió que a les meves velleses em tobaré desassistida per l'Estat, sense família, sense monges, sense veïnatge solidari... a no ser que entre tots i totes hi trobem remei. □

Jo no en parl, d'anglès

MATEU GRIMALT I SUREDA

On trobaríem un yuppie verjo que estigui dejú d'haver tastat mai l'anglès? Seria una tasca sisíficament vana. Tothom ho sap allò del "my brother is in the kitchen..." i si més no, estarà assabentat del genitiu saxó. Tothom que tenguí una mica de vena o dèria d'executiu, aires de progressia, hores desenfeinades, cursets subvencionats, una mare exigent, feblesa davant un venedor de cursets a terminis... haurà caigut en la temptació de comprar el curset d'anglès, d'apuntar-se a classes nocturnes, de saber pels caps dels dits les cinc primeres lliçons de tres o quatre mètodes tan distints de façana com iguals de bessó que adornen els prestatges de les biblioteques familiars esperant el dia en què el lleure, l'exigència de la feina, l'enveja als qui el parlen, tornin a donar l'empenta de dedicar una quinzena de dies més a repetir frases de funció banausico-comunicativa.

I és que els anglesos estimulen a parlar anglès; gairebé mai no et saben parlar en una altra llengua; tan s'hi val si fa "ages" que viuen aquí: el castellà que et parlen et fa passar tanta pena en sentir-lo que és millor tirar dret i aprendre aquesta llur llengua que ensenyaren a tot un imperi a força de no deixar mai d'emprar-la, per molt obtús

i alienígena que semblàs el neòfit que tenien davant seu. Els angloparlants —com la majoria dels estrangers que resideixen aquí— són poc amants dels "dialectes" dels països on fan estada i per això resulten uns mestres servers de la seva pròpia llengua universal, la koiné de la gent rica que volen aprendre tots els pobres del món: anglès i informàtica per damunt tot, si es pretén



un ensenyament rendible. Per altra part, al contrari de les persones de parla italiana o alemanya, posem per cas, els angloparlants mai no et faran espants d'admiració ni de sorpresa quan els parlis "en mi idioma", com diuen a les pel·lícules els americans del nord, ni gairebé mai ho agrairan

perquè els sembla tan natural que tothom el sàpiga quan veuen llurs països envaïts per tota una munió de gent que ho deixa tot per anar a aprendre de parlar anglès. I és per això, si tothom es pega bufetades per practicar, que mai no semblen estranyats quan heteroglota fa el salt i es passa al seu costat lingüístic.

Caldria, emperò, que tots els neòfits de l'anglès tinguin sempre ben present una cosa: que mai no l'acabaran d'aprendre del tot, que sempre es trobaran una mica fora de pàtria lingüística si volen que l'anglesa sia la llur; i és que quan en saps un poc, els angloparlants nadius encara també et sorprenen amb una pronúncia col·loquial i casolana, englosaxona, anglès ben a l'anglesa, intragrupal, que et clava l'estímul de continuar a aprendre, de veure que encara no en saps prou, de reforçar l'auto-exigència anhelant una norma de pronúncia en la qual ni una paraula defugui parlar a semblança d'un anglès de casa bona.

O si no, un també se'n pot fer la redepunyeta pensant que el món té altres llengües i que contestar "jo no en parl d'anglès, que vengui un intèrpret" podrà ser un dia senyal de distinció o almenys de raresa, "nam et loquela tua manifestum te facit". □

FEINA DE QUALITAT



Xisco
ARTS GRÀFIQUES

C. del Baix Riera, 1-B
Telèfon 24 03 86
07008 Palma

Plànols topogràfics Fotografies aèries



Plaça del Rosselló, 4-A, 3r.
Telefon 72 33 56 07002 Palma de Mallorca

Jüergen Baer, un catalanòfil alemany a Mallorca

JOAN-FERRAN LLORENS I LÓPEZ

Jürgen Baer és un estudiant alemany de 24 anys. Estudia a Frankfurt Llengua i Literatura Alemanyes, Filologia Romànica i Literatura Escandinava Medieval. Des del mes d'octubre es troba a la facultat de Filosofia i Lletres de la nostra universitat, fent un intercanvi Erasmus de sis mesos. L'objectiu fonamental de la seva estada és perfeccionar al màxim el seu català.

Contau-nos com és que us interessàreu pel català

De fa molt de temps, conec l'existència de la llengua minoritzada que es parla a Catalunya, a les illes Balears, al País Valencià i en una part de França. Això sempre m'ha interessat. Però, la idea d'aprendre aquest idioma sorgí fa un any quan em vaig fer amic d'alguns catalanòfils de Frankfurt.

Heu estat a altres llocs dels Països Catalans?

Sí, a Gironella. Aquest estiu hi vaig participar a les *Jornades de Llengua i Literatura Catalanes*.

Què és el que més us atreu de Filologia?

Aprendre llengües. M'entusiasma fer-ho.

Com es pot estudiar el català a Frankfurt?

Frankfurt és el centre dels catalanòfils d'Alemanya. Hi ha una gran biblioteca catalana, de la qual diuen que és la més completa de fora dels Països Catalans. A més, disposem de l'*Oficina de Cultura Catalana*, que és una institució que ofereix un contacte directe amb el món cultural de Catalunya.

Quant a la universitat, en el departament de filologia romànica es poden estudiar quasi totes les llengües neollatines. De català, s'hi poden cursar tres nivells de llengua i almenys una assignatura de literatura. Es pot fer, fins i tot, la tesi doctoral sobre algun aspecte de Llengua i Literatura Catalanes.

Per què triàreu la Universitat de les



Jürgen Baer en el campus de la UIB.

Illes Balears per fer l'Erasmus?

Sovint venia de viatge a Mallorca, amb els meus pares quan era nin, i després sol. Sempre havia tingut el desig de conèixer millor aquesta illa i la seva cultura. L'Erasmus m'oferia una bona oportunitat per aprofundir la meva coneixença d'aquesta terra, la qual cosa calia aprofitar.

Quines coses positives i negatives heu trobat a la nostra universitat?

Quant a les coses positives, he trobat molta gent simpàtica i classes prou interessants. D'altra banda, emperò, no m'hi agradaria estudiar permanentment, perquè el sistema d'ensenyar és bastant diferent del nostre. Aquí l'activitat de l'estudiant sembla reduïda a apuntar i a memoritzar les informacions i les opinions del professor, i a reproduir-les a l'examen. Es deixa molt de banda el fet que l'alumne pugui desenvolupar i defensar una opinió pròpia.

Quina impressió heu tingut de l'ús del català que es fa a la universitat?

Jo només puc parlar de Filologia Catalana. En aquesta carrera, evidentment, se'n fa un ús normalitzat. No conec com funciona a les altres carreres.

I al carrer?

És obvi que la gent no està avesada

a veure estrangers que aprenen el mallorquí. Constantment em contesten en castellà. A la primera paraula que no entenc, ja em parlen en aquesta llengua, en lloc de parlar més a poc a poc. Això m'ho fan tant si en castellà ho entenc millor com pitjor. Concretament, em va passar a la botiga, a l'autobús i, fins i tot, a l'Obra Cultura, quan m'inscriví en un curs de català.

També, m'he trobat davant el problema que el català col·loquial està farcit de castellanismes. Per una banda, m'interessa practicar el parlar viu; però per l'altra, no m'acaba d'agradar que hagi d'aprendre una llengua contaminada. No tinc res en contra del castellà; m'agrada molt. Però, preferesc aprendre català pur i castellà pur, que no una barreja de les dues llengües.

És paradoxal veure com hi ha gent que rebutja les paraules catalanes que no s'utilitzen en aquesta illa, però que no els fa res usar una gran quantitat de castellanismes. M'he adonat que en la qüestió de l'ús de la llengua hi ha molts interessos i actituds que no tenen fonaments estrictament lingüístics.

Bé, moltes gràcies. Des de la revista EL MIRALL, us desitjam que tingueu una bona estada a Mallorca i que tragueu el màxim profit d'aquest intercanvi.

28 de novembre de 1991

L'assemblea de socis de l'OCB

E.M.

Dia 17 de desembre de 1991 va celebrar-se a la sala d'actes de l'Estudi General Lul·lià l'Assemblea de Socis de l'OCB. Per rendir compte de la gestió efectuada, la Junta Directiva va convocar en primer terme l'Assemblea Ordinària. La referència sobre el contingut de la reunió ens la facilita la

reservar-se la decisió de posar el càrrec a disposició de l'Assemblea en fer dos anys, no es presentà a la reelecció.

Antoni Mir i Fullana, fins aleshores secretari de la Junta Directiva i màxim responsable executiu, que duia més de 10 anys gestionant l'entitat tot i la seva joventut, va encapçalar l'única



Sala d'actes de l'Estudi General Lul·lià. Socis de l'OCB assistents a l'assemblea.

Memòria que publicam en aquestes pàgines i a la qual pot acudir el lector.

A continuació, en Assemblea Extraordinària es van presentar les esmenes als Estatuts que la Junta havia proposat, i després que el soci Tomeu Mestre i Sureda exposàs les modificacions que considerava convenients introduir, l'Assemblea va establir la redacció definitiva.

L'altre punt de l'Assemblea Extraordinària va ser l'elecció de nova Junta Directiva. Bartomeu Fiol, President des del mes de maig de 1989, d'acord amb allò que havia manifestat en prendre possessió de

candidatura conjunta que cobria tots els llocs vacants i de la qual formaven part tots els directius que repetien.

En Baltasar Llompart i Cortès va concórrer en solitari. La seva col·laboració, tot i que no sortís elegit, va permetre que el soci tengués l'oportunitat de manifestar el vot amb més matisos i precisió.

L'escrutini va ser complex a causa de la molt nombrosa presència de votants directes, per la important concurrència de vots per delegació i perquè, en ser les candidatures obertes, el soci tenia opció a diverses combinacions que calia reflectir en els resultats. □

Breu referència personal dels candidats

Antoni Mir i Fullana, de Palma, llicenciat en Filologia Catalana i Hispànica

Martí-Xavier March i Cerdà, de Pollença, pedagog, professor de Sociologia de l'Educació i director del Departament de Ciències de l'Educació de la UIB

Ferran Gomila i Mercadal, de Maó, advocat laboralista

Pere Albertí i Huguet, de Palma, economista, professor mercantil, tècnic en empreses cooperatives

Bartomeu Colom i Pastor, de Sóller, professor titular de Dret Administratiu de la UIB, especialista en temes de l'Estatut d'Autonomia

Francesca Company i Vicens, nascuda a Veneçuela, professora de Llengua Catalana a l'I.B. Berenguer d'Anoia, d'Inca

Joan Gelabert i Mas, de Maria de la Salut, professor de Llengua Catalana a l'I.B. núm. 6, de Palma

Coloma Julià i Adrover, de Llucmajor, professora de Llengua Catalana a l'I.F.P. Pere de Son Gall, de Llucmajor

Joan Melià i Garí, de Porreres, catedràtic d'Institut i Professor Associat de la UIB (Filologia Catalana)

Maties Oliver i Castanyer, de Palma, advocat, assessor d'associacions empresarials d'allotjament turístic

Climent Picornell i Bauzá, de Sant Joan, geògraf, vice-rector de la UIB, director de EL MIRALL.

Baltasar Llompart i Cortès, de Palma, empresari, professor mercantil

Antoni Mir, nou president de l'OCB, és entrevistat per la premsa de Palma

Reportatges gràfics de Magdalena Soler i Pere Muñoz

El tractament que els mitjans de comunicació han donat a les eleccions de l'OCB s'ha reflectit en les entrevistes amb el nou president efectuades pels diaris, ràdio i televisió que, en el seu conjunt, esbossen el marc en el qual la nova junta directiva ha emprès la seva actuació. Creim que recollir les paraules d'Antoni Mir aparegudes en la premsa és la millor manera de definir i fer conèixer els criteris que han de presidir la gestió de l'entitat durant els propers anys del seu mandat estatutari.

Reproduïm de "El Dia 16 de Baleares", "Diario de Mallorca" i "Baleares" part de les manifestacions aparegudes en les edicions immediates posteriors a l'elecció de la nova junta, que sintetitzam per raons d'espai i de reiteració.



Pere Albertí, Josep Moll, Pau Llabrés, Climent Garau, ...

EL DIA 16 DE BALEARES

"Antoni Mir, fins fa pocs dies secretari general de l'OCB, afronta els propers quatre anys de mandat amb un objectiu bàsic: fer de l'Obra una entitat moderna de gestió cultural"

Amb aquesta introducció, l'entrevista planteja temes sobre qüestions diverses a les quals el president dona resposta.

** La incidència cívico-social de l'entitat*

Contraposar la gestió cultural a l'actitud cívico-social no té sentit, les dues facetes són pròpies d'una entitat com la nostra.

** El Casal Joan Alcover*

Al marge que compleixi la funció d'acollir el llegat Alcover, veig el Casal com un centre cívico de dinamització i revitalització del casc antic de Palma. Hem d'aconseguir que el Casal Alcover, una vegada que hagi estat rehabilitat, sigui un centre obert a la ciutat, no solament per al soci de l'OCB.

El Casal ha d'arribar a fer part del patrimoni de la ciutat i esdevenir un lloc utilitzat pels ciutadans.

Elecció de Junta Directiva de l'OCB Resultats

President	: Antoni Mir Fullana	146 vots
Vice-Pres.1er	: Martí March Cerdà	153
Vice-Pres.2on	: Ferran Gomila Mercadal	149
Secretari	: Bartomeu Colom i Pastor	156
Tresorer	: Pere Albertí Huguet	156
Vocals	: Francesca Company Vicens	154
	Coloma Julià Adrover	152
	Joan Gelabert Mas	150
	Joan Melia Garí	146
	Climent Picornell Bauzà	142
	Maties Oliver Castanyer	141
	Baltasar Llompart Cortès	48

L'obra de rehabilitació és més lenta que la construcció de qualsevol obra nova especialment delicada. Un patrimoni d'aquesta importància, que endemés té la virtut d'haver estat la casa on va viure l'autor de La Balanguera, només pot ser tractat amb molt d'esment.

La funció de difondre la realitat lingüística i cultural de les nostres illes, en el projecte de l'OCB podria arribar a ser de dimensió nacional i, fins i tot, internacional.

** L'altre gran objectiu*

La creació d'un centre d'estudis i serveis lingüístics en el qual la feina que jo mateix vaig començar fa deu anys amb els cursos de català, es desplegui amb les màximes possibilitats. Ha arribat el moment de professionalitzar i de posar en mans de tècnics les feines que fins ara ha fet l'OCB.

Diferenciar clarament la gestió cultural d'una banda, les tasques tècniques d'una altra, i les cívico-socials d'una altra. Tot plegat és l'Obra, però amb funcions distintes i de forma que no s'interferesquin.

** L'OCB, un òrgan polític com qualsevol altre...*

La funció cívico-social ha d'existir perquè és clar que el país no té la plenitud de competències que volem ni la plenitud d'autogovern que exigim.

L'OCB ja era una entitat reivindicativa quan va néixer. Succeeix, però, que els temps canvien

i canvien les formes de reivindicació. No hi ha dubte que fa devuit anys presentar un llibre escrit en català era un fet tan reivindicatiu com la Plataforma Cívica per l'Autogovern, ara.

Allò que fa única l'OCB és que per a molts de mallorquins representa la defensa del català.

** Radicalització*

No convertirem el nostre discurs

presidència perdrem les formes moderades, s'equivoca totalment.

** La professionalització de l'entitat*

Als EEUU i a bona part d'Europa la professionalització de la gestió cultural ja és un fet. Al nostre país és un concepte que encara no s'acaba d'entendre. □



Antoni Mir i, al darrere, Ferran Gomila i Baltasar Llompart.

en violent ni estrident. El poble mallorquí històricament ha fugit de les estridències.

Allò que hem de fer és seguir on som i col·laborar amb totes les institucions, obrir-nos al màxim, tot i que això no vol dir que no hàgim de ser crítics quan ens sembli necessari ser-ho.

Si algú creu que amb la meva

DIARIO DE MALLORCA

"L'OCB es planteja crear consciència nacional"

** La Presidència*

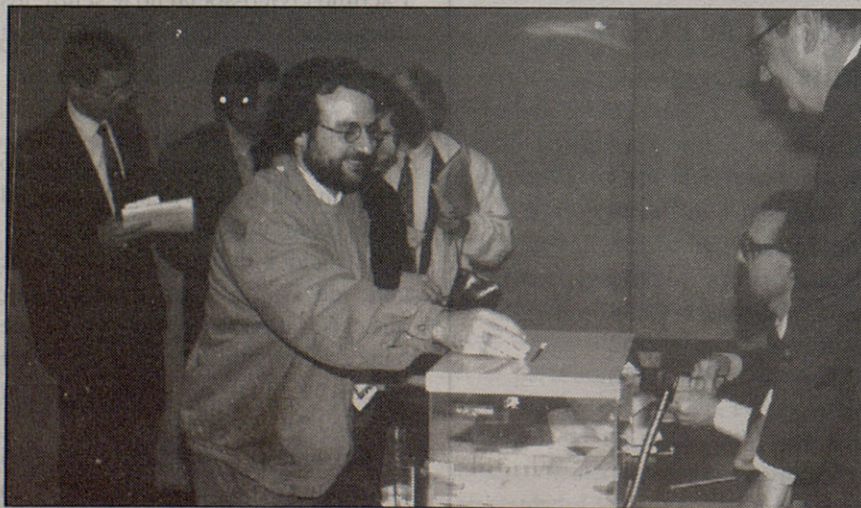
La meva candidatura ha estat emmarcada per un equip. La cosa important és l'equip i la idea de fons consisteix en el fet que disposam d'un projecte d'entitat.

** Futur Partit nacionalista*

Rotundament no a un Partit polític. L'Obra és, en tot cas, una entitat crítica en la qual coincideixen persones que lluiten per defensar la identitat nacional del nostre poble.

** OCB / Nacionalisme*

L'Obra es planteja prioritàriament crear consciència nacional, que el nostre poble sigui conscient de la seva



Joan Gelabert emet el seu vot.



Jordi Fiol, Climent Picornell, Llorenç Melià i Sebastià Serra..

pròpia realitat. En aquest sentit l'OCB té el caràcter nacionalista. El que succeeix és que hi ha tendència a analitzar l'OCB amb paràmetres de partit polític.

** Plataforma Cívica per a l'Autogovern*

La "Plataforma" no és un moviment partidista. És un moviment cívic. No s'ha de pretendre reduir-ho tot al fet d'anar a votar cada quatre anys. A nosaltres ens agradaria poder mobilitzar el poble balear però respectant en tot moment el paper que correspon representar a cadascú.

** Catalanisme*

L'Obra és una entitat cultural de les Illes Balears, particularment mallorquina. En segon lloc, té una actuació que lògicament abraça les terres de llengua i cultura catalanes; però és que, endemés, fa conèixer allò que defensa a tot el territori de l'Estat espanyol.

** La passada militància personal*

Varen ser deu anys de la meua



Miquel Nicolau, Maties Oliver, Francesc Barceló, a la mesa de Veltor.

joventut extraordinaris. Valor els ideals que ens animaven, els ideals col·lectius de lluita per la llibertat, pels nostres drets com a poble i que a la nostra societat hi hagués valors més col·lectius que els que existeixen ara. M'agradaria que certs ideals es

mantenguessin, al marge que el model que havíem idealitzat s'ha demostrat que no era tal.

** Llengua pròpia, prioritària i d'ús normal*

El futur de Mallorca serà el d'una societat plurilingüe. El català ha de ser la llengua pròpia, prioritària i d'ús normal en tots els àmbits, inclosos els mitjans de comunicació. Però socialment conviurà amb altres llengües, entre les quals la castellana que té rang de llengua d'Estat i que tothom coneix. No crec en una societat monolingüe. Si bé trob a faltar una actitud més decidida de les institucions públiques en la defensa del català. □

BALEARES

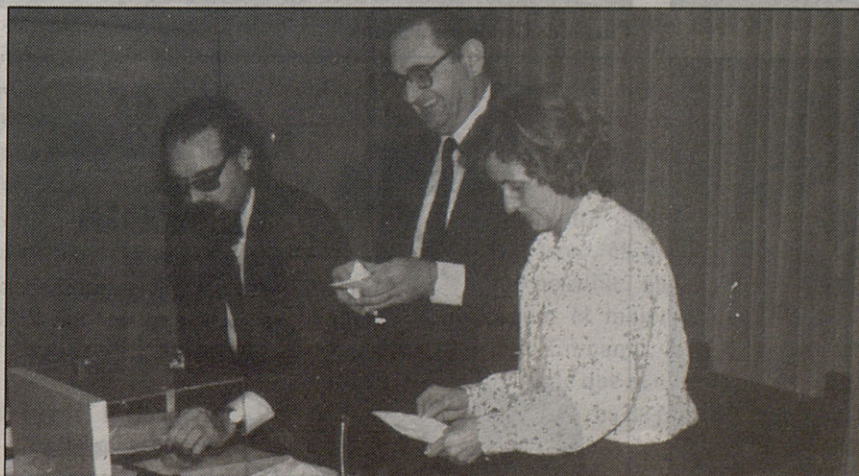
"Toni Mir aposta per una OCB cívica i dinàmica"

* Mir considera necessari que l'Obra adopti una postura que propiciï la col·laboració amb les institucions de les Illes, sense oblidar l'actitud crítica que l'entitat ha de mantenir davant les mateixes institucions.

* El projecte d'"autogovern" centrarà l'esforç de l'organització.

* L'OCB no perdrà l'esperit que l'ha duit a potenciar sempre el sentiment de "poble" a Mallorca.

* La Junta Directiva de l'OCB està decidida a defensar els projectes empresos amb anterioritat, com els del Casal Alcover i el Centre d'Estudis Lingüístics, així com incentivar el creixement de la xarxa d'ensenyament que compta amb tres mil alumnes. □



Pere Carlos, Tomeu Fiol i Joana Nicolau inicien el recompte dels vots.

OBRA CULTURAL BALEAR

Memòria 1991*

I.- INTERN

1) Introducció. Cap repàs a l'activitat de l'entitat durant el 1991 pot deixar de començar amb una referència a la persona de F. de B. Moll, que ens va deixar enguany després d'una llarga vida de dedicació al país, a la nostra llengua, a la nostra cultura nacional. Primer promotor de la nostra entitat, ens enorgulleix poder celebrar avui aquestes assemblees, continuant la seva tasca: amb altres mitjans i en noves situacions, però amb el mateix esperit i, desitjam, amb la mateixa energia vital i entusiasme amb què va torejar tants de problemes i entrebancs.

Aquesta Memòria resumeix l'activitat de l'entitat durant 1991. L'hem estructurada seguint el model de l'any passat. Per això, en molts d'aspectes, és una actualització i dona, enguany, major rellevància a les realitzacions més novedoses, com la Plataforma Cívica per l'Autogovern, la Campanya de 'No et mosseguis la llengua' o les impugnacions sistemàtiques a les convocatòries de places per a l'accés a la funció pública.

2) Moviment de socis. A 12-12-91.
Total: 2.120 socis.
Palma: 1.259.
Delegacions: 861.

Període 20-12-90 a 12-12-91:
Altes, 86 /Baixes, 91.

Delegacions noves, incorporades: Andratx, 10 socis. Pendent d'incorporació: Montuïri. Valoració: estabilitat. (En perspectiva, es fa necessària una àmplia campanya de captació de socis).

3) Informació als socis.

S'ha posat en marxa el **Full Informatiu**. N'hem editat 4 núms., i el darrer de l'any serà dedicat a l'acte dels Premis i a les eleccions a Junta Directiva. Edició: 5.000 exemplars, gratuïts. Per a 1992, ens agradaria la publicació bimensual i millorar el



Encontre de Delegacions a Montuïri.



Cursos de Català per a adults.



Jornades "Les illes oblidades".



Una campanya amb molta incidència.



Familiars i autoritats municipals duen a pes de braços el cos de Francesc de B. Moll.



L'Ajuntament de Palma acollí les despulls de Francesc de B. Moll.

disseny. Objectius que en motivaren la seva creació: reunir periòdicament la informació que genera l'entitat i fer-la arribar als socis; difondre l'activitat de les delegacions; crear un consell de redacció i incorporar-hi nous col·laboradors.

4) Delegacions.

Encontre de delegacions: Montuïri (16/11/91). 38 persones. Delegacions assistents: Alaró, Algaida, Andratx, Búger, Campos, Lluçmajor, Inca, Montuïri, Sant Joan, Ses Salines, Valldemossa. Temes tractats: activitats de l'entitat (assemblees OCB, eleccions, Plataforma Cívica, CNL, premis 31 de desembre, etc); activitats de cada delegació. Visita cultural al poble. La delegació d'Alaró es va oferir per organitzar l'encontre de 1992.

5) Estructura general de l'entitat.

S'ha mantingut la mateixa estructura que vàrem explicar i detallar a la darrera Memòria, i que, editada, enviarem després a tots els socis. Fent un breu repàs, però, recordem que:

Junta Directiva. La direcció de la política de l'entitat i el control i la supervisió última de la gestió, corresponen a la JD.

Nivell Executiu. La màxima responsabilitat executiva ha correspost al President i al Secretari, en tant que executius responsables

davant la JD. Del **President**, a més de les funcions que com a tal li corresponien, varen dependre directament els projectes de rehabilitació del Casal Alcover, la Federació LLULL i, al darrer trimestre de 1991, la gestió de la campanya publicitària 'No et mosseguis la llengua, parla català'. Del **Secretari General**, en tant que màxim responsable de la coordinació de les diverses parts de l'entitat, depenia tota l'estructura organitzativa (departaments administratius, comptables i d'activitats), la xarxa de serveis lingüístics (cursos de català i serveis educatius), durant mig any el Secretariat de la CNL.

Futur Centre d'Estudis. La JD va acordar fa pocs mesos de promoure la creació d'un Centre d'Estudis i Gestió de Serveis Lingüístics. La idea de fons és millorar la qualitat dels serveis més professionalitzats de la casa. Per exemple: quan una empresa o una institució ens encomana un curs de català, la funció del Centre d'Estudis, si accepta l'encàrrec, és que sigui el millor curs possible, que els alumnes en treguin el major rendiment possible. En canvi, l'OCB, en el cas hipotètic que el curs es faci en una institució, ha de poder impugnar la convocatòria de proves d'accés, o ha de poder qüestionar la política de normalització lingüística del

'contractant'. Hi ha un àmbit de gestió tècnica en qualsevol procés d'extensió de l'ús d'un idioma i a parer de la nostra JD, estam en condicions de promoure una xarxa tècnica, ben preparada, que funcioni amb criteris d'alta eficiència i dedicació, mitjançant el Centre d'Estudis. Això ajudaria a clarificar, també, el paper més cívic i crític que correspon a l'OCB. Agruparà, d'entrada, els cursos de català i els serveis educatius.

II.-ACTIVITATS

1) UCE-Prada.

La XXIII edició, celebrada del 15 al 24 d'agost, ha comptat amb uns 1558 assistents. Destacada participació mallorquina: un 9'4 % (reflectida a mitjans de comunicació com "El Punt Diari" de Catalunya, "El Mirall", etc). A l'OCB, enguany hem matriculat 54 dels 77 mallorquins assistents, entre els quals hem distribuït les 34 beques concedides per l'Ajuntament de Palma. De cara l'any que ve, esperam seguir comptant amb l'estusiasme dels professors de català de BUP i FP i voldríem, a més, poder augmentar l'import de les beques. Max Cahner serà el nou President del Consell Rector.

2) "El País a l'escola"

Les Jornades d'Intercanvi d'Estudiants de BUP, COU i FP dels

Països Catalans, més conegudes pel lema "El País a l'escola", celebraren enguany la seva vuitena edició, que tingué lloc els dies 10 i 11 de maig a l'alberg de Comarruga (Baix Penedès), amb una important participació de joves mallorquins: més d'un centenar. Els tres primers premis i un àccésit del grup A, per a alumnes de 1er i 2on de BUP i FP, dels instituts de Can Peu Blanc, Berenguer d'Anoia i Número 7; i en la categoria B, els tres primers premis els se'n dugueren alumnes del Guillem Colom i el Berenguer d'Anoia.

3) CIRIT.

Com cada any, la CIRIT organitza durant l'estiu cursets per a estudiants de BUP-FP dels PP.CC, amb l'objectiu d'apropar-los al món de la ciència i de la tecnologia. Enguany, entre les 13 trobades, n'hi havia una a Mallorca, organitzada amb col.laboració amb la UIB entorn a les torrentades. Entre totes les trobades, hi assistiren un total de 14 mallorquins.

4) Concurs banc de dades/pop-rock

Els grups mallorquins 'Tumbet' i 'Harmònica Coixa Blues Band', 'Els Pets', de Contestí, i els vigatans 'Sau' foren els protagonistes de la nit de rock català que el dissabte 18 de maig servia per tancar el concurs

radiofònic "Banc de dades" de 1991.

5) Publicacions i presentacions de llibres

L'Escriptor del mes: Miquel Àngel Riera. Sa Nostra, Centre de Cultura (18-03-91).

IX edició de "L'aventura de llegir"

L'edició habitual enguany s'ha vist augmentada de 10.000 a 15.000 exemplars; patrocinada per l'Ajuntament de Palma, s'ha distribuït, la infantil a 174 centres escolars i la juvenil a 73 centres. A més, s'ha fet un encartament de 8 pàgines a l'edició d'EL DIA 16 del diumenge 21/04/91, amb un tiratge de 20.000 exemplars. L'objectiu d'aquesta edició és difondre les novetats de llibres en català entre la població escolar amb motiu del Dia del Llibre (Sant Jordi).

"Els deu primers anys de l'OCB", de Miquel Fullana.

Aquest llibre editat per l'OCB amb el patrocini de "Sa Nostra, és un valuós testimoni sobre la primera època de la nostra Entitat. Es va presentar el 22/04/91 a Palma, Ses Voltes, en el marc de la setmana cultural "La ciutat viva"; la presentació va anar a càrrec de Josep M. Llompert, Aina Moll i Mossèn Josep Capó, un dels socis fundadors.

Calendari'92

Hem dedicat el calendari a Jaume

Vidal Alcover. Les il.lustracions són de Miquel Rivera Bagur, qui les ha obsequiades a l'OCB, enriquant amb aquests originals el nostre fons artístic. Podeu passar a recollir-lo al local habitual.

6) Divulgació de l'entitat

"Mans a l'Obra". Edició: 15.000 tríptics. Distribució realitzada: 6.000. Tenim una eina a les nostres mans: és el moment de reforçar l'entitat amb una incorporació massiva de les persones que estimen, defensen i volen unes illes que disposin de plenitud nacional, cultural i lingüística.

A. Mir a TVE-Sant Cugat. (21-01-91).

Al programa La Palmera. S'hi va demanar una solució definitiva per a la recepció, a les Balears, de la programació en català de TVE-2, Catalunya; es va explicar la situació de la llengua a les Illes, i el que és i vol fer l'OCB.

Com a President, B. Fiol: ha fet el Pregó de les Festes de Sa Pobla i del Port de Pollença; la lliçó inaugural dels cursos de l'EMM; ha participat en diversos debats al Canal 4 de Son Sardina.

7) Homenatges

A Jaume Vidal Alcover. - Taula rodona d'homenatge amb motiu de la seva mort (dia 2 de gener). Centre de Cultura "Sa Nostra" (10-01-91).



Barcelona, 17-I-91. Cal difondre i afirmar la presència de Mallorca i les Balears a Catalunya.



Els actes d'homenatge a autors i de presentació d'obres literàries reuneixen molt bon nombre d'assistents.



Una sala del Casal Alcover.



Mallorquins a l'UCE de Prada 1991.

Amb la participació d'en Jaume Adrover, en Josep Grimalt, en Josep Melià, n'Aina Moll i n'Antoni Serra.

A Francesc de Borja Moll.- L'entitat va oferir el seu suport (personal, feines concretes) a la família per a les tasques del funeral; es va distribuir entre els socis el text de l'homilia de Mn. Pere Llabrés; es va proposar al President del Parlament l'organització d'un acte d'homenatge, el qual es va celebrar al saló d'actes del Parlament (22-05-91), amb la intervenció de n'Antoni M. Badia, en Joan Miralles i en Lluís Alpera. EL MIRALL li va dedicar un número especial. Dins la Setmana Cultural, a proposta de l'OCB, l'Ajuntament de Palma va obsequiar amb els deu volums del DCVB als representants dels 38 centres escolars que aleshores feien ensenyament en català a Palma. A proposta de l'OCB-Voltor, dia 4 de maig el Canal 33 va dedicar-li un programa (JM Espinàs/A. Moll).

A Baltasar Darder.- Col.laboració en l'homenatge fet al C.P. de Can Alzamora (21-06-91).

A M. Aurèlia Capmany.- Centre de Cultura "Sa Nostra" (09/10/91). Vídeo-entrevista i taula rodona amb la participació de Gabriel Janer Manila, Josep M. Palau, Aina Moll, J.M. Llompart i Antoni Serra.

A Raimon. Pina, 25-04-91. Lliurament d'una placa amb aquesta inscripció:

'A Raimon, en fer els cinquanta, dels seus amics a Mallorca'.

8) Altres

Premi/homenatge a l'OCB: X Festa Folklòrica Cultural Mallorquina. La Revetla de Sant Antoni, de Son Ferriol, ens ha fet l'honor de distingir-nos amb el seu premi-homenatge. Com diuen ells, l'Obra Cultural Balear que tant dins els moments de llums com dins els d'ombres, s'ha mantinguda ferma i ha treballat i treballa per recuperar i mantenir el nostre Patrimoni Cultural i, d'una manera especial, el Patrimoni de la nostra llengua'.

Premis a revistes de l'OCB.- L'associació de la Premsa Forana



Jaume Vidal Alcover va ser homenatjat en una sessió organitzada per l'OCB.

de Mallorca ha concedit dos dels seus premis a 'Molí Nou', de Vilafranca i a 'Llucmajor de Pinte en Ample', un pel millor reportatge i l'altre per la coberta del núm 100.

III.-ACTUACIONS

1) Posicionament OCB Plataforma Cívica per l'Autogovern

L'OCB ha assumit el secretariat, la feina concreta, de la Plataforma Cívica. I, inicialment, se'ns ha encomanat fer de portaveus de les seves decisions, encara que qualsevol membre pot i ha de fer les declaracions que cregui convenients. L'acte del Teatre Principal i els pronunciaments posteriors, a més de l'adhesió d'unes dues-centes entitats, han convertit la Plataforma en un moviment cívic esperançador, i han suposat un avís per als nostres representants polítics que la negociació autonòmica i la defensa d'un ple autogovern per a les Balears s'ha de fer ben seriosament i comptant amb el potencial cívic i de consciència que auguram creixent i potent. Estam ben orgullosos d'haver-hi contribuït, encara que, com és obvi, la Plataforma Cívica aglutini sectors socials contradictoris. Això fa que la seva continuïtat sigui un repte per a nosaltres i per a tots els qui en formam part: si ho aconseguim, s'haurà fet una passa

endavant i haurà crescut la capacitat de reacció cívico-social davant la falta d'actituds clares, decidides i mobilitzadores a favor d'un autogovern de bon de veres per a les nostres Illes.

Impugnacions

A principis d'any, l'entitat va decidir fer un seguiment de l'aplicació dels principis de la Llei de Normalització Lingüística i dels reglaments de les institucions públiques, impugnant amb recursos de reposició (Ajuntament de Palma i Calvià, Govern Balear,...) aquelles convocatòries d'accés a la funció pública i de provisió de places en què no s'exigia prou o gens el coneixement del català. Cal dir que la decisió es va prendre arran de la sentència del Tribunal Constitucional que reconeixia el dret de les administracions públiques a exigir el coneixement del català als seus funcionaris. El panorama ha estat desolador: no hi ha cap prova obligatòria de català; la puntuació de les proves voluntàries és ridícula; els reglaments de normalització municipals i el Decret d'Us del Govern Balear parlen d'elaborar un catàleg que fixaria el nivell de coneixements de català necessaris per ocupar cada plaça o lloc de treball. Cap institució l'ha fet. Totes han acabat fa temps els terminis dels seus propis reglaments. En conseqüència, en la provisió de places no hi ha cap prova de català, ni compta per res en la promoció interna.

Conclusió: a l'administració pública no s'exigeixen coneixements suficients de català, ni per poder fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans ni per fer possible que les nostres institucions funcionin en la nostra llengua.

Per la Pau

Acció per la pau a Kuwait. Carrer d'Aragó (19-01-91), penjada d'un llençol blanc, amb assistència d'en Toni Serra, en Xesc Forteza, en Pere Martínez Pavia, en Bonet de ses Pipes, en Miquel Rayó, i els Presidents del GOB i de l'OCB. També es va suggerir a l'Ajun-

tament de Palma, coincidint amb altres entitats, que demanàs un minut de silenci a la Revetla de Sant Sebastià. A les 24 h., la festa es va aturar als carrers de Palma.

Les Illes Oblidades

Jornades organitzades per ACTA, Fundació per a les Idees i les Arts, Barcelona, Col·legi de Periodistes, 4,5 i 6 de juny, 1991. Per l'OCB, B.



Raimon, a Pina.

Fiol com a ponent a 'Les transaccions econòmiques' i A. Mir a 'Les interaccions culturals'. Objectiu de les jornades: fer conèixer a Catalunya la sensació de desastiment, menysteniment i desconeixement que tenim a les Balears en relació a la seva actitud.

Relació Catalunya-Balears

La JD es va proposar l'inici d'una actuació dins Catalunya destinada a difondre-hi la nostra realitat i influir la societat catalana i les seves institucions perquè responguin més dignament a la responsabilitat que tenen amb el conjunt de terres de parla catalana. S'ha aconseguit una primera col·laboració de la Generalitat de Catalunya que es destinarà, com a objectiu general, al reforçament de la comunicació cultural entre Catalunya i les Illes

Balears. Més en concret, es duran a terme:

- a) activitats relacionades amb els lectorats de català d'arreu del món, en col·laboració amb la Fundació Ausiàs March, del País Valencià;
- b) millores tècniques, concretes i urgents, destinades a potenciar la recepció de totes les emissores institucionals de la Generalitat de Catalunya;
- c) preparació del projecte MALLORCA ES PRESENTA;
- d) activitats pròpies de l'entitat, de difusió dels seus objectius estatutaris.

Pavelló Balear a l'Expo-92. Sa Nostra i la nostra llengua.

Correus: una rectificació insuficient

L'OCB ha reclamat una major col·laboració en el procés de normalització lingüística amb actuacions administratives incongruents. (Sobre aquests temes, llegiu el Full Informatiu núm. 4.)

Encara s'estrenen pel·lícules catalanes en castellà.

És una qüestió de la qual hem parlat tantes vegades que ja fa pep. Però varem demanar a l'Ajuntament de Palma que tengués en compte en els seus cicles de cinema que hi ha pel·lícules i doblatges en quantitat creixent. De moment, s'estrenarà 'DALÍ'.

2) Relació amb entitats

Mn. Josep Amengual i Batle, Prior de Lluc, va obtenir un dels Premis d'Acció Cívica, de la Fundació Jaume I, a proposta de l'OCB.

S'ha renovat la participació de l'OCB al Patronat de l'EMM i de la Fundació Pilar i Joan Miró.

El VII Seminari del Grup Blanquerna

Sota l'enunciat "L'esperit d'Europa" els darrers dies de setembre, com és habitual, s'ha celebrat a Lluc amb nombre creixent d'assistents (vegi's Full Informatiu núm. 4 i "El Mirall" - 48).

Teatre del Mar

A instància dels promotors, l'OCB dona suport al projecte.

Manifest 'Cuidar la Terra'

A petició de la Societat d'Història Natural de les Balears, i dins la

campanya 'Per unes energies netes', organitzada pel GOB, s'ha donat suport a aquest manifest.

3) Visites institucionals

Davant la campanya electoral, membres de la JD van tenir reunions amb totes les candidatures (municipals a Palma, i autonòmiques). El 17-01-91, els Srs. Fiol, Oliver i Mir varen ser rebuts pel President de la Generalitat de Catalunya. El 5-6-91, el President de l'OCB, va visitar l'Abat de Montserrat.

El 6-11-91, vàrem rebre la visita del Grup d'Estudi de les Llengües Minoritàries, de la CEE. El 9-3-91, la d'un grup de professors i estudiants alemanys.

IV.- CASAL ALCOVER

En compliment de l'acord de l'Assemblea General de socis del 20 de desembre de 1989, el 8 de febrer d'enguany la nostra entitat ha formalitzat la compra de l'entresol i soterrani del número 24-A del carrer de Sant Alonso, amb la qual adquisició l'OCB ja té la completa propietat de tot l'immoble del Casal Alcover.

El 15 de maig d'enguany la Comissió de Govern de l'Ajuntament de Palma ens ha concedit una subvenció de quinze milions de pessetes per a l'inici de les obres de rehabilitació i remodelació del Casal Alcover.

V.- LLULL

La Junta de LLULL ha visitat el President de la Generalitat de Catalunya el 9 d'abril, el Conseller de Cultura de la Generalitat el 25 de juny i el Ministre de Cultura el 2 d'octubre. Tant la Generalitat de Catalunya com el Ministeri de Cultura han manifestat la seva bona disposició a contribuir al finançament de l'edició i la distribució d'una "Breu tipologia de la llengua catalana", a cura del professor Antoni M. Badia Margarit (50.000 exemplars, en sis llengües) i del llibre adreçat a les forces vives castellanoparlants "Para comprender la lengua y la cultura catalanas", d'Isidor Marí (110.000

exemplars en castellà).

S'estan també estudiant els projectes d'unes Jornades sobre "Els Països Catalans i Europa", que se celebrarien a Palma la tardor de 1992, i d'unes altres Jornades sobre "La comunicació entre les quatre cultures de l'Estat Espanyol" en les quals està interessat el Ministeri de Cultura, que probablement tendran lloc a Madrid en data no fixada encara.



Trobada del moviment d'Escoles Mallorquines, a Artà.

VI.- CURSOS DE CATALÀ

Durant el curs escolar 1990-91 es feren 138 cursos que comptaren amb la participació de 2.540 alumnes. Un 48'55% d'aquests cursos anaven adreçats a la població d'11 municipis: Alaró, Alcúdia, Calvià, Campanet, Campos, Marratxí, Palma, Porreres, Santa Maria, Sa Pobla i Sóller; un 45'65% al personal de les diferents institucions: Ajuntament de Calvià, Ajuntament d'Inca, Ajuntament de Palma, Consell Insular de Mallorca, EMAYA, Govern Balear, INSS, Palau d'Esports, Policia Municipal, Tresoreria de la SS i un 5'80% al professorat d'ensenyament mitjà.

Aquests darrers anys, l'increment del nombre de cursos ha estat molt considerable: en tres anys s'ha duplicat. Durant el període escolar 1987-88 els cursos adreçats a la població arribaven a bona part dels municipis de l'illa; durant el 1990-91 l'augment dels cursos per a personal

d'institucions, que han passat d'un 9'72% a un 45'65% dins la totalitat dels cursos, ha permès que l'oferta educativa de l'OCB es consolidés.

Aquest increment ha fet necessària l'ampliació de l'estructura organitzativa del departament de cursos que enguany compta amb un director, tres coordinadors i un auxiliar administratiu que assumeixen tasques

organitzatives i de coordinació didàctica. A més a més, compta amb tres coordinadors de nivell (amb jornada parcial) i una xarxa aproximada de 60 professors.

VII.- CAMPANYA DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

La realització més important de la CNL ha estat la campanya publicitària just suara finalitzada, coneguda per l'eslògan 'No et mosseguis la llengua, parla català'. Com deia la Coordinadora General, Aina Moll, no ha resolt el problema del nom però ha estat una passa endavant. Ha estat la primera campanya de sensibilització lingüística adreçada a reforçar i estimular l'orgull lingüístic dels illencs d'ençà 10 anys d'autonomia. Cal agrair la col·laboració de personatges populars com n'Antoni Bonet, de Menorca, en Xesc Forteza, de Mallorca, i na Conxa Garcia Campoy, d'Eivissa-Madrid.

VIII.- EDUCACIO-CENC

SSEC.- El Servei de Suport a l'Ensenyament en Català va ser creat el setembre de l'any 1985 per l'Ajuntament de Palma, a proposta de la CENC/OCB, amb l'objectiu central de promoure l'increment qualitatiu i quantitatiu de l'ensenyament en català als nivells no universitaris del municipi de Palma.

Entre d'altres funcions, el Servei s'encarrega d'informar i assessorar els centres, de proposar programes de normalització lingüística, de col·laborar en l'organització d'activitats conjuntes de les escoles,... La persona responsable d'aquest servei és na Margalida Munar.

Coordinació de la VII Trobada d'Escoles Mallorquines. Artà, maig 1991.

Suposa un gran esforç organitzatiu, però el fet que les escoles que fan ensenyament en català no mantinguin altra coordinació ni contacte regular que no sigui el d'aquesta trobada, la justifica plenament.

La comissió que des d'Artà la va fer possible la integraven mestres dels tres centres d'ensenyament primari, i l'encarregada del Servei Municipal d'Educació.

La Campanya de Normalització Lingüística va fer la convocatòria i inscripció dels centres, i va oferir la "Mostra de material per a l'ensenyament en català".

L'Ajuntament de Palma, on hi ha situats aproximadament el 30% dels centres que fan ensenyament en català, va dur un any més el pes de la coordinació per mitjà del Servei de Suport a l'ensenyament en català (Ajuntament-OCB).

El pressupost es va cobrir amb subvencions de les següents institucions: Ajuntament d'Artà, Ajuntament de Calvià, Ajuntament de Palma, Consell Insular de Mallorca, Conselleria de Cultura, Educació i Esports. L'Ajuntament de Palma i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, també muntaren una exposició amb material.

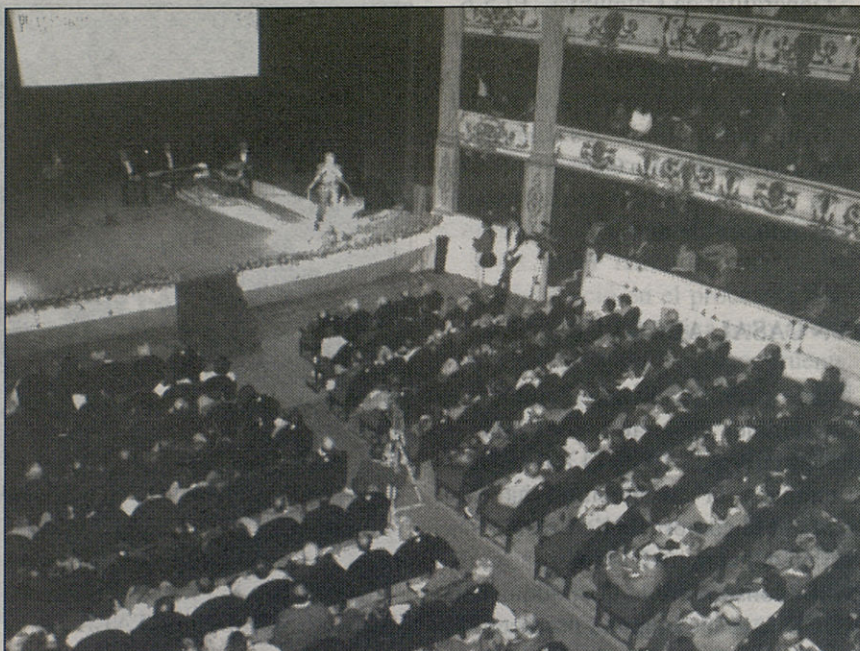
CENC

Actualment la seva tasca se centra en l'organització de la trobada anual d'escoles mallorquines.

IX.- EL MIRALL

Hem fet el 50! L'enhorabona a en Climent Picornell, promotor i director, a en Josep M. Magrinyà, secretari

camp dels mitjans de comunicació, des d'impulsar la ràdio i TV pròpies del país balear mitjançant un model a la carta, fins a demanar l'acabament de l'escàndol que suposa la no recepció completa i oficial de tota la interessant producció pròpia del Centre de TVE a Catalunya. Al mateix temps ha seguit instant un Telenotícies Illes a TV3 i a TVV perquè doni informació de "l'oratge" a les Balears (cosa que ha



L'acte del Teatre Principal i les adhesions posteriors han convertit la Plataforma en un moviment cívic esperançador.

de redacció i 'formiga' feineria, entregada i batalladora de la revista, i a tots els col·laboradors. Aquest any s'han editat els 10 números prevists.

X.- MITJANS DE COMUNICACIÓ

Prossegueix la consolidació dels tres repetidors de canals de TV i dels tres de ràdio que va promoure i gestiona Voltor. S'ha ampliat la potència de Canal 33 i TVE a Catalunya, i molt prest es farà el mateix amb Catalunya Ràdio i la TVV. La consolidació de l'audiència a les Illes Balears és un fet, així com el paper diferenciat i insubstituïble que juguen les emissions públiques de ràdio i TV institucionals en la nostra llengua.

L'OCB, per la seva part, ha promogut nombroses iniciatives en el

acabat fent amb un gran desplegament fa molts pocs dies). No ha deixat de recordar a TVE-Balears que compleixi expressament el seu marc socio-jurídic, tot demanant, com sempre, la seva potenciació perquè es reobri el més prest possible Ràdio 4, aquesta greu malifeta a l'única emissora pública que emetia en català en un país on no hi ha ràdio institucional pròpia. També s'han fet gestions prop d'empreses privades per a la consecució d'un setmanari popular en català de gran difusió.

***La va presentar n'Antoni Mir, secretari de la JD de l'OCB, a l'Assemblea General de Socis de dia 17-12-1991.**

ELEMENTS DECORATIUSS FACTORS DECISIUS



Nosaltres sabem bé que la decoració, la personalització de la seva llar, és el resultat d'una tasca conjunta: espai, mitjans, formes i productes diversos. Elements decoratius que donen forma i vida exclusiva al seu entorn familiar.

S'ho imagina sense rajoles?
És clar, són factors decisius!
Completi la seva decoració a PREFAMA.

PREFAMA

■ PALMA DE MALLORCA:

Exposició:
Així. Lluís Salvador, 84 - Tels. 75 54 45 - 75 16 31

Magatzems:

Poligon Son Castelló. Gran Via Asima - Tel. 29 40 04
Poligon Ca'n Valero. C/ 4 Novembre, 11 - Tel. 20 66 66
Ca'n Blau. C/ Sócrates, s/n - Tel. 27 01 61

■ LLUCMAJOR:

Oficines, Fàbrica i Exposició:
Bisbe Pere Roig, 29 - Tels. 66 01 50 - 66 01 54

■ S'ARENAL:

Magatzem i Exposició:
Carretera Militar, 228 - Tel. 26 22 38

■ CALA D'OR:

Magatzem i Exposició:
Ctra. Calonge - Cala D'Or, Km. 1,500
Tels. 65 82 10 - 65 82 28

■ PORRERES:

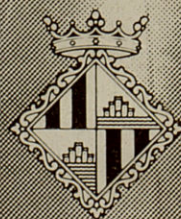
Fàbrica i Magatzem:
Ctra. Campos. Km. 0,400 - Tel. 64 71 05



FEIM FEINA PER POSAR LA CULTURA A L'ABAST DE TOTHOM

A través del Centre
Coordinador de
Biblioteques i amb la seva
xarxa de 52 biblioteques,
el CONSELL INSULAR DE
MALLORCA apropa, dia a
dia, la cultura a tots els
ciutadans.

Aquest Centre, que va
nèixer l'any 1985 amb tan
sols onze biblioteques, en
l'actualitat cobreix
gairebé la totalitat de
l'àmbit insular, refermant
la decidida voluntat i la
tasca continuada del
CONSELL INSULAR DE
MALLORCA a l'hora de
posar la cultura a l'abast
de tothom.



**CONSELL INSULAR
DE MALLORCA**